

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG/ 101-1/336/3093

Ankara

27/6/1995

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

"Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"
bugünkü Resmi Gazete'de yayımlanmış ve Anayasa'nın 91 inci maddesi uyarınca
bir sureti ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Tansu ÇİLLER
Başbakan

- Eki _____:
- 1- Kanun Hükmünde Kararname
 - 2- Gerekçe
 - 3- Resmi Gazete (10 adet)

T. B. M. M. BAŞKANLIĞI	
Komisyon	- Adalet - Sanayi ve Tek. ve Enerji - Plan ve Bütçe
TARİH	29.6.1995 1/833
K. MO.	2/
BAŞKAN	12. Ebyay

Not : Verilecek cevaplarda Daire adının, yazı tarih ve sayısının açıklanması.

T. B. M. M.	
Bütçe Müdürlüğü	
T.	3.6.1996
S.	191

T. B. M. M.	
TAKVİMLER VE KARARLAR MÜDÜRLÜĞÜ	
TARİH	27 HAZİRAN 1996
NUMARA	14701

Kan. Ka. Md.
27.6.1995

AB

T. B. M. M.	
Genel Evrak ve Arşiv Müdürlüğü	
Tarih	27 HAZİRAN 1996
No.	52679

T. B. M. M.	
Bütçe Müdürlüğü	
T.	12.6.1996
S.	189

T. B. M. M.	
Bütçe Müdürlüğü	
T.	04.12.2002
S.	197

GENEL GEREKÇE

Sanayi alanındaki yenilik ve buluşlar, prodüktivitenin ve ekonomik büyümenin ana faktörlerindendir. Yenilik/buluş, genel olarak yeni mamullerin ve yeni usullerin bulunması ve geliştirilmesi ve bunların ekonomiye intikalini sağlayan gelişim olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle bu kavram piyasanın ihtiyaçlarının tespiti, sistematik test etme ve mamul geliştirme, pazarlama, sermaye bulma; yeniliğin ve buluşların patentle hukuken koruma altına alınması safhalarını içerir.

Etkili bir patent sistemi, ülke içinde ekonomik büyümeyi beraberinde getirebilir. Tarihi gelişmeler, etkin bir korumayı gerçekleştiren bir patent sisteminin ülkenin ekonomik gelişmesini de beraberinde getirdiğini göstermektedir. Diğer taraftan, teknolojinin tarihi gelişmesini, patent dökümanlarını incelemek suretiyle tespit edebilmek de mümkündür.

Patent, teknolojik literatürün bir parçasıdır. Patent, ayrıca, önemli bir teşvik aracı da sayılmaktadır. Etkin bir patent sistemi, yaratıcı yetenekleri buluş yapmaya; iş adamlarını da, yapılan buluşları sanayiye uygulamak suretiyle değerlendirmeye teşvik eder. Patentler, tarım dahil tüm sanayi dallarında teknolojik ilerleme getirecek araştırma ve geliştirme faaliyetinin oluşmasını teşvik eden ve teknik bilginin yayılmasında birinci derecede rol oynayan etkenlerdendir. Patent teşvik sistemi, sağladığı koruma itibarıyla, imalat faaliyetinin genişletilmesinde fiili ve etkin bir rol üstlenmiştir.

Sınai hakların teknolojik gelişme açısından önemini özellikle patentler, faydalı modeller ile sınai resim ve modellerde görmek mümkündür. Sınai hakların tanınması ve korunması bir yandan araştırma ve geliştirmenin teşviki ile teknik bilgilerin değerlendirilerek yaygınlaşmasını sağlarken, öte yandan da, ülke içinde ve dışında olmak üzere teknoloji transferine uygun zemini hazırlar.

Fikri ve sınai haklar alanlarındaki düzenleme ve uygulamalar, ülkeler arasındaki ekonomik ve hatta politik ilişkilerle ilgili kararları etkileyen önemli faktörlerdendir. Özellikle sanayi ülkeleriyle ve Avrupa Topluluğu ile olan ekonomik ve ticari ilişkilerin uyumlu bir şekilde yürütülmesinde fikri ve sınai haklar alanlarındaki milli mevzuatın ve uygulamanın önemli bir yeri olduğu gözden uzak tutulmamalıdır.

Bilindiği gibi fikri ve sınai haklar konularında Avrupa Topluluğu ve Avrupa Topluluğu'na üye ülkeler, yoğun ve sürekli bir faaliyet içindedir. Avrupa Topluluğu'na üye ülkeler milli mevzuatı itibarıyla, fikri ve sınai haklar alanlarında çok kapsamlı bir düzenlemeyi gerçekleştirmişlerdir. Bu bakımdan, fikri ve sınai hakların her yönüyle Avrupa Topluluğu'nda ve üye ülkelerde geniş ve etkin bir koruma altında oldukları söylenebilir. Üye devletlerin milli mevzuatlarının "maddi hukuk" açısından, birbirleriyle uyumlaştırılması konusunda da yoğun çalışmalar yapılmaktadır.

Faydalı Modeller, Türk Sınai Haklar Hukukuna kendine özgü özellikleri gözönünde tutularak ve ayrı bir hukuki müessese olarak, ilk kez pozitif bir düzenleme ile girmektedir.

Bir çok ülkede, faydalı modeller ayrı bir kanunla düzenlenmişken, tasarıda faydalı modellerin Patent Kanunu içinde bir kısım (Onbirinci Kısım) olarak yer aldığı görülmektedir. Ayrı bir kanunla düzenlenmemiş olmasının gerekçesi, gerek faydalı modelin ve gerekse patentin aynı konuyu, yani sanayiye uygulanabilen buluşları kapsamasıdır. Bu iki koruma müessesesinin arasındaki başlıca farkları; korumanın kıstasları, koruma süresi, inceleme şekli ve ispat mükellefiyetidir.

Ayrıca, Türk Mevzuatı açısından çok yeni bir hukuki müessese olan faydalı modelin ayrı bir kanun ile düzenlenmesi halinde, Sınai Haklar ve özellikle patentle ilgilenen az sayıdaki kişi ve kurumların dahi bu olguyu gözden kaçırma tehlikesi içine düşmeleri söz konusu olabilir. Yine, Patent Kanunu Tasarısı'ndaki patentler ile ilgili bir çok hükmün mahiyeti ile bağdaştığı ölçüde faydalı modele de uygulanması, her ikisinin de aynı düzenleme içinde yer almasını pratik bakımdan da faydalı kılmaktadır.

Tasarının adının, "Patent Kanunu Tasarısı" olması, içinde faydalı modellerin de düzenlenmiş olduğunu bir bakıma yansıtmamaktadır. Belki, "Patent ve Faydalı Model" Kanunu Tasarısı denmesi daha uygun düşebilirdi. Fakat, her ikisinin aynı koruma konusunu yani buluşları kapsaması nedeniyle sadece Patent Kanunu Tasarısı denmesi, (İspanyol Patent Kanunu'nda da olduğu gibi) pek de yadırganacak bir husus olarak kabul edilmemelidir.

İlk kez, Sınai Mülkiyetin Himayesine Mahsus Milletlerarası Bir İttihat İhdas Edilmesine Dair 20 Mart 1883 Tarihli Mukavele'ye (Paris Anlaşması) 2 Haziran 1911 tarihinde Washington Metni ile dahil edilen Faydalı Model (Modele d'Utilite, Utility Model) ile sağlanan korumanın ne olduğu konusunda Batı Avrupa ülkeleri farklı esaslardan hareket etmektedir.

Federal Almanya, İtalya ve Portekiz, Faydalı Model korumasını yalnız form itibarıyla, yani üç boyutlu cisimler/şekiller için mümkün kılmaktadır.

İspanya; koruma konusu olarak buluşu esas almış olmakla birlikte, bu buluşun bir mekan şekli olarak bir maddede tecessüm edebilir olmasını, yani üç boyutluluk kavramını esas almıştır.

Fransa ve Çin; tüm buluşların faydalı model belgesinin konusunu oluşturabileceğini benimsemektedir.

Tasarıda, Fransa ve Çin Patent Kanunlarında yer alan anlayış doğrultusunda, tüm buluşların "genel şartları" mevcut olmak şartıyla faydalı model konusunu oluşturabileceği esası benimsenmiştir. Böyle bir anlayışın, henüz katılmadığımız fakat Avrupa Topluluğu'na girilmesi halinde, katılınması kaçınılmaz olan Strasbourg Anlaşmasının (27 Kasım 1963) 1 inci maddesi ile de çelişmesi söz konusu değildir.

Böylelikle, faydalı modelin mekan formuna ilişkin buluşlarla sınırlanması fikri tasarıda benimsenmemiştir. Faydalı modelin, mekan formu buluşları ile sınırlanması, aslında tarihsel nedenlere dayanmaktadır. Bugünkü, teknolojik gelişme, böyle bir sınırlamayı anlamsız kılmaktadır. Ayrıca, bu sınırlamaya bağlı kalmanın, hukuk ve ekonomi politikaları açısından da izahı bugün için mümkün değildir.

Faydalı Model korumasının yararını bir kaç cümle ile belirtmek gerekirse; özellikle inceleme sistemindeki farklı düzenleme nedeniyle patent verilmesine oranla, faydalı model belgesinin verilmesi, hem zaman hem de masraf açısından daha elverişlidir. Diğer taraftan, özellikle günümüzde, küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin gerçekleştirdiği yeniliklerin, rakiplerce hemen hemen aynısının yapılarak taklit edilmesi tehlikesi mevcuttur. Küçük ve orta büyüklükteki bu işletmelerin, mütevazî de olsa, bu buluşlarını faydalı model belgesi vererek korumak, onların ekonomik varlıklarının idamesine hizmet edecektir. Başka bir deyişle, faydalı model koruması, tecavüz fiillerine karşı, patent korunmasına oranla daha çabuk ve seri bir işlev görecektir.

Ayrıca, teknik gelişmenin sadece en üst düzeydeki teknolojik alanda fevkalade önemli ve ekonomik veya öncü buluşlarla sağlanacağı söylenemez. Bunun yanında, üretimi arttıran, basitleştiren, kalitesini yükselten ve nihayet üretim usul ve uygulamasını değiştirerek, çevre kirliliğini azaltan küçük mütevazî buluşların da teknik gelişme için çok önemli katkıları olduğu bilinmektedir.

Faydalı Model konusunun her alandaki her tür buluşlar olabileceğini belirledikten sonra, terim konusunda haklı bir tereddüt ortaya çıkar. Yani, faydalı modelin konusu, model şeklinde tecessüm edebilen bir buluşla sınırlı değilse, niçin "koruma hakkının" adı yine de, "faydalı model" dir. Oysa, "küçük buluş", "günlük buluş" hatta yeni Belçika Patent Kanunu'nda olduğu gibi "küçük patent" demek daha doğru olmaz mıydı? "Faydalı Model" terminolojisine sadık kalmanın nedeni, müessesenin geleneksel terminolojisini değiştirmenin çok da zorunlu olmayacağı fikridir.

Ayrıca, "Faydalı Model" terminolojik olarak; Sınai Mülkiyetin Himayesine Mahsus Milletlerarası Bir İttihat İhdas Edilmesine Dair 20 Mart 1883 Tarihli Mukavele (Paris Anlaşması) (Madde 1), Patent İşbirliği Anlaşması (Madde 2), Avrupa Patent Anlaşması (Madde 140) ve nihayet Topluluk Patenti Anlaşması'nın (Madde 84) İngilizce ve Fransızca metinlerinde, bu şekilde ver almaktadır. Tasarıda da herhangi bir karışıklığa meydan vermemek için, "Faydalı Modelin" mahiyetini tam aksettirmemesine rağmen, terminolojik olarak, aynen korunması kararlaştırılmıştır.

Türkiye'de 1879 yılından bu yana yürürlükte olan İhtira Beratı Kanunu yerine modern bir Patent Kanunu'nun hazırlanması için çeşitli çalışmalar yapıldığı bilinmektedir. Çeşitli çalışmalar sonucunda ortaya çıkan taslakların başarıya ulaşamaması, sisteme ilişkin nedenlerden ileri gelmiştir. Hazırlanan taslaklar ilgili çevrelere intikal ettirilmiş ve değerlendirmelerin ışığında taslaklar üzerinde yeniden çalışılmış ise de, bu çabalar olumlu bir sonuca varamamıştır. Gerçekten, söz konusu çalışmalarda, sistemle ilgili ilke sorunları gözardı edilmiştir. Patent verilebilirlik şartları açısından, incelemenin yapıp yapılmamasının amaca uygun olup olmayacağı irdelenmemiş; ön inceleme yapılacak ise,

incelemesiz bir sistemin mi, yoksa itiraz esasına bağılı sistemin mi amaca daha uygun olacağı tartışılmamış; sadece belirli kavram ve müesseselerin yerindeliği üzerinde tartışılmakla yetinilmiştir.

Böylece, tüm taslaklar bakımından olumlu hiç bir sonuca ulaşmak mümkün olmamıştır. Oysa, patent koruması için, basit, ucuz ve kapsamlı bir korumanın sağlanması gereklidir. Bu amaçla, biri kısa ve incelemesiz; diğeri uzun ve incelemeli olan iki sistemin seçilmesiyle, ülkemizde mali kaynakları kısıtlı olan buluş sahiplerine (bunlar sayıca çoğunluktadır) ucuz, süratli, ancak süresi nisbeten kısıtlı bir koruma sağlanmaktadır. Ancak istenildiğinde kısıtlı bir süre için geçerli olan patent, gerekli şartlar yerine getirilmek şartıyla uzun süre için bir koruma sağlamaktadır. Bu sistem, alt yapı bakımından daha hareketli, ancak külfeti az olan bir organizasyona ihtiyaç gösterir.

Hazırlanan bu tasarıya göre, patent verilmeden önce, üçüncü kişilerin, patent verilmesine ilişkin itiraz yapabilmelerine imkan veren bir sistemin benimsenmesiyle menfaat çatışmalarının büyük bölümü bu safhada çözümlenecektir. Böylece çeşitli meselelerin çözümü için mahkemeye gitmeye gerek kalmayacağı gibi, hak sahipleri tarafından açılacak, uzun ve külfetli davalar da ortadan kalkmış olacaktır. Ayrıca patent verilmesine herhangi bir itiraz yapılmamışsa, patent sahibi, patent hakkının sağlam olduğu düşüncesiyle patentini güvenle kullanacaktır. Oysa, bugün uygulanan eski sistemde, patent sahibi olan Türk vatandaşlarının böyle bir güvencesinin olmadığı önemle not edilmelidir.

Patent Kanunu Tasarısı hazırlanırken, bir yandan Türkiye'nin gerçeklerine ve ihtiyaçlarına uygun ve işleyebilecek bir sistemin oluşturulmasına ve öte yandan da Türk Patent Hukuku'nun, çeşitli ülkelerin çağdaş kanunları ve Avrupa Topluluğu Patent Hukuku ile uyumlaştırılmasına çalışılmıştır. Bu bakımdan, tasarının hazırlanmasında, Avrupa Patent Anlaşması ile getirilen çözümler yanında, Alman, Avusturya, İsviçre, Japon ve İspanyol Patent Kanunları ile Paris Anlaşması'nın patentlerle ilgili hükümleri gözönüne alınmış, çeşitli sorunlar, bu düzenlemelerin ışığında tartışılmış ve amaca uygun çözümlerin bulunmasına çalışılmıştır.

Modern bir patent sisteminin kurulması ve uygulamaya konulması için kuşkusuz yasal bir düzenlemenin gerçekleştirilmesi ve dolayısıyla milletlerarası anlaşmalarla uyumun sağlanmış olması yeterli değildir.

Bunların yanında:

- a. Yarı otonom bir Patent Enstitüsü'nün kurulması ve elemanlarının yetiştirilmesi;
 - b. Sınai Haklar Hukukunun, Üniversite ve Yüksek Okullarda lisans düzeyinde okutulması ve bunun da ötesinde bu alanla ilgili lisans üstü bilimsel araştırmaların teşviki;
 - c. Sanayi kuruluşlarının sınai haklar departmanlarının kurulması ve bu kuruluşların araştırma ve geliştirme bölümlerine rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin sağlanması;
 - d. Sınai Haklar Hukuku ile ilgili İhtisas Mahkemelerinin kurulması;
- zorunludur.

Aksi halde, modern bir patent sisteminden söz edilemeyecektir.

MADDE GEREKÇELERİ

Tasarı, "14 KISIM"dan oluşmaktadır. Kısımlar, "BÖLÜM"lere ayrılmıştır.

BİRİNCİ KISIM

BAŞLANGIÇ HÜKÜMLERİ

BİRİNCİ BÖLÜM

AMAÇ, KAPSAM, KORUMADAN YARARLANACAK KİŞİLER VE TANIMLAR

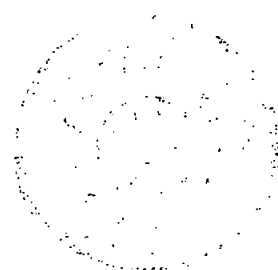
Madde 1 - Kanun Hükmünde Kararname tasarısı sinai hakların iki türünü korumak amacını gütmektedir. Bunlar: patent ve faydalı modellerdir. 1 inci maddede belirtilmiş olmamasına rağmen, "patentler" in yanında "ek patentler" de tasarının ilgili maddelerinde (Bakınız Madde 121 - 124) hukuki korumadan yararlanır.

Madde 2 - Bu madde, hangi kişilerin bu Kanun Hükmünde Kararnamenin tanıdığı korumadan yararlanacağı ile ilgilidir. Hiç şüphesiz, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin öncelikle tanıdığı koruma, Türkiye Cumhuriyeti uyruğundaki gerçek ve tüzel kişiler içindir. Sinai Mülkiyetin Himayesine Mahsus Milletlerarası Bir İttihat İhdas Edilmesine Dair 20 Mart 1883 Tarihli Mukaveleye (Paris Anlaşması) dahil ülkelerin gerçek veya tüzel kişileri de, "eşit işlem görme ilkesi" uyarınca milli korumadan aynı şekilde yararlanır. Keza, milli korumadan aynı şekilde yararlanabilecek diğer yabancılar da, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde daimi ikametgahı olan veya görünürde değil de, fiilen ve gerçekten bu sınırlar içinde sinai ve ticari faaliyette bulunanlardır. Aslında bu hüküm, Sinai Mülkiyetin Himayesine Mahsus Milletlerarası Bir İttihat İhdas Edilmesine Dair 20 Mart 1883 Tarihli Mukavele (Paris Anlaşması) 2 nci ve 3 üncü maddelerinin bir tekrarı sayılabilir.

Yabancılarla ilgili diğer bir husus da, "karşılıklılık ilkesi" ile ilgilidir. Yani, Sinai Mülkiyetin Himayesine Mahsus Milletlerarası Bir İttihat İhdas Edilmesine Dair 20 Mart 1883 Tarihli Mukaveleye (Paris Anlaşması) dahil olmayan ve Türkiye Cumhuriyeti uyruğuna tabi kişiler gibi, milli korumadan yararlanamayanlar, "karşılıklılık ilkesi" uyarınca, sinai hakların korunmasından yararlanır.

Madde 3 - Tasarı metninde tekrarlanan iki önemli kurum olan Türk Patent Enstitüsü ve Paris Anlaşması bu maddede tanımlanmıştır.

Madde 4 - Maddede bu hükme yer verilmesinin nedeni, Türkiye Cumhuriyeti uyruğundaki kişilerin, yabancılara oranla daha kötü işlem görmelerini önlemektir. Aslında, Türkiye Cumhuriyeti uyruğundaki kişilerin yabancılar karşısında farklı işlem görmesini, bu anlamda önlemek için konulan bu madde olmasaydı, Anayasa'nın milletlerarası anlaşmaların geçerliliği hakkındaki hükmü doğrultusunda (Madde 90) aynı

sonuca varmak mümkün olabilirdi. Ancak, her türlü şüpheyi ortadan kaldırmak için bu hükme yer verilmesi uygun görülmüştür.

İKİNCİ BÖLÜM

PATENT VERİLEBİLİRLİK ŞARTLARI

Madde 5 - Bir buluşun patent verilerek korunabilmesi için aşağıdaki şartların varlığı gerekir:

- 1 - Buluşun yeni olması,
- 2 - Tekniğin bilinen durumunu aşması,
- 3 - Sanayide uygulanabilir olması.

Madde 6 - Bu tasarı hükümlerine göre, özellikle aşağıda sayılan konular buluş sayılmadıkları için patent verilerek korunacak nitelikte kabul edilmez:

Keşifler bir saptamadır. Buna karşılık buluş, teknik bir faaliyete ilişkin kuralı ifade ettiği için keşiften ayrılır. Keşifler 1978 yılında kabul edilen özel bir milletlerarası anlaşma çerçevesinde korunmaktadır.

Bilimsel teori ve matematik metodları. Bunlar da keşiflerde olduğu gibi, salt saptamaya ilişkin bilgilerdir. Teknik bir kuralı ifade etmedikleri için buluş değildir.

Zihni, ticari ve oyun faaliyetlerine ilişkin plan, usul ve kurallar. Bunlar, eski hukuk dilinde "insan zihnine hitap eden talimat ve usuller" kavramı ile ifade edilirdi. Burada sayılanların tamamında müşterek olan husus teknik bir faaliyet ile ilgili bilgi vermemiş olmalarıdır.

Edebiyat, sanat ve bilim eserleri, sanat eseri nitelikleri gereği ilgili kanun olan Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile korunur.

Estetik niteliği olan yaratmalar, insan gözüne ve zevkine hitap eden sanatsal değer taşıyan estetik dış görünüm düzenlemeleridir.

Bilgisayar yazılımı, kavram olarak bir bilgisayarın işletilmesi ile ilgili talimatları kapsar. Problem veya sistem analizi, program akış planı, kodlama aşamaları itibarıyla bilgisayar yazılımı patent korumasından yararlanamaz. Belirli nitelik taşıyan yazılımların Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki korumadan yararlanması mümkündür.

Bilgisayar yazılımlarının patent kanunu dışında ayrı bir düzenleme ile korunmaları amaca daha uygundur.

Bilginin derlenmesi, düzenlenmesi ve sunulması, insan zihnine hitap eden ve teknik nitelik taşımayan usuller oldukları için buluş sayılmaz.

İnsan veya hayvan vücuduna uygulanacak cerrahi ve tedavi usulleri ile insan ve hayvan vücudu ile ilgili teşhis usulleri, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen sanayide uygulanabilir olma niteliğine sahip olmadığı için, patent verilerek korunamaz.

6 ncı maddenin ikinci fıkrası hükmü, 6 ncı maddenin birinci fıkrasında sayılan ve patent koruması kapsamı dışında olanların, münhasıran koruma talep edilmeleri halinde kapsam dışı kalmalarını açıklamaktadır.

Örneğin bir bilgisayar yazılımı patent korumasına hak kazanan bir cihazın çalışması ile ilgili ise ve bu cihaz ile birlikte talep edilmiş ise patent korumasına hak kazanmaktadır.

6 ncı maddenin üçüncü fıkrasında, açıklanması veya değerlendirilmesi kamu düzeni veya genel ahlaka aykırı buluşların patent verilerek korunamayacağı hükme bağlanmıştır. "Kamu Düzeni" ve "Ahlaka Aykırılık" kavramları, genel hukuk kavramları olarak seçilmiş olup, hukukumuzda geçerli olan kurallar çerçevesinde yorumlanarak anlam kazanacaktır.

Bir kanun hükmüne aykırılığın, aynı zamanda kamu düzenine aykırılık anlamına gelmediği bilinmektedir. Ancak, kanun hükmüne aykırılık, aynı zamanda örgütlü kamu yaşamını da muhtemelen tehdit edecek ise, kamu düzenine aykırılığı beraberinde getirir.

Bitki ve hayvan türleri ve bunların elde edilmesi ile ilgili biyolojik usullere ilişkin buluşların patent verilerek korunamayacağı hükmü getirilmiştir. Aslında, bu hükmün dayanağı, patentler ile ilgili maddi hukuktaki kavramların birleştirilmesine ilişkin, 27 Kasım 1963 tarihli Strasbourg Anlaşmasının ikinci fıkrasının (b) bendidir. Söz konusu madde, biyolojik buluşlar veya başka bir deyişle biyoloji alanındaki buluşları patent verilerek korumanın dışında tutmamaktadır. Sadece, bitki ve hayvan türleri ve bunların yetiştirilmesi ile ilgili biyolojik usule ilişkin buluşlar istisna edilmektedir. Bitki türlerinin korunması ile ilgili 2 Aralık 1961 tarihli milletlerarası anlaşma yanında, birçok ülke bitki türlerinin korunmasına ilişkin özel kanunlara yer vermiştir. Bu kanunlar, içerdikleri bitki türü kataloğuna giren yeni bitki türlerini bu özel kanun yolu ile korumaktadır. Katalogda belirtilmeyen yeni bitki türleri ise aranan diğer genel şartlar varsa, patent kanunu çerçevesinde patent verilerek korunmaktadır.

Yeni hayvan türleri ve hayvan yetiştirilmesi konularında Amerika Birleşik Devletleri'nde patent koruması vardır. Diğer ülkelerde bu konuya sıcak bakılmakta olmasına rağmen henüz pek çok ülke patent verilerek korumayı tanımamıştır.

Ayrıca bu konuda koruma sağlayan milletlerarası bir anlaşma da yoktur. Bununla birlikte, mikrobiyolojik usul ve bu usullere göre elde edilen ürünler, 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (e) bendinin dışında tutulmaktadır. Böylece Strasbourg Anlaşmasının 2 nci maddesinin (b) fıkrası uyarınca mikrobiyoloji alanında patent koruması tanınmaktadır.

Madde 7 - Madde, patent verilerek korunabilirliğin şartlarından biri olan "yeniliğin" tanımını yapmaktadır. "Evrensel, mutlak" bir yenilik aranmaktadır. Böylece modern haberleşme araçlarından yararlanarak önceden kamuoyunun bilgisine herhangi bir şekilde

ulaşmış bilgilere dayalı olarak, patent başvurusu yapma fırsatçılığı önlenmek istenmiştir. Diğer taraftan evrensel yenilik anlayışı ile özellikle incelenerek patent verilen sistemde verilen patentlerin, daha sonra yenilik özelliği olmadığı gerekçesi ile iptal edilmesi yoluna gidilmesi önceden önlenerek, kuvvetli patent politikası amacı güdülmektedir. Bilindiği gibi, yürürlükte olan 23 Mart 1879 tarihli İhtira Beratı Kanunu ve mevcut uygulama, aynı "evrensel, mutlak yenilik" kriterini öngörmektedir.

"Tekniğin bilinen durumu" kavramı, yenilik kavramına açıklık getirmek için öngörülmüştür. Yani, tekniğin bilinen durumuna ait olmayan, yeni sayılır. Yine, bu varsayımın başka bir anlatımla ifadesi: "Tekniğin bilinen durumuna ilişkin buluşun yeni olmadığı" dır. Tekniğin bilinen durumu, esas itibarıyla, 7 nci maddenin ikinci fıkrasında açıklığa kavuşmuştur. 7 nci maddenin üçüncü fıkrasında aksi ispat edilemeyen bir karine ile, önceki tarihli patent başvurularının içeriklerinin tekniğin bilinen durumuna ait olduğu kabul edilmiştir. Yani, sonraki tarihli başvurudan önce veya sonraki tarihli başvuru tarihinde veya yayınlanması sonraki tarihli başvuru tarihinden sonra gerçekleşen önceki tarihli başvuruların içerikleri tekniğin bilinen durumuna girer. Böylece, önceki tarihli başvurunun yapıldığı tarihte, başvuru henüz yayınlanmasa dahi, önceki tarihli başvuru sahibinin başvurusunda belirttiği teknik fikrin, başkası için (sonraki için) korunması önlenmek istenmiştir. Bu tür önceki tarihli başvurular, milli patent başvuruları ise göz önünde tutulurlar. Ancak, Avrupa Patent Anlaşması'na ve Patent İşbirliği Anlaşması'na (Patent Cooperation Treaty) katıldığı takdirde, bu anlaşmalar çerçevesinde Türkiye'de de koruma talep edilmiş ise, bunlar da milli patent başvuruları gibi işlem göreceği için değerlendirilecektir.

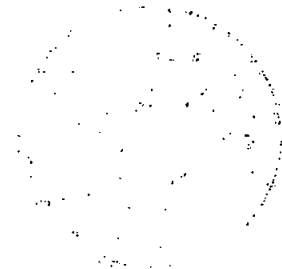
Madde 8 - Bu madde, Paris Anlaşması ile uyumludur. Başvuru tarihi veya rüçhan hakkı tarihinden önce, buluş konusu ile ilgili açıklamaların geriye doğru oniki ay içinde yapılmış olmaları halinde, bu açıklamaların buluşa patent verilmesini etkilemeyeceği bu maddede hükme bağlanmıştır.

Buluş sahibi tarafından yapılan veya buluş sahibinin bir başka başvurusunda yer alan ve açıklanmaması gerektiği halde bir merci tarafından açıklanan, veya buluş sahibinden doğrudan doğruya veya dolaylı olarak bilgi edinmiş olan bir üçüncü kişinin, buluş sahibinin bilgisi veya izni olmadan yaptığı bir başvuruda yer alan veya açıklanan bilgiler, bu madde hükmüne göre dikkate alınmayacaktır.

Madde hükmündeki "buluş sahibi" ifadesinin farklı anlamlarda yorumlanmasını önlemek bakımından, bu ifadeye açıklık getirilmiş ve bu hüküm açısından buluş sahibinin, başvurunun yapıldığı tarihte patent almaya hak kazanmış her kişi olduğu belirtilmiştir.

Oniki aylık süre ile buluş sahibine tanınan hakların, sınırlı bir süreye bağlı olmaksızın her zaman ileri sürülebilmesi bu fıkra düzenlenmiştir.

Maddenin son fıkrasında, ispat yükümlülüğünün, fıkra hükmünün uygulanması gerektiğini ileri süren tarafa ait olacağı düzenlenmiştir.

Madde 9 - Patent verilerek korunabilirliğin diğer bir ön şartı olan "teknğin bilinen durumunun aşılması" bir başka ifade ile "buluş seviyesi". Avrupa Patent Anlaşması'nın 56 ncı maddesine dayanan yeni ifadesi ile "buluş faaliyetine dayanmayı" karşılamaktadır.

Bu şartın varlığını belirlemede, önceden genel bir ölçü verilemeyeceği için, bunu belirleme görevi, uygulama ve mahkeme kararlarına düşmektedir.

Madde 10 - Patentle korunabilirliğin üçüncü şartı olan "sanayide uygulanabilirlik" 27 Kasım 1963 tarihli Strashbourg Anlaşması ve ona dayanan Avrupa Patent Anlaşması ile daha geniş bir şekilde yorumlanmış, tanım dahil, sanayinin herhangi bir dalında üretilebilir ve kullanılabilir olma ve buluşun genel olarak sınai türde bir faaliyete elverişli olması ve buna imkan vermesi bu kavrama dahil edilmiştir.

İKİNCİ KISIM

Madde 11 - Buluş, fikri bir faaliyetin ürünü olduğu için, buluş sahibi gerçek kişidir. Tüzel kişiler buluş sahibi olamaz. Buluş sahibi olamayan kişinin buluş üzerindeki hakkı, devren iktisap yoluyla, yani aslen (orjinal) bir kazanım söz konusu değildir. Kısaca, maddede "gerçek buluş sahipliği ilkesi"nden hareket edilerek; patent isteme hakkının ilke olarak buluş sahibine ait olduğu kabul edilmiştir.

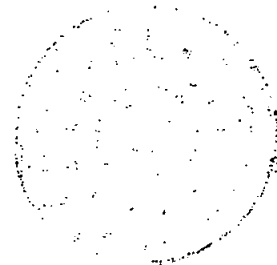
Bu hak, "buluş sahibinin şahsiyet hakkı" bir yana bırakılırsa, devri mümkün bir haktır.

"Müşterek Buluş Sahibi", müşterek buluş sahiplerinden hiç birinin ön fikri olmaksızın, müşterek bir fikri faaliyete katılarak buluş fikrine varmada, yaratıcı katkıda bulunmuş kişidir.

Müşterek buluş sahiplerinin, buluşla ilgili olarak, birbirlerine karşı hukuki durumları sözleşmeyle düzenlenmiş olabilir. Aksi halde, Medeni Kanundaki müşterek mülkiyete ilişkin hükümler, uygulama alanı bulur.

"Birden çok buluş sahipliği" halinde, buluş için patent isteme hakkı, önce başvuruda bulunana aittir. Fakat, önceki başvuru sahibi, başvurusunu geri alırsa, veya başvuru red edilirse, birden çok buluş sahiplerinden sonrakinin hakkı, yeniden doğar. Fakat, önceki başvuru ilan edilmişse, artık sonraki buluş sahibinin hakkı, yeniden doğmaz.

Son hüküm, Avrupa Patent Anlaşması'nın 60 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına uygun olarak bir varsayımdan hareket etmektedir. Şöyle ki, Patent Enstitüsü'nün nazarında başvuruda bulunan, patent isteme hakkının sahibidir. Ancak bu varsayım, patentin verilmesine ilişkin prosedürün işletilmesine ilişkin taleple ilgili olup, 11 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen ve maddi hukuk açısından gerçek buluş sahibinin, patent isteme hakkını düzenleyen kuralı değiştirmez.

Madde 12 - Tasarının bu hükmü, patent isteme hakkının gerçek sahibine, patent verilmesinden önceki aşamada ve belli süreler içinde davranmak şartıyla, belli haklar sağlamaktadır.

Patentin verilmesinden önceki aşamada, patent isteme hakkının gerçek sahibinin açtığı dava, hakkın tespitine yöneliktir. Bu davada, mahkeme, talebi red etmişse, başvurunun ilanından itibaren kesinleşen kararın usulüne uygun tebliğine kadar; talep kabul edilmişse, yine verilen ve usulüne uygun tebliğ edilen kararın kesinleşmesinden itibaren 3 aylık sürenin geçmesine kadar, patent verilmesi işlemlerini erteler.

Kararın kesinleşme tarihinden itibaren, üç aylık süre içinde, hak sahibi için aşağıdaki üç imkan vardır:

1 - İlk başvuru sahibinin hukuki durumunu alır ve patent verilmesine ilişkin işlemleri sürdürür:

2 - Aynı buluş için yeni bir başvuruda bulunur. Bu başvuru, eskisinin rüçhan hakkından aynı şekilde yararlanır:

3 - Başvuruyu geri alır. Yani, buluş kamunun malı olur. Diğer bir deyişle, patent isteme hakkından feragat edilmiş olur.

Madde 13 - Patent, tasarının 11 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen gerçek hak sahibinden başkasına verilmişse, 11 inci maddeye göre hak sahibi olan kişi, diğer hak ve talepleri de saklı kalmak şartıyla, patentin kendisine devir edilerek, haklılığının tanınmasını isteme hakkına sahiptir. Devir ve temlik niteliğinde olan bu dava, "aynı" nitelikte kabul edildiği için, özel hukuktaki "istihkak" davasına benzer ve patent hukuku literatüründe bu bakımdan "patent istihkak davası" olarak anılır. Bu hüküm, büyük ölçüde, Topluluk Patenti Anlaşması'nın 27 nci maddesi ile uyumludur.

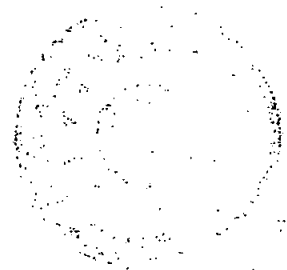
Patent üzerinde müşterek hakkın varlığı söz konusu ise, dava müşterek hakkın tanınmasına yönelik olacaktır.

Bunların yanında, hak sahibinin, genel hükümlere göre, talep edebileceği sebepsiz zenginleşme, haksız fiil ve benzeri gibi hukuki nedenlerden doğan tazminat talepleri saklıdır.

13 üncü maddenin birinci ve ikinci fıkralarına göre açılacak davalarda, süre, patent verildiğine ilişkin ilandan itibaren başlar.

Dava, iki yıllık süre içinde açılması gereken hallerde açılmazsa, üçüncü kişiler, 129 uncu maddeye dayanarak patentin hükümsüzlüğünü talep ve dava edebilir.

13 üncü maddenin dördüncü fıkrası, dava sonuçlarının sicile işlenmesi ile ilgili tedbir niteliğinde bir hükmü içermektedir.

Madde 14 - Patentin gasbının sona erdirilmesini düzenleyen bu hüküm, Topluluk Patenti Anlaşması'nın 28 inci maddesiyle uyumludur. Mutlak hakların korunması esas olmakla birlikte, madde "iyi niyet" halinde, belirtilen belli şartlar altında, gerçek patent sahibinin "inhisari olmayan lisans" vermekle yükümlü olacağını öngörmektedir. Ancak, yeni İtalyan Patent Kanununda somutlaşan başka bir teze göre; "böyle bir halde dahi iyi niyetli kişilere istisna tanınmaması" gerektiği ileri sürülmektedir.

Madde 15 - Bu hüküm, Paris Anlaşması'nın 3 üncü mükerrer 4 üncü maddesinin de ötesine gitmektedir. Çünkü, Paris Anlaşması'na göre, buluşu yapanın adının belirtilmesinden söz edilmektedir. Oysa bu hükümle, Paris Anlaşmasına oranla daha belirgin ve tutucu olmayan bir ifadeyle, buluşu yapanın bu konudaki hakkını, başvuru sahibi veya patent sahibine yönelik olarak ileri sürebileceği açıkça belirtilmektedir.

Hüküm, "buluş nedeniyle şahsiyet hakkı"na ilişkindir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

ÇALIŞANLARIN BULUŞLARI

BİRİNCİ BÖLÜM

ÖZEL HUKUK İLİŞKİSİ İÇİNDE OLAN İŞÇİLERİN BULUŞLARI

Madde 16 - Bu madde anlamında işçi, bir özel hukuk sözleşmesi veya benzeri bir hukuki ilişki gereği, başkasının hizmetinde olan ve bu hizmet ilişkisini, işverenin gösterdiği belli bir işle ilgili olarak kişisel bir bağımlılık içinde, ona karşı yerine getirmekle yükümlü olan kişidir.

Mutlaka ekonomik açıdan bağımlılık zorunlu değildir. Bir başka deyişle, hizmetin bir ücret karşılığında görülmesi de şart değildir. Bu bakımdan örneğin, stajyerler, firmalarda pratik yapan yüksek okul öğrencileri, bu Kanun Hükümünde Karamame anlamında, işçi kavramına dahildir. Ayrıca, hizmet ilişkisinin süresi de önem taşımaz.

İşçi buluşları ile kastedilen, patent veya faydalı model olarak korunabilir nitelikte sayılan buluşlardır.

Teknik yenilik, bir üst kavramdır. Bu üst kavram, hem patent veya faydalı model olarak korunabilir buluşları, hem de teknik iyileştirme tekliflerini içerir.

Teknik yenilikler şematik olarak şu şekilde ifade edilebilir:

1 - Buluşlar:

a - Patentle korunabilir olanlar:

- b - Faydalı model olarak korunabilir olanlar.
2 - Teknik iyileştirme teklifleri.

Madde 17 - İşçilerce gerçekleştirilen buluşlar:

- 1 - Hizmet buluşları
2 - Serbest buluşlar

olarak iki kısımda değerlendirilir.

Hizmet buluşları işçinin yükümlü olduğu işin gereği olarak yaptığı buluşlar veya işletme veya kamu idaresinin (sözleşmeli personel, işçi olarak nitelenebiliyorsa) büyük ölçüde deneyim ve çalışmalarına dayanan buluşlardır.

Bunların dışında kalan buluşlar, serbest işçi buluşlarıdır.

İşçi buluşu, iş ilişkisinin devamı süresinde yapılan buluştur. Fakat, buluşun, iş ilişkisi devam etmek şartıyla, iş mesaisi içinde gerçekleşmesi şartı değildir. İşçinin, tatili sırasında yaptığı buluş da işçi buluşudur.

Hizmet buluşlarında, işçiye yüklenmiş buluş faaliyeti somut bir problemin çözümüne ilişkin veya genel nitelikteki teknik bir problemle ilgilidir.

Hizmet buluşları, 17 nci maddenin ikinci fıkrasının (b) bendi ile genişletilmiştir. Ancak, işletmenin deneyim ve çalışmalarının buluşla ilgili olması yetmez, buluşun gerçekleşmesinde "önemli görevinin olması" aranır.

Maddede açıkça tanımı yapılmayan serbest işçi buluşları, işçilerce yapılan ve hizmet buluşu sayılmayan buluşlardır. Bu buluşların, işletme için yararlı veya işletme tarafından değerlendirilebilir olmaları halinde de, hizmet buluşu sayılmaları mümkün değildir.

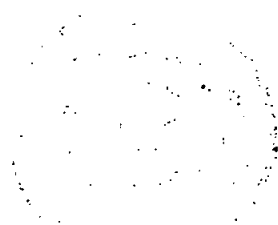
Madde 18 - Hizmet buluşu yapıldığında, işçiye maddede açıklandığı şekilde bildirim yükümünü yerine getirmek düşer. Serbest işçi buluşu yapıldığında ise, işçi sadece işvereni haberdar eder.

Bildirim yükümü, buluşun tamamlanmasından sonra söz konusudur. Fakat, tamamlanma öncesinde böyle bir bildirim yapılacağı sözleşmede özel olarak taraflarca kararlaştırılmış olabilir.

Buluşun ne zaman tamamlanmış sayıldığı, buluşu yapanın kişisel fikrine göre değil, bir uzmanın bu konudaki görüşüne göre belirlenir.

İşçinin maddede öngörülen bildirim yükümünü yerine getirmemesi veya yanlış bildirimde bulunması onu işverene karşı, genel hükümlere göre, sorumlu kılar. Hatta, böyle bir durum, iş ilişkisinin sona erdirilmesi nedeni olarak da kabul edilebilir.

Bununla birlikte, işçinin bildirim yükümünü hiç veya gereği gibi yerine getirmemiş olması, işverenin buluşa ilişkin hakkına engel değildir.

Bildirimin gecikmeksizin yapılması ile kastedilen, hemen yapılması değildir. Çünkü, işçiye kısa da olsa bir düşünme süresi tanımak zorunludur. Fakat diğer taraftan, bildirimin rüçhan hakkından gereği gibi yararlanabilmek açısından zamanında yapılması gerekir.

Bildirimin özel bir şekilde yapılması ile kastedilen, diğer bildirim ve raporlar arasında ek bir bilgi gibi gösterilmemesidir. Bildirimin muhtevası açık ve seçik bir şekilde düzenlenmelidir. Aksi halde, işverence tebellüğü edilmesinden sonra normal olarak işlemesi gereken süre işlemeyecektir.

Teorik olarak, işveren, bildirimin kendisine yazılı olarak yapılmasından işçiyi muaf tutar. Fakat bu takdirde, maddede öngörülen sürenin işleyebilmesi için, bildirimin kendisine sözlü biçimde yapılmış olduğunu, yazılı olarak tespit etmesi gerekir.

Buluş bir kaç işçi tarafından müştereken gerçekleşmişse, bildirim her birinin imzalarını taşır. Hiç şüphesiz, her biri ayrı ayrı, şekline uygun bildirimde de bulunabilir.

İşçi, 18 inci maddenin birinci fıkrasında belirtildiği şekilde bildirimin içeriğini o şekilde düzenlemelidir ki, 46 ncı maddenin birinci fıkrası anlamında, teknik alandaki uzman, buluşu uyguluyabilir olsun. Diğer taraftan, işverenin de bildirimdeki bilgilere göre, bir hizmet buluşunun söz konusu olup olmadığı konusunda değer yargısına varabilmesi sağlanmış olmalıdır. Ayrıca, bildirim içeriğine bağlı olarak, ödenecek bedelin miktarı da belli olacaktır.

18 inci maddenin üçüncü fıkrasında sözü edilen "diğer çalışanlar" müşterek buluş yapanlar değildir. Bu kişilerin katkıları ve bunun şeklinin belirtilmesi ile güdülen amaç, işverenin katkısını işçininkinden ayırabilmektir. Dolayısıyla buna bağlı olarak, bedelin takdiri yapılacaktır.

Madde 19 - Bu maddede, işverene, her türlü hizmet buluşuna yönelik hak tanınmaktadır. Fakat öncelikle, işverene bir seçim hakkı verilmiştir. Yani, işveren isterse hizmet buluşuna yönelik hakkı kullanacaktır veya kullanmayacaktır. Kullanırsa, bu, tam veya kısmi bir hak kazanımı sonucunu doğuracaktır.

Hakkı kullanmaması ise, yazılı bir biçimde yapacağı açıklama ile veya kendisine tanınan süreyi cevapsız bırakmakla olur. (Bkz. Md. 21)

Buluşa ilişkin işverene tanınan kısmi hakkın çeşitli yararları vardır. Özellikle işveren açısından yararı, buluş için koruma hakkı elde etme için zaman ve maddi masraflarda bulunma gibi yükümlülükler söz konusu olmayacaktır. Esasen, buluşun işveren açısından taşıdığı ekonomik önem, yapacağı harcamalara oranla sınırlı kalacaksa, işveren bu yolu seçecektir. Diğer taraftan, kısmi hak talebinde bulunma, işçinin de yararına olacaktır, çünkü o, bu kez kendi adına koruma hakkı elde etme teşebbüsüne girişebilecektir. Ayrıca, işçi koruma hakkını kendisi için elde etmiş olsa bile, işveren

tarafından kısmi hak talebinde bulunma sonucu, elde ettiği kullanma hakkı karşılığında işverenden bir bedel isteme imkanına sahiptir.

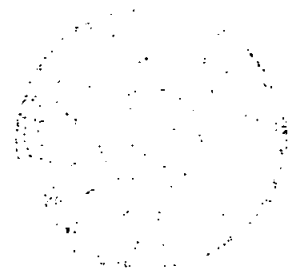
Madde 20 - Madde, işverenin hizmet buluşuna ilişkin kullandığı talep hakkının hükümlerini düzenlemektedir. Bu hükümler tam veya kısmi hakkın talep edilmiş olmasına göre değişik olacaktır.

Tam hakkın talep edilmesi halinde, ilgili beyanın karşı tarafa ulaşması ile birlikte, hizmet buluşu üzerindeki haklar, "Kanuni temlik" icabı, işverene geçmiş olur. Kanuni temlik icabı devir olunan haklar, "devri kabil" haklardır. Örneğin, 15 inci maddede belirtilen buluşu yapanın adının belirtilmesini istemeye yönelik hak (buluşu yapanın buluşu nedeniyle şahsi hakkı) devir kapsamına girmez. Böylelikle, bir taraftan, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin temel ilkelerinden olan, "buluşun tamamlanması ile buluş üzerindeki hakkın, buluşu yapana ait olduğu" ilkesi gözardı edilmezken, diğer yandan da işverenin hizmet buluşlarında haklı menfaati, onun isteğine bağlı olarak, hakkı devren (aslen değil) kazanması şeklinde hükme bağlanmaktadır. İşçi sözü edilen hükümlere rağmen, buluş için kendi adına "Patent Enstitüsü'ne" başvurarak koruma hakkı elde etmişse, işverenin buna rağmen hizmet buluşu üzerindeki hakkı kaybolmuş sayılmaz. İşveren, başvuru sahibi gibidir. Böyle bir durumda, işçinin Patent Sicilinde işveren lehine değişiklik yapılmasına ilişkin rızasını vermekle sicilde değişiklik gerçekleşir. Aksi halde, işveren dava yolu ile sicilde lehine bu değişikliği sağlayacaktır.

İşverenin hizmet buluşuna ilişkin kısmi hak talep etmesi halinde, buluşla ilgili elde edeceği kullanma hakkı, inhisari olmayan lisansla lisans alanın hakkı ile karşılaştırılabilir. Fakat, ondan farklı olan husus, işverene tanınan buluşu kullanma hakkının, Kanun Hükmünde Kararnameden dolayı tanınmış olmasıdır. İşverenin kısmi hak talep etmiş olması halinde, koruma hakkı elde etme imkanı, işçiye geçer. Fakat işçinin bu amaçla başvuruda bulunma yükümlülüğü de yoktur.

İşverenin kısmi hak talebinde bulunduktan sonra artık buluşun korunabilir nitelikte bir buluş olmadığı iddiasıyla kullanma karşılığı olan bedeli ödemekten kaçınması söz konusu olamaz. İşverenin kısmi hak talebinde bulunduğu hallerde, işçi buluşu, iş hukukundaki genel sadakat yükümü çerçevesinde istediği şekilde değerlendirme hakkına sahip olur.

20 nci maddenin ikinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "önemli ölçüde güçleştirme" ile kastedilen, buluşu kullanmayı engelleyen çok önemli güçlüğü ifade eder. Yani, lisans benzeri bir kullanım için sınırlanmış buluşun başka bir biçimde değerlendirme imkanının kalmadığı bir durum söz konusu olmaktadır. Önemli ölçüde güçleşmiş olmayı ispat külfeti, işçiye düşmektedir. İşçi bu hususu ispat ederse, işveren için, iki hakkın kullanılması söz konusu olabilir: İlki, 20 nci maddenin birinci fıkrasındaki sonuçlar doğacak şekilde tam hak talebinde bulunma; ikincisi, 21 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen sonuçlar ile buluşu serbest bırakma. Serbest kalma ile ilgili aynı sonuç, 21 inci maddenin birinci fıkrasının (c) bendine göre de doğar.

Buluşun tamamlanması ile işverenin buluşa ilişkin hak talebinde bulunması için, 19 uncu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen azami dört aylık sürenin dolmaması gerekir. Bu dört aylık süre içinde, işçi tarafından buluşa ilişkin yapılan hukuki tasarruflar, işverenin hak talebinde bulunmuş olması halinde ona karşı geçersiz sayılacaktır. Örneğin, işverenin henüz hak talebinde bulunmadığı dört aylık süre içinde, işçinin buluşu devir etmesi, rehin etmesi veya lisans sözleşmesi yapması gibi işlemleri, hakkı kullanan işverene karşı, kural olarak, geçersiz sayılacaktır. Fakat, işveren kısmi hak talebinde bulunmuş ise, geçersizlik, kazandırılan hukuki duruma göre değişecektir. Örneğin, üçüncü kişilere, eğer bir inhisari olmayan lisans verilmişse, işlem geçerli olmaya devam edecek, tam lisans verilmişse, işlem, geçersiz sayılacaktır.

İşçinin yaptığı tasarruflarla ilgili olarak, üçüncü kişinin iyi niyetli olup olmaması sözü edilen hükümlerde bir değişiklik doğurmaz.

Madde 21 - Maddenin birinci fıkrasının (a) bendine göre, hizmet buluşunun serbest bırakılması, hak talebinde bulunulmasından önce veya sonra olabilir. Keza, koruma hakkının elde edilmesi için yapılan başvurudan sonra da buluşun serbest bırakılması mümkündür.

Buluşu serbest bırakma iradesi, işveren veya yetkili temsilcisiince, imza edilmiş yazılı bir şekilde yapılır. Müşterek bir işçi buluşu söz konusu ise, herbirine münferiden serbest bırakmaya ilişkin bildirim yapılır.

Maddenin birinci fıkrasının (b) bendine göre, işverenin, buluştan yararlanmaya ilişkin tam bir mutlak hak elde etmediği, sadece inhisari olmayan lisans benzeri kullanım hakkı elde ettiği hallerde, buluş, bununla sınırlı ve fakat serbest hale gelmiş olur.

Maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde sözü edilen sürelerin geçmesinden sonra, hizmet buluşu için hiç bir şekilde hak talebinde bulunulamaz. Ancak, bu, tarafların yapacakları bir sözleşme ile mümkün olabilir.

Maddenin ikinci fıkrasına göre, işçinin serbest bırakılan hizmet buluşu üzerindeki tasarruf serbestisi, iş ilişkisinden doğan sınırlara tabi kılınmış olabilir.

İşveren tarafından serbest bırakılmış buluş için doğal olarak, işçinin haber verme veya teklifte bulunma yükümü yoktur. (Karşılaştırma için 31 inci ve 32 nci maddelere bakınız). Çünkü, işçi yaptığı bildirimle, işvereni buluşun varlığından haberdar etmiş olmaktadır.

Eğer, serbest bırakılmış buluş için, o zamana kadar, koruma hakkı elde etmek amacıyla başvuruda bulunulmamışsa, işçi başvuruyu kendisi yapabilecektir.

Madde 22 - Maddenin 1 inci fıkrası hükmü, işverenin tam hak talebinde bulunması halinde; karşılığında bir hede ödemesinin gerekmesi, devri mümkün hakların kendisine

geçmiş olması, koruma hakkı elde etmek imkanına kavuşması ve nihayet buna bağlı olarak buluşu tek başına değerlendirmede tekel hakkına sahip olması ile ilgilidir.

Bedelin miktarı, somut olaya bağlı olarak belli edilir. Yani, bütün ihtimaller için geçerli, genel bir kural öngörmek mümkün değildir. Bedelin uygun bir bedel olmasından kastedilen, her iki tarafın menfaatlerini aynı ölçüde gözetmiş olması demektir.

Maddenin ikinci fıkrasına göre, bedelin belirlenmesinde gözönünde tutulması gereken kriterlerde sınırlayıcı bir hesaplama söz konusu değildir.

Buluşun ekonomik değerlendirilebilirliği, onun fiilen uygulanabilirliğine veya işletme içinde olası değerlendirilebilirliğine veya başka işletmelerce değerlendirilebilirliğine göre takdir edilir.

İşçinin hizmet buluşunu gerçekleştirdiği esnada görevi ve konumu, buluş faaliyeti ile ne kadar ilgili ise, isteyeceği bedel de o kadar fazla olur.

İşçi, işletme deneyimlerinden büyük ölçüde yararlandı ise, istevebileceği bedel o kadar az, ne kadar az yararlanarak buluşu yaptı ise, isteyeceği bedel o derece fazla olur.

Madde 23 - Maddenin birinci fıkrasına göre, işverenin tam hak talep etmesinden farklı olarak, kısmi hak talep etmesi halinde bedel ödeme borcu, hak talebinde bulunması ile değil, buluşu kullanmasıyla doğar. Burada, işverene tanınmış inhisari nitelikte olmayan hak, sadece kullanıma ilişkindir. Bu kullanım, patent veya faydalı model sahibi için tanınmış olan herhangi bir kullanımla ilgili olabilir. İşveren, buluşu hiç bir şekilde kullanmamakta ise, bedel isteme talebi düşer.

İşveren, tam hak talebinde bulunursa, buluş için koruma hakkı elde etmek amacıyla (patent veya faydalı model) başvuruda bulunmakla yükümlüdür. Kısmi hak talebinde bulunursa, işçi için bu amaçlı bir başvuru yükümü yoktur. Fakat, işveren bedel ödemekten kaçınmak için buluşun korunmaya değer niteliğinin olmadığını iddia etmekteyse, işçi bunu çürütmek için çoğu zaman koruma hakkı elde etme amacı ile başvuru yapmak zorunda kalacaktır. İşçinin, buluşun korunmaya değer olmadığına ilişkin kesin kararın verilmesine kadar olan dönemde, bedel isteme hakkı saklıdır. Kararın geriye dönük olarak uygulanışı, durumu değiştirmez.

Madde 24 - Hazırlanacak tarife, tam veya kısmi hak talebinde bulunulması halinde, işçinin isteyeceği bedeli belirlemeye yardımcı olacaktır. Tarife, kanun kuvvetinde olmayan, fakat bedelin belirlenmesinde yardımcı olan düzenlemedir.

20 Temmuz 1958 tarihli Federal Alman düzenlemesi, hem özel ve hem de kamu kesiminde çalışanların istevebileceği bedeli tespit etme açısından, bugün birçok ülkece örnek alınmıştır. Aynı örneği benimsemek mümkündür. (Bakınız! Federal Almanya, "Richtlinien für Vergütung von Arbeitnehmererfindungen im privaten Dienst")

Madde 25 - Maddenin birinci fıkrası hükmüne göre, tarafların belirleyecekleri bedelin mutlak para olması şartı değildir. Para ile ölçülebilen diğer menfaatların da sağlanması mümkündür.

Buluş faaliyetini özendirme bakımından, bazı ülkelerde olduğu gibi, işçilere buluş nedeniyle ödenen bedelin vergi muafiyetinden yararlandırılması yerinde olacaktır.

Bedelin ne kadar süre içinde belirlenmesi gerektiği, maddede açıklanmış değildir. Bu, somut olaya göre, uygun bir zaman içinde belirlenir.

22 nci ve 23 üncü maddelerde, bedel isteme hakkının ne zaman doğduğu, bu maddede ise, ne zaman isteneceği düzenlenmektedir. Fakat bedelin istenmesi için öncelikle bedelin tespiti gerekir. İşte bu tespit uygun bir süre içinde olacaktır. Tespit her somut olaya göre farklı bir süre içinde olacağı için, ona bağlı olarak bedel alacağı farklı tarihlerde istenebilecektir. Bununla birlikte, bunun bir istisnası, 25 inci maddenin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesinde belirtilmiştir. Madde hükmünde, bedelin taraflarca belirleneceğinden söz edildiği için, bedelin tek taraflı olarak belirlenmesi söz konusu değildir. Bedelin miktarı, hakkaniyete aykırılık arz ediyorsa, bedele ilişkin bu anlaşma, 35 inci maddenin birinci fıkrasına göre geçersiz sayılır.

Maddenin ikinci fıkrasına göre, bedel, birden çok buluş yapanın varlığı halinde, herbiri için ayrı ayrı belirlenir. Müşterek buluş yapanlar bu miktarı kendi aralarında belirlemişlerse, işveren bu belirlemeye bağlıdır. Müşterek buluş yapanlar bu konuda anlaşmaya varamamışlarsa ve buluşun meydana gelmesinde bir veya birkaçının katkısı tespit edilememişse, bedelin, kural olarak, onlar arasında eşit şekilde bölünmesi gerekir.

İşverenin, müşterek buluş yapanların her biri ile yaptığı bedel anlaşmasını diğerlerine bildirmesi, buluşun gerçekleşmesinde onların kişisel katkılarının doğru bir şekilde tespit edilip edilmediğinin kontrolüne yarar.

Maddenin üçüncü fıkrasına göre, tarafların bedel konusunda anlaşmaya varamamaları halinde, bedel, işveren tarafından tek taraflı olarak belirlenir. Belirleme, yazılı olarak, gerekçesinin dayanakları bildirilerek yapılır. Gerekçenin dayanaklarından işverenin hangi kriterlerden hareket ederek sonuca vardığı anlaşılmalıdır. Gerekçenin eksik olması halinde, 25 inci maddenin dördüncü fıkrasındaki süreler, işlemeye başlar. Ancak, bedelin belirlenmesine esas alınan şartlara gerekçede yer verilmemiş ise, söz konusu süreler işlemez. Şüphesiz, işverenin belirlenen süreler içinde bedeli hiç belirlememesi halinde, işçi uygun bir bedelin kendine ödenmesini mahkemenen talep edecektir.

Maddenin dördüncü fıkrasına göre, işçi, işverence tespit edilen bedelin doğru olmadığı kanıdaysa, tespite ilişkin yazılı beyanın kendisine ulaşmasından itibaren iki ay içinde, kural olarak, gerekçe de göstermeksizin itirazda bulunabilir. Ancak işçinin

gerekçe göstermesi, işverenle onun hangi noktalarda mutabık olmadığını anlaşılması ve sonradan onun işverenle olası bir anlaşmaya varabilmesi açısından yerinde olur.

İşçi, sözü edilen süre içinde beyanda bulunmazsa, belirlenen bedel onun için bağlayıcı olur. Ancak, belirlenmiş bedel, büyük ölçüde hakkaniyete aykırı sayılabiliyorsa, 35 inci maddenin birinci fıkrasına göre, geçersiz sayılır.

Maddenin beşinci fıkrasına göre, müşterek buluş yapanlardan birinin, buluşun gerçekleşmesindeki katkısının daha çok olduğunun sonradan anlaşılması halinde, işverenin ona daha fazla bedel ödemesi gerekeceğinden, işveren, müşterek buluş yapanların herbirinin bedel paylaşımını yeniden yapar.

Maddenin altıncı fıkrasına göre, tarafların veya işverenin bedeli belirlerken esas aldığı şartlar, sonradan esaslı bir şekilde değişirse, işçi veya işveren, bedelin, yeni şartlara uygun olarak yeniden belirlenmesini talep edebilir. Bu, genel hukuk ilkesi olan "Clausula rebus sic stantibus" un bir uygulamasıdır. Yani, bedele ilişkin sözleşmenin yeni şartlara uyarlanması gerekmektedir.

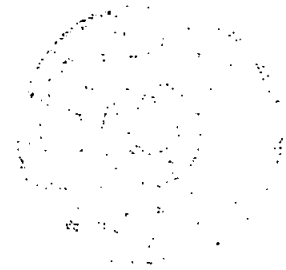
Geri ödeme yasağı, bedelin sonradan daha düşük tespit edilmesi halinde söz konusu olur. Bu fıkranın son cümlesi olan "Yukarıdaki fıkra hükümleri uygulanamaz" ifadesi ile özellikle böyle bir halde bedelin artık tek taraflı belirlenemeyeceği anlaşılır.

Madde 26 - Maddenin birinci fıkrasına göre, işveren, söz konusu yükümlülüğünü ihlal ederse (başvuruda hiç bulunmaması veya geçikmeli başvuruda bulunması), işçinin, ona karşı genel hükümlere dayanarak, tazminat davası açma hakkı doğar. İşveren için bu yükümlülük 30 uncu maddede belirtilen istisnai durumda, düşer. Böyle bir halde işçi, 26 nci maddenin üçüncü fıkrasında kendisine tanınan haktan yararlanamaz.

İşverenin başvuruda bulunma hakkı, işçinin kendi adına başvuru yapması ile ihlal edilmiş olabilir. Bu takdirde, 12 nci madde hükümleri uygulanır. Ayrıca, işçinin kusurlu olması, onun tazminat ödemesini gerektirebilir.

İşverenin, hizmet buluşu için gecikmeksizin koruma hakkı elde etmek amacıyla başvuruda bulunma yükümü, işçi tarafından, hizmet buluşunun kendisine bildirimine bağlı bir husustur. Aksine, işverenin buluş üzerinde tam veya kısmi hak talep edip etmeyeceği ile ilgili ve ona bağlı bir konu değildir. İşverenin kural olarak hizmet buluşu için patent (veya faydalı model) başvurusunda bulunması gerekecektir. Fakat patenle korunabilir nitelikte olsa da hizmet buluşu için faydalı model koruması talep etmek, amaca uygun olabilir. Maddede işveren için sözü edilen yükümlülük ek patentler için de söz konusudur. İşverenin, gecikmeksizin başvuruda bulunması, işçinin bildirimde bulunmuş olması anına göre tayin edilir. Aksi halde, talep hakkını kullanmaya veya buluşu değerlendirmeye başlamaya bağlı değildir.

Maddenin ikinci fıkrasına göre, işverenin bu yükümlülüğünün üç halde sona ereceği belirtilirken, 21 inci maddedeki üç hale de yollama yapılmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasına göre, işçiye, işveren ad ve hesabına başvurma hakkı tanınmasının nedeni: rüçhan hakkının temini içindir. Yoksa, başvuru sonrası işlemleri takip etme yetkisi işçiye verilmiş değildir.

Maddenin dördüncü fıkrasına göre, hakların işçiye geçişi sözleşme gereği değil, kanun hükmü gereğidir. Ancak, Patent Enstitüsü'ne buluşun serbest bırakıldığına ilişkin delil getirmek gerekir.

Madde 27 - Maddenin birinci fıkrasına göre, işverenin yurt dışında koruma hakkı elde etmek için başvuru hakkı, tam hak talebinde bulunması halinde mümkündür. Buna karşılık, yurt içinde koruma hakkı elde etmek için başvuruda bulunma hak ve yükümü, kendisine işçi tarafından yapılan bildirimle doğar. İşveren için, yurt dışında koruma hakkı elde etmek amacıyla başvuru yapması bir haktır, yükümlülük değildir.

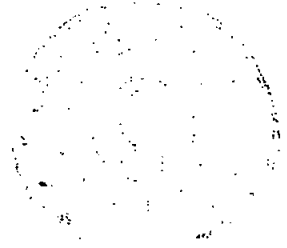
Maddenin ikinci fıkrasına göre, işverenin, yurt dışında koruma hakkı elde etmek istememesi halinde, buluşun serbest bırakılması için, işçinin talep yapması gerekir. İşverenin, işçinin koruma hakkından yararlanması için imkan sağlaması yükümlülüktür ve bu yükümlülüğün, Sınai Mülkiyetin Himayesine Mahsus Milletlerarası Bir İttihat İhdas Edilmesine Dair 20 Mart 1883 Tarihli Mukavele (Paris Anlaşması) ile rüçhan hakkı için tanınan 12 aylık süre içinde yapılması gerekir.

Maddenin üçüncü fıkrasına göre, tekel niteliğinde olmayan kullanma hakkının, işverence saklı tutulmasının, buluşun serbest bırakılması sırasında belirtilmesi gerekir. Böylece işçi, yabancı ülkedeki koruma hakkının ne ölçüde sınırlanmış olduğunu bilme imkanına kavuşur.

İşçinin buluşu değerlendirirken işverene karşı olan sadakat yükümünün somut bir örneği olarak, işverenin yabancılarla yapmış olduğu mevcut sözleşmelerden doğan yükümlülüklerini (özellikle işverenin yabancı üçüncü kişilerle yapmış olduğu hizmet buluşu ile ilgili lisans sözleşmesinden doğanlar) belirli bir bedel karşılığı gözönünde tutar.

Madde 28 - Söz konusu madde, tarafların koruma hakkının elde edilmesi ile ilgili olarak birbirlerini bilgilendirme ve destek olma yükümlülükleri ile ilgilidir. Bu yükümlülükler, iş hukukundaki tarafların gözetim ve sadakat borçlarının somutlaşmış biçimidir.

Madde 29 - Söz konusu maddenin amacı, özellikle yeni tekniğin daha da ileri gitmesi ve diğer nedenlerden dolayı koruma hakkının veya başvurunun aşıldığının veya rantabl olmadığına tespiti üzerine yapılan veya yapılacak olan masraflardan kaçınmayı sağlamaktır. İşveren için bu maddede sözü edilen yükümlülük, ancak hizmet buluşu nedeniyle işçiye henüz bedel ödenmediği durumda vardır. Eğer bedel zaten ödenmişse, işveren koruma hakkı veya başvurusundan istediği gibi vazgeçebilecektir.

İşveren, maddede belirtilen yükümlülüğüne aykırı davranırsa, işçiye karşı tazminat ödemek zorunda kalır.

Madde 30 - İşverene tanınan başvuruda bulunmadan kaçınma hakkı, doğrudan doğruya işletmenin menfaatleri ile ilgilidir. Diğer bir deyişle, işletme menfaati ile buluşu yapanın menfaatinin kıyaslanması söz konusudur.

İşveren, zaten buluşun korunabilir nitelikte olmadığını kabul ediyorsa, böyle bir başvuru yoluna gitmeyecektir. Fakat bu takdirde işçinin buluşunun korunabilir nitelikte olduğu konusunda dava hakkı vardır.

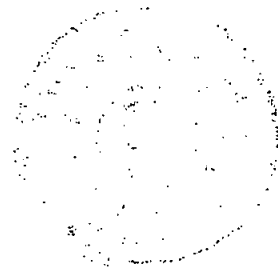
Madde 31 - Bu maddede ve bunu takip eden 32 inci maddede, yapıldığı anda serbest buluş niteliğini haiz olan buluşları düzenlenmektedir. Diğer bir deyişle, sonradan serbest olan buluşlara, bu madde hükmü uygulanmaz. Bu buluşların özel bir türü 41 inci maddede düzenlenen "üniversite mensuplarının buluşları"dır.

Serbest buluşlarda işçiye yüklenen haberdar etme yükümünün amacı, iş barışının korunması ve taraflar arasında sonradan çıkması mümkün anlaşmazlığın bu şekilde önlenmesidir. Diğer taraftan bu yolla, işçinin de menfaati korunmaktadır. Çünkü, işçi birçok durumda yaptığı buluşun, hizmet buluşu mu serbest buluş mu olduğunu ayırt edecek durumda olmayabilir. İşçinin bu konudaki yanlış bir değerlendirmesi, 31 inci maddenin ikinci fıkrasına göre işverene tanınan üç aylık sürenin itirazsız geçmesi halinde bir tehlike doğurmaz. Aksi halde, işçi, sorumluluk altına girer.

Diğer taraftan bu hükümle, işverenin de menfaatleri korunmaktadır. Çünkü, işveren de haberdar edildiği buluşun, hizmet buluşu mu yoksa serbest buluş mu olduğunu denetleme imkanına kavuşmaktadır.

İşçiyi böyle bir haberdar etme yükümlülüğünden kurtaran istisnai bir durum, buluşun işverenin iş alanı içine girmediğinin aşikar olmasıdır.

Madde 32 - İşçinin serbest buluşlarla ilgili teklifte bulunma yükümü, onun iş ilişkisinden doğan sadakat borcunun gereğidir. Kural olarak işçi, serbest buluşu üzerinde dilediği gibi tasarrufta bulunabilir. Bu tasarruf hakkı, serbest buluşun işverenin mevcut veya gelecekte ciddi hazırlıklar yaptığı alana girmekteyse sınırlanmakta ve işverene belli bir bedel karşılığında inhisari olmayan kullanma hakkı tanınmaktadır. Böylece işveren, işçinin rakiplerle yapacağı tekel nitelikli sözleşmelerin sonuçlarından korunmaktadır. Kuşkusuz, işçi bu yükümlülüğüne rağmen buluşu için koruma hakkı elde etmek amacıyla başvuruda bulunma hakkına yine de sahiptir. İşçinin, kendi arzusu ile basit bir kullanımı teklifini aşan tekliflerde bulunma hakkı her zaman vardır.

Tarafların veya mahkemenin bedelin belirlenmesinde göz önünde tuttıkları şartlarda sonradan önemli değişiklikler ortaya çıkması halinde, taraflardan her biri, sözleşmenin yeni şartlara uydurulmasını talep edebilir.

Madde 33 - Teknik iyileştirme teklifleri, hizmet buluşu veya serbest buluş gibi bir ayırma tabii tutulmayan ve peşinen işverene ait olduğu kabul edilen, iş sonuçlarıdır. İşçiye bunlar hakkında işverene bildirimde bulunma yükümü açıkça yüklenmemiş olsa dahi, bu yükümlülük, iş ilişkisinin doğal bir sonucu olarak vardır. Maddede sözü edilen "teknik iyileştirme teklifleri" diğer koruma haklarından farklı olarak (patent veya faydalı model) işverene hukuki değil, fiili bir tekel benzeri imtiyaz sağlıyan iş sonuçlarıdır. İşverene sağlanan tekel benzeri imtiyaz, ekonomik bir avantajın sağlanması demektir.

İşverenin bedel ödeme yükümü, teknik iyileştirme tekliflerini değerlendirmesiyle doğar. Değerlendirme, basit bir kullanımın ötesinde kalan yararlanmadır. İşverence, bunların satımı, lisansının verilmesi bu anlamda değerlendirmedir. İşverene düşen bedel ödeme yükümü, kendisine sağlanan imtiyazlı durumun sona ermesi ile ortadan kalkar.

Bedelin miktarı, teknik iyileştirmenin ekonomik değerlendirilebilirliğine göre değil, fiili değerlendirilmesine bağlı olarak belirlenir.

Teknik iyileştirme teklifleri ile ilgili diğer konular, ferdi veya toplu iş sözleşmelerinde düzenlenebilir.

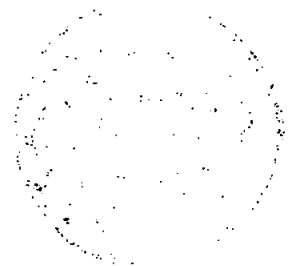
İKİNCİ BÖLÜM

ÇALIŞANLARIN BULUŞLARI İLE İLGİLİ GENEL HÜKÜMLER

Madde 34 - Bu madde hükmünün amacı, işçinin, sosyal bakımdan sözleşmenin zayıf tarafını oluşturması nedeniyle, onu acele, düşünmeden ve işini kaybetme endişesiyle kendisine sunulan sözleşme koşullarının hepsini kabul etme tehlikesinden korumaktır. Emredici nitelikteki bu hüküm sadece ferdi değil, toplu iş sözleşmeleri bakımından da geçerlidir. Bu hükmün aksine bir anlaşma (şart) onun geçersizliği sonucunu doğurur.

Ancak, işçinin işverene yaptığı bildirim sonrası, serbest buluşlar ve teknik iyileştirme tekliflerinde haberdar etme sonrası, artık tarafların istedikleri gibi sözleşme yapma serbestisi vardır. Çünkü, bu aşamada işçinin pazarlık gücünün mevcut olduğu kabul edilir.

Madde 35 - Bu madde, 34 üncü maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde, taraflara tanınan sözleşme özgürlüğü çerçevesinde yapılan anlaşmanın önemli ölçüde hakkaniyete aykırı sayılması halinde uygulanır. Bu durumda, önce, 34 üncü maddeye göre yapılan sözleşmenin geçerli kabul edilmesi, sonra da onun 35 inci maddeye göre hakkaniyet ölçüsüne uyup uymadığının irdelenmesi gerekecektir.

Madde 36 - Bu madde hükmü, bir taraftan her iki tarafa da sır tutma yükümlülüğünü öngörürken, elde edilmesi amaçlanan koruma hakkını teminat altına almakta, diğer taraftan da 30 uncu madde hükmünü tamamlamaktadır.

Bu maddede öngörülen sır saklama yükümü de, iş hukukundaki gözetim ve sadakat borcunun gereğidir.

İşverenin sır saklama yükümü, hem hizmet hem de serbest buluşlarda vardır. Fakat, işveren hizmet buluşlarına yönelik tam hak talebinde bulunmuşsa, bu yükümlülüğü kalkar. İşçinin sır saklama yükümü ise sadece hizmet buluşlarıyla ilgilidir.

Bu maddenin son fıkrasında sözü edilen kişiler, işletmenin patent bölümündeki danışmanlar, çalışanlar, patent vekilleri, bilirkişiler gibi kişilerdir.

Madde 37 - Bu madde ile vurgulanmak istenen, iş hukukundan doğan yükümlülüklerin, işçi buluşlarına ilişkin hükümlerle birlikte devam edeceğidir.

İşverenin, hizmet buluşu üzerinde talep hakkını hiç kullanmadığı veya kısmen kullandığı hallerde, buluş serbest buluş haline gelir. Yani, işçi buluşu serbestçe değerlendirebilir. Ancak, bazı durumlarda, iş ilişkisinden doğan yükümlülüklerin buluşu serbestçe değerlendirmeyi imkansız kılması muhtemeldir. 37 nci maddede işverenin, işçi-işveren ilişkisine dayanarak serbest buluşu istenildiği şekilde değerlendirmeyi imkansız kılması önlenmiştir. Fakat diğer taraftan da işçi, buluşu değerlendirirken, işverenin haklı çıkarlarını gözönünde tutmak zorundadır. Bu haklı çıkarlar, her somut olayda, ayrı ayrı değerlendirilecektir.

Ayrıca işçinin buluşu serbestçe değerlendirme hakkını sınırlandıran diğer bir hususda, geçerli bir rekabet yasağının varlığıdır.

Maddenin ikinci fıkrasında sözü edilen ve iş ilişkisi sonrası devam ettiği kabul edilen hak ve yükümlülükler, işçinin buluşu, iş ilişkisi sırasında yapmış olması halinde vardır.

Madde 38 - İşçiye tanınan "ön alım hakkı" sadece İflas İdaresinin buluşu işletmeden ayrı olarak devir etmek istemesi halinde söz konusu olur. İşçinin böyle bir durumda kanuni şufa hakkını İflas İdaresine karşı kullanmasıyla sözleşmeye girmiş olur. İflas idaresi buluşun devrine ilişkin üçüncü kişilerle yaptığı sözleşmenin muhtevasını işçiye bildirme yükümü vardır. Kanuni şufa hakkı ile ilgili diğer hususlar hakkında Medeni Kanundaki genel hükümlerden kıyasen yararlanılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KAMU HİZMETİ GÖREN KURUMLARDA ÇALIŞANLARIN BULUŞLARI

Madde 39 ve Madde 40 - Memurlar ve Silahlı Kuvvetler Mensupları için getirilen özel düzenlemeler saklı kalmak suretiyle, onların yapmış oldukları buluşlar için, ilke olarak, özel hukuk ilişkisi içinde çalışanlara uygulanan hükümler uygulanır. Memurlar ve Silahlı Kuvvetler Mensupları kavramları ilgili kanunlarla belirlenir.

Madde 41 - Bu madde esas itibarıyla Anayasa'nın özellikle 130 uncu maddesinde belirtilen Üniversite Öğretim Üyeleri ile yardımcılarının serbestçe her türlü bilimsel araştırma ve yayında bulunabilme özgürlüğü ile ilgilidir. Bu ilke gereği, işçi buluşlarına ilişkin genel hükümler burada farklı değerlendirilmiştir. Sonuç olarak, öğretim elemanlarının buluşları, serbest buluşlar sayılır ve onlar tarafından istenildiği şekilde tasarruf edilir. Ancak, 41 inci maddenin üçüncü fıkrasında buna bir sınırlama getirilmiştir.

Teknik iyileştirme teklifleri konusunda, istisna getirilmemektedir. Yani, Üniversite tüzel kişiliği işveren sıfatı ile bunlardan istediği şekilde yararlanabilmektedir. Ancak, genel hükümlere göre, teknik iyileştirme tekliflerinden yararlanma, karşılığında bir bedel ödemek suretiyle mümkündür.

Üniversite, yüksek okul, öğretim elemanı gibi kavramlar, ilgili kanunlarla belirlenir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

PATENTİN VERİLMESİ

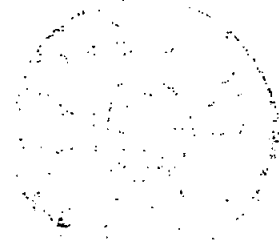
BİRİNCİ BÖLÜM

PATENT BAŞVURUSU VE ŞARTLARI

Madde 42 -Patent başvurusu ve ekleri ile ilgili, 42 nci maddenin birinci fıkrası, patent verilmesi için öncelikle başvuru yapmak gerektiğini hükme bağlamıştır. Bu madde hükmüne göre, bir patent başvurusunun kabul edilebilir olması için, başvuru dilekçesine; tarifname, isim veya istemler, resimler ile özet'in eklenmesi ve başvuru ücretinin ödenmesi gerekmektedir.

Birinci fıkranın bentlerinde, belirlenen bu belgelerle ilgili madde hükmünün, dilekçeye eklenecek belgeleri belirleyen 43 üncü maddenin birinci fıkrası hükmü ile birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

42 nci maddenin ikinci fıkrası, 121 inci maddeye göre yapılacak ek patent başvuruları için, asıl patent veya patent başvurusunun numarasının belirtilmesi gerektiğini hükme bağlamıştır.

42 nci maddenin üçüncü fıkrası, başvuru ücretinin, ödenme süresini ve süre içinde ödenmemesi halinde müeyyidesini düzenlemektedir. Söz konusu süre, başvuru tarihinden itibaren yedi gün olarak tesbit edilmiş olup, bu süre içinde ücretin ödenmemesi halinde, başvuru geri alınmış kabul edilmektedir. Bu fıkra ile getirilen hükmün amacı, mesai saatleri içinde ödenebilecek başvuru ücretinin, ödenmesini kısa bir süre erteleyerek, buluş yapanlara, başvurularını, zamanla sınırlı olmaksızın yapabilmelerini sağlamaktır. Bu hükmün sonucu olarak, örneğin, başvuru evrakları posta veya başka vasıtalarla ilgili makama gönderilebilecektir.

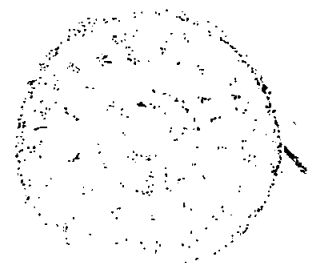
42 nci maddenin dördüncü fıkrası, başvuru dilekçesi ve başvuru dilekçesine eklenecek belgelerin, Yönetmelikte yazılı hususları kapsayacağı hükmü ile ilgilidir. Patent başvurusu ile ilgili bütün belgelerde standard şartların sağlanması, inceleme sırasında kolaylık sağlayacağı için önemlidir. Bu bakımdan Yönetmeliğe atıf yapılmıştır. Pek çok ülkede olduğu gibi, başvuruya eklenecek her belgenin şeklinin ve içeriğinin belirlenmesi Yönetmelikle sağlanacaktır.

Patent başvurusu ve patent ile ilgili konular milletlerarası nitelikte olduğu için, Türk vatandaşlarının yanında, Sınai Mülkiyetin Himayesine Mahsus Milletlerarası Bir İttihat İhdas Edilmesine Dair 20 Mart 1883 Tarihli Mukaveleye (Paris Anlaşması) üye ülkelerin vatandaşları ile karşılıklılık ilkesini uygulayan ülkelerin vatandaşları da bu kanunla Türk vatandaşlarına tanınan haklara aynen sahip oldukları için, bu kişilerin yapacakları başvurular için, İngilizce veya Fransızca veya Almanca dillerinden biri ile yazılmış tarifname, istem veya istemlerin verilebilmesi imkanı, bu maddenin beşinci fıkrası ile tanınmıştır. Bu yabancı dillerde verilen belgelerin Türkçeye çevrilmesi için ise bir ay süre tanınmış ve bunun ek bir ücret gerektireceği maddede belirtilmiştir. Ücretin miktarı için, Yönetmeliğe atıf yapılmıştır.

Madde 43 - Patent başvurularında, başvuru tarihi, patent hakkının başlangıcını belirleyeceği için çok önemlidir. Bu nedenle, başvuru tarihinin kesinleşmesi için, başvuru dilekçesine eklenmesi gereken asgari belgeler, bu maddenin birinci fıkrası ile bentlerinde tespit edilmiştir. 42 nci maddenin birinci fıkrası ve bentlerinde sayılan belgelerden, yalnız, 42 nci maddenin son fıkrasında belirtilen dillerden biri ile yazılmış tarifname ve istem veya istemler ile varsa resim veya resimlerin, Patent Enstitüsü veya onun yetkili kıldığı makama verilmesi ile başvuru tarihinin kesinleşeceği hükmü, bu maddenin birinci fıkrasında yer almıştır. Söz konusu belgeler verildiği zaman, başvuru tarihi, gün, saat ve dakika olarak kesinleşmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında, buluş konusunun kısmen veya tamamen değiştirilmesi halinde, başvuru tarihinin, değişikliğin yapıldığı tarih olacağı hükmü düzenlenmiştir. Bu maddenin amacı, başvuru tarihinden sonra, başvuru konusunda yapılacak eklerin, daha önceki tarihten yararlanmasını önlemektir.

Madde 44 - Bu madde, buluşu yapan veya yapanların, başvuruda belirtilmesi ile ilgilidir. Bu hüküm, 15 inci maddedeki, "buluşu yapan veya yapanların, buluşu yapan veya yapanlar olarak tanınmasını isteme hakkı vardır" hükmüne dayanmaktadır.

Bu maddenin bir diğer hükmü ise, başvuru yapanın, buluşu yapan olmaması veya buluşu yapanın birden çok kişi olması hallerinde, patent isteme hakkının ne şekilde elde edildiğinin açıklanmasının gerektiği ile ilgilidir.

Madde 45 -Buluşun bütünlüğü ile ilgili bu madde hükmünün amacı, değişik konulardaki buluşların, bir buluşla ilgili olması gereken başvurunun kapsamında bulunmasını önlemektir. Bu madde hükmüne göre, bir ana buluş fikri ve bu ana buluş fikri etrafında gerçekleştirilen, birbirlerine bağlı buluşlar, bir başvuruya konu olabilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrası, birinci fıkraya uygun olmayan başvuruların, Yönetmelikte düzenlenecek hükümlere göre, başvurulara ayrılması hükmü ile ilgilidir.

Maddenin üçüncü fıkrası, başvurunun başvurulara ayrılması halinde, ayrılan başvurulara uygulanacak tarihin ve 2 nci ve 49 uncu maddelerde belirtilen ve Sınai Mülkiyetin Himayesine Mahsus Milletlerarası Bir İttihat İhdas Edilmesine Dair 20 Mart 1883 Tarihli Mukavele (Paris Anlaşması) ile kabul edilen rüçhan haklarının, ayrılan başvurulara da uygulanacağını düzenlemektedir.

Madde 46 - Bu madde, patent konusunun açıklandığı tarifname ile ilgilidir. Tarifnamenin, ilgili teknik alandaki bir uzmanın, tarifnamedeki açıklamalara göre buluş konusunu uygulamasını sağlayacak yeterlikte, açık ve tam olması gerekmektedir.

Başvuru konusu buluşun, mikrobiyolojik bir usulle ilgili olması halinde gerekli şartlar, bu maddenin ikinci fıkrası ve bu fıkranın bentlerinde düzenlenmiştir. İki bent halinde düzenlenen bu şartlara göre, mikroorganizmanın özelliklerinin tarifnamede belirtilmesi, yetkili tevdi yerine mikroorganizma kültürünün verilmesi ve tevdi merciinin ilanda belirtilmesi gereklidir.

Madde 47 - Patent alınarak korunmak istenen buluşun, unsurlarının kapsamı, patent başvurusu sahibi tarafından hazırlanan istem veya istemler ile belirlenir. Bu nedenle, istem veya istemlerin, yalnız, patent alınarak korunmak istenen unsur veya unsurları kapsamaması, tarifnameye dayanması ve tarifname kapsamını aşmaması, açık ve öz olması gerekmektedir.

İstemlerin belirli bir forma uygun olarak yazılmasını sağlamak amacıyla, maddede Yönetmeliğe atıf yapılmıştır. Yönetmelikte belirlenecek formun buluş sahibi açısından bir zorlama yaratabileceği düşüncesinden hareket edilerek, başvuru sahibi, Yönetmelikte belirlenecek şartlara uyma konusunda serbest bırakılmıştır. İstemlerin yorumlanması 83 üncü maddede yapıldığı için değerlendirmenin 83 üncü madde ile birlikte yapılması gerekmektedir.

Madde 48 - Madde, patent konusu buluşun özeti ile ilgilidir. Teknik bilgi verme amacına hizmet eden özet, başka amaçla ve özellikle korumanın kapsamının belirlenmesi ve tekniğin bilinen durumunun sınırlarının çizilmesinde kullanılamaz.

Özet, başvuru sahibi tarafından hazırlanır. Ancak, Patent Enstitüsü, üçüncü kişilerin daha iyi bilgi edinmesi bakımından özetde değişiklik yapabilir.

Madde 49 - Madde Paris Anlaşması'na göre kazanılan oniki aylık rüçhan hakkı ile ilgilidir.

Rüçhan hakkı, söz konusu anlaşmaya üye bir ülkenin vatandaşının, kendi ülkesinde veya üye olan başka bir ülkede yaptığı patent veya faydalı model başvurusunun, başvuru tarihinden itibaren oniki ay içinde diğer üye ülkelere başvuru yapması halinde, iki tarih arasında üçüncü kişiler tarafından yapılacak aynı konudaki başvuruların, rüçhan hakkından yararlanan başvurunun patent verilebilirlik şartlarını etkilememesi sonucunu doğurur.

Maddenin birinci fıkrasında, rüçhan hakkından kimlerin yararlanacağı ve rüçhan hakkı süresi düzenlenmektedir.

Maddenin ikinci fıkrası, rüçhan hakkının süresi içinde kullanılmaması halinde, bu hakkın düşeceği ile ilgilidir.

Maddenin üçüncü fıkrası, rüçhan hakkı süresi içinde üçüncü kişiler tarafından yapılacak başvuruların hükümsüz sayılacağını düzenlemektedir.

Maddenin dördüncü fıkrası, 3 üncü madde itibarıyla karşılıklılık uygulayan ülkelerin vatandaşlarının yaptığı başvurular ile söz konusu anlaşmaya üye ülke vatandaşlarının, üye olmayan bir ülkede yaptığı başvurular için de rüçhan hakkı tanınacağını düzenlemektedir.

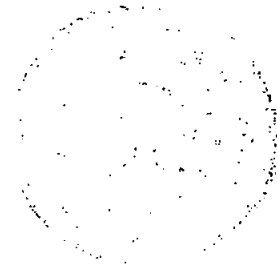
Maddenin son fıkrası, rüçhan hakkının, patent veya faydalı model başvurusunun yapıldığı gün itibarıyla hüküm ifade edeceği ile ilgilidir.

Madde 50 - Madde, sergilerde teşhir hakkından doğan rüçhan haklarını düzenlemektedir.

Maddenin birinci fıkrası, Türkiye'de açılan sergilerde teşhir edilen patent veya faydalı model konusunu kapsayan ürün için yapılacak patent veya faydalı model başvurularının yararlanacağı, oniki aylık rüçhan hakkını düzenlemektedir.

Maddenin ikinci fıkrası, serginin resmi açılışından önce sergilenen ürün için, oniki aylık rüçhan hakkı süresinin, ürünün sergi yerine konulduğu tarihten itibaren, başlayacağı hükmünü düzenlemektedir.

Maddenin üçüncü fıkrası, yetkili sergi mercii tarafından, teşhir edilen ürünler için verilecek belgelerin mahiyetini düzenlemektedir.

Maddenin dördüncü fıkrası, yabancı ülkelerde açılan sergilerdeki teşhir olayında, rüçhan hakkından yararlanılması için, bu maddenin üçüncü fıkrasında yazılı hususları kapsayan belgenin yetkili merciden alınarak ibrazının gerektiğini düzenlemektedir.

Maddenin beşinci fıkrası, başvurusu yapılmış veya patent verilmiş bir ürünün, sergide teşhirinden ve sergi bittikten sonra, ülkesine iadesine engel olunamayacağı hükmü ile ilgilidir.

Maddenin altıncı fıkrası, aynı veya benzeri patent veya faydalı model belgesi konusu ürün hakkında, birden çok başvuru yapılması halinde, sergilerdeki teşhirden doğan rüçhan haklarının kime ait olacağını düzenlemektedir. Bu madde hükmüne göre, ürünü sergiye ilk koyan kişi ve aynı zamanda konulmuş ise, ilk başvuran kişi rüçhan hakkından yararlanacaktır.

Madde 51 - Rüçhan hakkının hükmü ile ilgili olan bu maddede, rüçhan hakkının hüküm ve sonuçlarının, rüçhan hakkının talep edildiği başvurunun tarihi itibarıyla doğacağı belirtilmektedir.

Madde 52 - Madde, rüçhan hakkının talep edilmesi ve belgelendirilmesi ile ilgilidir. Maddenin birinci fıkrasında, rüçhan hakkı talebinin yapılması ve rüçhan hakkı belgesinin verilmesi sürelerinin, Yönetmelikte düzenleneceği belirtilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında, bir başvuruda birden çok rüçhan hakkının talep edilebileceği ve bu başvuruların farklı ülkelerde yapılmış olmasının mümkün olabileceği düzenlenmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrası, birden çok rüçhan hakkı talep edilmesi halinde, rüçhan hakkının, en önceki tarihli olandan başlayacağını ve başvurunun, rüçhan hakkının doğduğu, başvuru veya başvuruların ihtiva ettiği unsurları kapsayacağını düzenlemektedir.

Maddenin dördüncü fıkrası hükmüne göre, başvuru konusu buluşun bazı unsurlarının, rüçhan hakkının doğduğu başvurunun tarifnamesinde açık ve şüpheyi yer vermeyecek şekilde bulunması halinde, söz konusu başvurunun istem veya istemlerinde bu unsurlarla ilgili bir talepte bulunulmamış olması, rüçhan hakkının kabulünü engellemevecektir.

İKİNCİ BÖLÜM

BAŞVURUNUN İNCELENMESİ

Madde 53 - Madde, 43 üncü maddede tespit edilen belgelerin, dilekçe ve eklenmemesi halinde başvuruların geri çevrileceği hükmü ile ilgilidir. Maddenin amacı, inceleme işleminden önce, bütün başvurularda, gerekli belgeler açısından standard şartlar aranması ve bu şartları sağlayamayan başvuruların değerlendirme dışı bırakılmasını sağlamaktır.

Madde 54 -Madde, patent başvurularının, patent verilebilirlik şartları açısından incelemeye tabi tutulmadan önce, şekli şartlar açısından incelenmesi ile ilgilidir. Maddede, 42 nci ile 52 nci maddelerde belirtilen şartlar açısından başvuruların incelenmesi ve bu aşamada giderilebilecek eksikliklerin tamamlanmasına imkan tanınmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında, yapılan incelemenin, patent verilebilirlik şartları açısından yapılmadığı açıkça belirtilmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, bu safhada, beşinci ile 10 uncu maddeler itibarıyla, inceleme yapılmayacağı, ancak, açık ve şüpheye yer vermeyecek şekilde, yenilik ve sanayiye uygulanabilirlik niteliklerinden yoksun olan başvuruların red edilmesi sağlanmıştır. Bu nedenle yapılacak red işleminde red gerekçesinin dayanağının belirtilmesi zorunlu kılınmıştır.

Ayrıca, red işlemi ile ilgili olarak, başvuru sahibinin konu hakkındaki karşı görüşlerinin alınması, doğabilecek tereddütleri gidermek bakımından önemli olduğu için, söz konusu fıkra düzenlenmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında düzenlenen bir başka hükümle başvuru sahibine eksiklikleri giderme sırasında aynı zamanda, istem veya istemlerinde değişiklik yapma ve eğer buluşun bütünlüğü itibarıyla birden fazla konu söz konusu ise, başvuruyu, başvurulara ayırma imkanı tanınmıştır.

Maddenin beşinci fıkrasında, şekli şartlara uygunluk açısından yapılan inceleme sonucunda, başvuru sahibinin red işlemine karşı ileri sürdüğü görüşlerin kabul edilmemesi veya eksikliklerin giderilmemesi halinde, başvurunun, istem veya istemler itibarıyla kısmen veya tamamen reddedilmesi hükmü düzenlenmiştir. Bu fıkra hükmünün esas amacı, kısmi bir olumsuzluk halinde, başvurunun tamamen reddedilmesini önlemek ve istem veya istemler itibarıyla, kısmen de olsa buluş konusunun patent verilerek değerlendirilmesini sağlamaktır.

Maddenin son fıkrasında, şekli şartlara uygunluk ile ilgili işlemlerin tamamlanması ile şekli şartlara uygun olduğu anlaşılan veya uygunluğu sağlanan başvurular için, 56 ncı

maddeye göre, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma yapılması işlemlerinin başlatılması tebligatının yapılacağı hükmü yer almaktadır.

Madde 55 - Bu madde hükmü olan, patent başvurularının yayınlanarak toplumun incelemesine açılması, bu kanunla getirilen çağdaş ve yeni hükümlerden biridir. Yayınlanma işlemi için, şekli şartlara uygunluk açısından incelemenin bitmesi ve tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma yapılmasının talep edilmesi gerekmektedir. Bu iki şart gerçekleşikten sonra, başvuru tarihi veya varsa rüçhan hakkı tarihi itibarıyla başvurular onsekiz aylık bir sürenin dolmasıyla yayınlanacaktır.

Maddenin birinci fıkrasındaki yayınlanma işlemi, üçüncü kişiler için yeterli kabul edilmemiş ve maddenin ikinci fıkrasında, yayınlanan başvuruların, ilgili bültende periyodik olarak, duyurulması hükmü getirilmiştir.

Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre, şekli şartlara uygun olan bütün başvurular onsekiz aylık sürenin dolmasıyla yayınlanacaklardır. Maddenin üçüncü fıkrası hükmünde, bir istisna kabul edilmekte ve başvuru sahibinin taleptenmesi halinde, onsekiz aylık süre bekletilmeden başvurunun yayınlanabilmesi sağlanmaktadır.

Madde 56 -Bir patent başvurusunun, patent verilebilirlik şartları açısından, sağlıklı bir şekilde değerlendirilmesi için, o sahada daha önce açıklanmış bilgilerin tespiti gerekmektedir. Patent başvurusunun yapıldığı tarihten önce Türkiye veya yabancı bir ülkede toplumca erişilebilir yazılı veya sözlü tanıtım, kullanım veya bir başka yolla açıklanan bilgiler olarak tarif edilen "tekniğin bilinen durumu" kavramı, bu nedenle patent hukukunun esas unsurlarından birisidir.

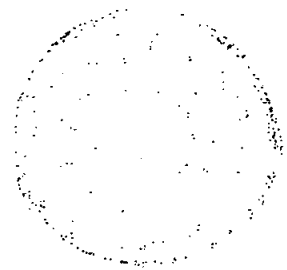
Maddenin birinci fıkrasında, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma yapılmasının, başvuru tarihinden itibaren onbeş ay içinde, talep edilmesi ve buna ait ücretin ödenmesi hükmüne yer verilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrası hükmüne göre, rüçhan haklı taleplerde, onbeş aylık süre, rüçhan hakkı tarihinden itibaren başlayacaktır.

Maddenin üçüncü fıkrası, onbeş aylık sürenin, 54 üncü maddenin altıncı fıkrasında öngörülen bildirimin yapıldığı anda dolmuş olması halinde, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma yapılması talebinin, bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde yapılması hükmü ile ilgilidir.

Tekniğin bilinen durumunun tesbiti yapılmadan, patent konusunu değerlendirmek mümkün olmadığından, bu maddede yazılı süreler içinde talep yapılmaması halinde, başvurunun geri alınmış sayılacağı hükmüne maddenin dördüncü fıkrasında yer verilmiştir.

Ek patentlerde tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporunun talep şekli ise maddenin son fıkrasında düzenlenmiştir. Bir ek patent başvurusu için tekniğin bilinen

durumu ile ilgili araştırma raporunun talep edilmesi, asıl patent başvurusu için tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporu düzenlenmesinin talep edilmiş olması veya asıl patent başvurusu için yapılacak talep ile birlikte yapılması hükmü getirilmiştir. Ek patent başvurusundan önce aynı patent için yapılmış başka ek patent başvuruları bulunuyorsa, önceki ek patent başvuruları için tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporunun düzenlenmesinin talep edilmiş olması veya bunlar için yapılacak taleple birlikte, talep yapılması hükmü getirilmiştir.

Madde 57 -Bu maddede, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporunun düzenlenmesi, raporun başvuru sahibine tebliğ edilmesi ve yayınlanması hükümleri yer almaktadır. Bu maddedeki hükmün uygulanabilmesi için başvuru tarihinin kesinleşmesi gerektiği belirtilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrası hükmü, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırmanın hangi unsurları kapsayacağı ile ilgilidir. Bu hükme göre, araştırma raporu, buluşun yenilik ve tekniğin bilinen durumunun aşılması niteliklerine dayanak teşkil edecek unsur veya unsurları kapsamalıdır.

Patent verilerek korunmak istenen unsur veya unsurlar, patent sahibi tarafından, patent istem veya istemlerinde belirtildiği için, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporunun, istem veya istemler itibarıyla, buluşu açıklayan tarifname ve resimler de dikkate alınarak, düzenleneceği hükmü, bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrası, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporunun düzenlenmesi sırasında yararlanılacak dokümanların kaynağı ile bu raporun hangi merciler tarafından düzenleneceğini belirtmektedir.

Tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırmanın yapılabilmesi için, daha önce verilmiş patentler ile teknik yayınların bulunduğu ve bunların yayınlanma tarihleri itibarıyla milletlerarası tasnif kodlarına göre tasnif edildiği dokümantasyon merkezlerine ihtiyaç vardır. Patent Ofisi, Patent Dairesi veya Patent Enstitüsü olarak adlandırılan bu milli veya milletlerarası kuruluşların, bünyelerindeki uzmanlar ve bilgisayar sistemleri vasıtasıyla, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporunu düzenlemesi öngörülmüştür. Patent Enstitüsü nezdinde, söz konusu araştırmanın yapılmasını sağlayacak alt yapı, dokümantasyon, bilgisayar sistemleri ve uzmanların sağlanması zaman alabileceği gibi, yatırım olarak da çok pahalıya mal olacaktır. Bu nedenle, bu süre içinde bu hizmeti yapan milletlerarası niteliği tanınmış bu kuruluşların hizmetlerinden yararlanmak söz konusu olabilecektir.

Maddenin beşinci ve altıncı fıkralarında, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporunun başvuru sahibine tebliğ edileceği, raporda belirtilen referans patentler ve teknik yayınların kopyalarının da rapor ile birlikte verileceği, araştırma raporunun yayınlanacağı ve yayımlandığının ilan edileceği hükümleri getirilmiştir. Bu hükümler ile patent başvurusu sahibine kendi buluşu ile aynı sahadaki daha önceki yayınlar temin edilmekte ve raporun muhtemel sonuçları hakkında fikir edinmesi sağlanmaktadır.

Raporun yayınlanması ve yayınlandığının ilan edilmesi ile üçüncü kişilere bilgi aktarılması sağlanmakta ve menfaati olanların görüş bildirmesi için zemin hazırlanmaktadır.

Madde 58 -Madde. tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporunun düzenlenmesinin, tarifname, istem veya istemlerin yeterince açık olmaması nedeniyle, kısmen veya tamamen engellenmesi halini düzenlemektedir. Madde hükmüne göre, tarifname, istem veya istemlerdeki yetersizlik giderilmezse, rapor düzenlenmeyecek ve eğer yetersizlik kısmen mevcutsa, rapor, yeterince açık olan istem veya istemler itibarıyla düzenlenecektir.

Madde 59 - Maddenin birinci fıkrasında, araştırma raporunun içeriği hakkında üçüncü kişilerin görüş bildirmesi hükmü düzenlenmiştir. Görüş bildiren kişilerin, görüşlerini kanıtlayan ilgili belgeleri de eklemeleri gerekmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında, üçüncü kişilerin görüşlerinin, patent başvurusu sahibine aktarılması ve başvuru sahibinin bu görüşlere karşı görüşlerini ileri sürmesi hükümleri ele alınmıştır.

Maddenin son fıkrasında, üçüncü kişiler tarafından verilen yazılı görüşlerden sonra, başvuru sahibine, bu görüşlere karşı, kendi görüşlerini ileri sürmesi ve gerekli görürse, istem veya istemlerinde değişiklik yapması imkanı tanınmaktadır.

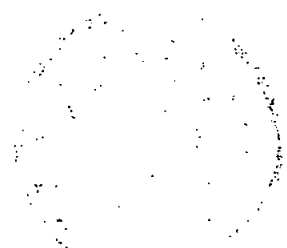
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İNCELEMESİZ PATENT VERİLMESİ

Madde 60 -Bu madde, inceleme yapılmadan patentin verilmesi işlemini düzenlemektedir. Bu madde hükmüne göre, yedi yıllık bir süre için, patent verilebilirlik şartları ile ilgili inceleme yapılmadan patent verilmektedir.

Ancak, bu madde hükmüne göre, inceleme işleminin patent başvurusu sahibi veya üçüncü kişilerin talebi üzerine, yedi yıl bekletilmeden yapılabilmesine imkan tanınmaktadır. Böylece, yedi yıllık süre içinde inceleme talebinin yapılması halinde, incelemesiz verilen patent, 62 nci madde hükmüne tabi olarak, incelenerek verilen patent şekline dönüşmekte ve bu nedenle koruma süresi, şartlara uygunluğun varlığı halinde, yirmi yıl olmaktadır. Dolayısıyla, yedi yıllık olan koruma süresi yerine, incelemenin olumlu sonuçlanması halinde, yirmi yıllık süre geçerli olmaktadır.

Fransa, Federal Almanya, Hollanda, Japonya, Çin Halk Cumhuriyeti gibi ülkelerde, patent verilebilirlik şartlarının varlığının tespiti açısından gerekli inceleme yapılmadan patent verilmesini mümkün kılan, benzeri düzenlemeler vardır. Ancak, genelde, bu

lkelerdeki düzenlemelere göre, başvurunun incelenmesi, bir patent (belge) verilmeksizin, öngörülen süre boyunca, başvurunun işlem görmesinin ertelenmesi şeklindedir.

Bu ülkelerdeki benzeri düzenlemelerden farklı olarak, patent verilebilirlik şartları ile ilgili inceleme yapılmadan, kısıtlı bir süre için geçerli olmak üzere bir patent verilmesi, tasarıda tercih edilmiştir. Bu şekilde, diğeri ne oranla süresi daha kısa olmakla birlikte daha hızlı, daha ucuz ve daha az külfetli bir işlem gerektiren bir koruma getirilmek suretiyle, özellikle mali imkanları kısıtlı buluş sahiplerinin ve küçük işletmelerin buluşlarının koruma altına alınmasını teşvik etmek amaçlanmıştır. Ancak, incelemesiz patent verilmesi işleminden, patent başvuruları hakkında hiç bir inceleme yapılmadığının anlaşılmaması gerekir. Patent verilebilirlik şartları ile ilgili inceleme yapılmadan verilen patent için, patent verilmeden önce ve mutlaka bir araştırma yapılmakta, araştırma raporu düzenlenmekte, araştırma raporu yayınlanmakta, üçüncü kişilerin başvuru ve rapor hakkında görüşleri alınmakta, rapor içeriği ve üçüncü kişilerin görüşlerine göre, başvuru sahibinin buluş konusunu değerlendirmesine ve gerektiğinde değişiklik yapmasına imkan tanınmaktadır. Böylece, başvuru sahibine, kendi haklarının sınırlarını, patentin güvenilirliğini ve geçerliliğini tesbit etmesi, araştırma raporu ve üçüncü kişiler tarafından ileri sürülen görüşler karşısında buluş konusunu mevcutlarla kıyaslaması ve kararını bunlara göre vermesi imkanı tanınmaktadır.

İncelemesiz verilen patentin, daha sonra incelenerek koruma süresinin yirmi yıla çıkarılması imkanı ile kademeli bir koruma sağlanmaktadır. Patent sahibi kendi imkan ve ihtiyaçlarına göre zamanlama yapabilmekte ve kendisi için en uygun koruma şeklini tercih etmektedir.

Maddenin birinci ve ikinci fıkralarında, araştırma raporunun kapsamı ve üçüncü kişilerin görüşleri dikkate alınmaksızın patentin yedi yıllık süre için, incelemesiz verilmesi ve patent verildiğinin ilan edilmesi hükümleri yer almaktadır.

Maddenin nc fıkrasında, verilen patente ilişkin belgeler, araştırma raporu, üçüncü kişilerin görüşleri, istem veya istemlerde değişiklik olmuşsa, bütün değişikliklerin toplumun incelemesine açılma hükmü düzenlenmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrası hükmü, genel bir hüküm olup, verilen patentin geekliliği ve konusunun yararlılığı konusunda her hangi bir inceleme yapılmadığı için, devletin garantisi olmaması ile ilgilidir.

Maddenin beşinci fıkrası, inceleme işlemi için talep yapılması gerektiği ile ilgilidir. Söz konusu talep, başvuru sahibi veya üçüncü kişiler tarafından yapılabilmektedir. İnceleme işlemi ile ilgili ücret, inceleme talebini yapan tarafından ödenecektir.

Maddenin altıncı fıkrasına göre, inceleme talebinin, başvuru tarihinden itibaren, yedi yıllık süre içinde yapılmaması halinde, patent hakkı sona erer. Bu fıkranın bir başka hükmü ise, yedi yıllık süre geçtikten sonra inceleme talebinin yapılamamasıdır. Patent sahibi, yedi yıllık süre içinde tercih yapmak zorundadır. Yedi yıllık süre geçtikten sonra,

patent koruma süresinin yirmi yıla uzatılabilmesi için gerekli incelemenin yapılması talebinde bulunmak imkanı söz konusu olmayacaktır.

Maddenin yedinci ve sekizinci fıkralarında, incelemesiz ve incelenerek patent verilmesi için geçiş hükümleri düzenlenmiştir. Ana prensip olarak, başvuru yapıldıktan sonra, inceleme talebinin yapılmaması halinde incelemesiz patent verme sisteminin tercih edildiği kabul edilmiştir.

Madde 61 - Bu madde, patentin ana fonksiyonlarından biri olan "bilginin yaygınlaştırılmasını sağlamak" amacıyla, verilen her patentin, fasikül halinde basılması, fasikülün kapsayacağı bilgiler ve fasikülün satılması hükümleri ile ilgilidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İNCELENEREK PATENT VERİLMESİ

Madde 62 -Bu maddede, incelenerek patent verilmesi için gerekli, inceleme şekil ve şartları ile ilgili hükümler yer almaktadır.

İncelenerek patent verilmesi için;

- 1 - Buluş konusunun yeterince tanımlanıp tanımlanmadığı,
- 2 - Buluşun yeni olup olmadığı,
- 3 - Tekniğin bilinen durumunun aşılp aşılmadığı,

konuları incelenmekte ve ancak bu niteliklere sahip olabilen buluşlara patent verilmektedir.

İnceleme sırasında, buluş konusunun bu niteliklere sahip olup olmadığı konusunda, üçüncü kişiler tarafından, süresi içinde yapılan itirazlar da değerlendirilmektedir.

Buluş konusuna patent verilmesini veya verilmemesini etkileyecek nitelikler, istem veya istemlerin tamamı veya bir kısmı için geçerli olabilmektedir.

Maddenin birinci fıkrası, patent başvurusu ve şartları ile patentin verilmesine ilişkin, incelemesiz patent verilmesi sistemi için uygulanan hükümlerin, incelenerek patent verme sistemi için de uygulanacağı ile ilgilidir. Bu hükme göre, 42 nci ila 59 uncu madde hükümleri incelenerek verilen patent için de uygulanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında, üçüncü kişilerin, patent verilebilirlik şartları açısından, itiraz yapmalarına imkan tanınmaktadır. Üçüncü kişilerin itirazlarını yapabilmeleri için, araştırma raporunun 57 nci maddeye göre yayınlanmasından sonra, altı ay süre tanınmıştır. Ayrıca, itirazların yazılı olması ve itirazın dayanağı belgelerin itiraza eklenmesi gerektiği hükümleri fıkra düzenlenmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, başvuru sahibinin, patent verilebilirlik şartları açısından, incelenerek patenti verilmesi amacıyla, inceleme yapılmasını talep etmesi ile ilgili hüküm düzenlenmektedir. Söz konusu talebin yapılması için, araştırma raporunun yayınlandığı tarihten itibaren altı ay süre tanınmıştır. Ayrıca, incelemenin yapılabilmesi için, altı aylık itiraz süresinin bitmesi ve inceleme ücretinin ödenmesi gerektiği hükümleri, fıkraya eklenmiştir. İnceleme ücretinin ödenmesi hükmüne açıklık kazandırmak bakımından, ücretin belirlenen süreler içinde herhangi bir tarihte ödenebileceği, belirtilmiştir. Bu hükme göre, başvuru sahibi, ücretin ödenmesini sürenin sonuna kadar bekletebilecek ve tüm itirazları değerlendirdikten ve inceleme yapılması konusundaki kesin kararını verdikten sonra, inceleme talebini yapabilecek ve buna ait ücreti ödeyebilecektir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, üçüncü kişilerin itiraz etmeleri halinde, yapılacak işlemler düzenlenmektedir. Bu fıkra hükmüne göre, yapılan bütün itirazların, bekletilmeden, başvuru sahibine bildirilmesi, başvuru sahibinin bu itirazlara cevap vermesi için, altı aylık itiraz süresinin bitiminden itibaren, üç aylık ve talep halinde ek üç aylık süre tanınması ve ayrıca başvuru sahibinin bu safhada, istem veya istemlerde değişiklik yapması imkanı tanınmaktadır.

Maddenin beşinci fıkrasında, Patent Enstitüsü'nün, incelemeyi başlatması hükmü düzenlenmiştir.

Maddenin altıncı fıkrasında, Patent Enstitüsü'nün, inceleme sonucunda karar vermesi hükmünü düzenlemektedir. Bu hükme göre, Patent Enstitüsü, patent verilebilirlik şartları açısından, başvurunun yeterliliğine veya başvuruda eksiklik olduğuna karar verecektir. Fıkranın son cümlesindeki hükme göre, inceleme, istem veya istemlerin kapsamı ile sınırlı olarak yapılacaktır.

Maddenin yedinci fıkrasında, inceleme raporunun ve raporun gerekçesinin dayanakları ile birlikte başvuru sahibine bildirileceği ve eksikliklerin giderilmesi, istem veya istemlerde değişiklik yapılabilmesi veya karara karşı itiraz yapılabilmesi için süre tanınması, hükümleri düzenlenmektedir. Bu hükme göre başvuru sahibine altı ay süre tanınmaktadır.

Maddenin sekizinci fıkrasında, başvuru sahibinin, inceleme raporunda bildirilen olumsuz görüşlere karşı, görüş ileri sürmesi ve gerekli görürse, başvuruda değişiklik yapması hükmü düzenlenmektedir.

Maddenin 9 uncu fıkrasında, Patent Enstitüsü'nün, başvuru sahibinin görüşlerini ve eğer varsa, başvurudaki değişiklikleri incelemesi hükmü düzenlenmektedir. Bu fıkra hükmüne göre, Patent Enstitüsü tarafından, inceleme raporundaki farklı görüşlerin, başvuru sahibinin cevabı ile giderilemediği kanısına varılırsa, başvuru sahibine son defaya mahsus olmak üzere, üç aylık süre tanınmaktadır.

Maddenin 10 uncu fıkrasında, başvuru sahibinin 9 uncu fıkradaki karara karşı yapacağı işlem düzenlenmektedir. Patent Enstitüsü'nün kesin kararını vermesi için, başvuru sahibine tanınan son imkan olması nedeniyle, bu safhadaki işlem çok önemlidir.

Maddenin onbirinci fıkrasında, Patent Enstitüsü'nün kesin kararını vermesi ile ilgili hüküm düzenlenmektedir. Başvuru sahibinin, son cevabını vermesinden sonra, Patent Enstitüsü, kesin kararını verecektir. Bu karar, bu fıkra hükmüne göre, istem veya istemlerin tamamı veya bir kısmı için patent verilmesi şeklinde olacaktır.

Maddenin onikinci fıkrasında, bu maddenin altıncı ile onbirinci fıkralarında düzenlenen hükümlerin aksine, üçüncü kişiler tarafından itiraz yapılmaması ve başvurunun patent verilebilirlik şartları açısından uygun bulunması durumunda, patentin verilmesine karar verileceği ve kararın başvuru sahibine tebliğ edileceği hükmü düzenlenmektedir.

Maddenin onüçüncü fıkrasında, karardan sonra gerekli ücretlerin ödenmesi ve patentin verilmesi hükümleri düzenlenmektedir.

Maddenin son fıkrasında, incelenerek verilen patentin gerçekliği ile konusunun yararlılığının devletçe garanti edilmediği hükmü düzenlenmektedir. Patent Enstitüsü, patent başvurularını, şekli şartlara uygunluk, patent verilebilirlik ve öncelikle korunabilirlik şartları açısından incelemektedir. Bu incelemede, patent konusunun geçerliliği ile yararlılığı değerlendirilmediği için, verilen patentler bu iki durum dolayısıyla, Devlet tarafından garanti edilmemektedir.

Madde 63 - Bu maddenin birinci fıkrasında, incelenerek verilen patentin ilan edilmesi ve ilan metninde yer alması gereken hususlarla ilgili hükümler düzenlenmektedir.

Bu maddenin son fıkrasında ise, patentin ana fonksiyonlarından biri olan "bilginin yaygınlaştırılmasını sağlamak" için, verilen patentin fasikül halinde basılması, fasiküllerin satışı ve fasiküllerde hangi bilgilerin yer alacağı düzenlenmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

PATENT BAŞVURUSU İLE İLGİLİ ŞEKLİ İŞLEMLER

Madde 64 -Bu madde, patent istem veya istemlerinde yapılacak değişikliklerle ilgilidir. İnceleme ile ilgili işlemleri aksatmamak ve konuya bir standard sağlamak bakımından, istem veya istemlerde değişiklik yapılabilmesine, yalnız patent verilmesi safhasında izin verilmektedir. İmla hatalarının düzeltilmesi, yanlış verilen evrakların değiştirilmesi gibi belirgin hatalar için, istisna kabul edilmiştir.

Bu maddenin ikinci ve son fıkralarında, başvuru sahibinin, Patent Sicilinde hakları tescil edilmiş kişilerden değişiklikler için izin almak zorunda olmadığı ve üçüncü fıkroda ise değişiklikler ile başvuru konusunun kapsamının genişletilemeyeceği hükümleri yer almıştır.

Madde 65 -Madde, başvurunun değiştirilmesi ile ilgilidir. Maddenin birinci fıkrasında, patent almak amacıyla yapılan bir başvurunun, faydalı model başvurusuna değiştirilmesi gibi, koruma çeşidinin değiştirilmesi hükümleri düzenlenmektedir. Bu değişikliklerin en geç ne zaman yapılabileceği konusunda süreler getirilmiş ve incelemesiz verilen patent ve incelenerek verilen patent için, ayrı ayrı belirtilmiştir. Bu süre, patentin incelemesiz verilmesi halinde 59 uncu maddenin birinci fıkrasına göre, üçüncü kişilerin görüş bildirmesi için tanınan sürenin bitimine kadar ve patentin incelenerek verilmesi halinde ise, 62 nci maddenin onuncu fıkrasına göre, kabul edilen sürenin bitimine kadardır.

Bu değişiklik işlemi, patent sahibi tarafından istenebileceği gibi, Patent Enstitüsü tarafından da teklif edilebilir. Değişikliğin Patent Enstitüsü tarafından teklif edilmesi halinde, tercih başvuru sahibine bırakılmıştır. Başvuru sahibi, değişiklik teklifini kabul edip etmemekte serbesttir.

Maddenin ikinci fıkrasında, değişikliğin başvuru sahibi tarafından talep edilmesi halinde, yapılacak işlem hakkındaki hüküm düzenlenmektedir. Bu durumda, Patent Enstitüsü talehi kabul edecek ve işlemler için süre tanıyacaktır. Başvuru sahibinin bu süre içinde gerekli belgeleri sağlamaması halinde, değişiklik talebi yapılmamış sayılacaktır. Madde hükmüne göre, belgelerin süresi içinde verilmemesi dışında, Patent Enstitüsü'nün değişiklik talebini red etmesi söz konusu değildir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, değişikliğin kabulü ile ilgili kararın yayınlanması hükmü düzenlenmektedir.

Madde 66 - Madde, patent başvurularının, başvuru sahibi tarafından, her zaman geri çekilebileceği hükmünü düzenlemektedir.

Maddenin ikinci fıkrası, patent başvurusu üzerinde, üçüncü kişilere tanınmış haklar (lisans) olması halinde, başvurunun geri çekilmesinde, yani patent verilmesi talebinden vaz geçilmesinde, üçüncü kişilerin rızası olması gerektiğini hükme bağlamıştır.

Madde 67 -Maddede, başvuru dosyalarının üçüncü kişiler tarafından incelenebilme şartları düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, yayınlanmamış patent başvurularının incelenebilmesi için, başvuru sahibinin izni gerekli kabul edilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, başvuru sahibinin, patent başvurusundan doğan haklarını, tecavüz ve benzeri nedenlerle ileri sürdüğü üçüncü kişilerin, bu durumu ispat etmeleri halinde, patent başvurusu dosyalarını inceleyebileceği hükmü düzenlenmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, inceleme yasağının istisnaları sayılmaktadır. Bu fıkra hükmüne göre;

- 45 inci maddeye göre ayrılan başvurunun,
- 12 nci maddeye göre yapılan yeni başvurunun,
- 65 inci maddeye göre değiştirilen başvurunun, dosyaları, başvuru sahibinin izni olmaksızın, yayından önce de incelenebilir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, patent başvurusu sırasında veya patent verildikten sonra, dosyalardaki belgelerden hangilerinin incelenebileceği konusunda Yönetmeliğe atıf yapılmaktadır. Dosyalardaki belgelerden hangilerinin incelenebileceği, Yönetmelikte düzenlenecektir.

Maddenin beşinci fıkrası, yayınlanmadan önce red edilen veya sahibi tarafından geri çekilen başvuru dosyalarının, üçüncü kişiler tarafından incelenemeyeceği ile ilgilidir.

Madde 68 - Madde, geri çekilen başvurunun yenilenmesi ile ilgili hükmü düzenlemektedir. Madde hükmüne göre, geri çekilen başvurular yenilenirse, yeni başvuru sayılır ve bunlar önceki başvuruların başvuru tarihinden yararlanamaz.

Madde 69 -Maddenin birinci fıkrası, patent başvurusundan veya patentten doğan haklarını, üçüncü kişilere karşı ileri sürmek isteyen kişinin, patent başvurusu veya patent numarasını bildirme yükümlülüğünü düzenlemektedir.

Maddenin ikinci fıkrası, ürün veya etikeri veya ambalajı veya her türlü ilan veya reklam veya basılı evrak üzerinde patent başvurusu yapıldığı veya verilmiş bir patentten doğan korumanın mevcut olduğu izlenimini uyandıran beyanların bulunması halinde, patent başvurusu veya patent numarasının belirtilmesi zorunluluğunu düzenlemektedir.

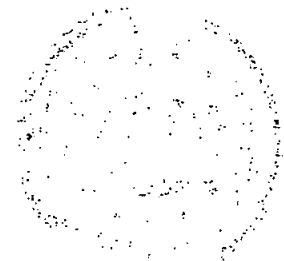
ALTINCI BÖLÜM

PATENT VERİLMESİNDE ŞEKLİ EKSİKLİKLERE İTİRAZ

Madde 70 - Maddenin birinci fıkrasında, üçüncü kişilerin, patentin verilmesine karşı, Patent Enstitüsü nezdinde itiraz yapabilecekleri hükmü düzenlenmektedir. Madde hükmüne göre, üçüncü kişilerin itiraz yapabilmeleri için, araştırma raporu hakkında görüş bildirmesi veya incelemeli sistemde itiraz yapmış olması şartları aranmamaktadır.

Madde hükmüne göre her konuda itiraz yapmak mümkün değildir. Söz konusu itirazın kapsayacağı konular, 45 inci madde hariç, 42 nci ila 63 üncü maddelerde belirtilen şekli eksikliklerle sınırlıdır. Maddenin ikinci fıkrası, incelemesi ertelenerek verilen patente, patentin yeniliğinin olmadığı veya tekniğin bilinen durumunun aşılmadığı konuları açısından itiraz yapılamayacağı hükmünü düzenlemektedir.

Madde 71 - Madde, şekli eksikliklere itirazın etkilerini düzenlemektedir. Madde hükmüne göre, patent verilmesi işlemleri ile ilgili şekli bir işlem yerine getirilmemiş veya önemli bir şekli işlemde eksiklik yapılmışsa, Patent Enstitüsü tarafından verilecek karar, patent verilmesi işlemlerinin geçersizliğine, eksikliğin yapıldığı yere kadar geri dönülerek, işlemlerin yeniden yapılması sunucunu doğurmaktadır.

BEŞİNCİ KISIM

PATENTTEN DOĞAN HAKLARLA İLGİLİ HÜKÜMLER

Madde 72 - Madde patentin süresini düzenlemektedir. Madde hükmüne göre, patentin geçerlilik süresi, yirmi yıldır ve bu süre uzatılamaz. İncelemesiz yedi yıl süreyle verilen patentin süresinin yirmi yıla tamamlanması için, incelemenin talep edilmesi ve 62 nci madde hükmüne göre incelemenin yapılması ve patentin verilmesine karar verilmesi gerekmektedir. Yedi yıl içinde, patent verilebilirlik şartları açısından inceleme talebinin yapılmaması halinde, yirmi yıllık süre uygulanmamaktadır.

Madde 73 - Bu madde hükümleriyle patent başvurusundan veya patentten doğan hakkın kapsamı düzenlenmiştir. Madde, dört bent içinde patent başvurusu veya patentin sağladığı önleme haklarını belirlemiştir.

Madde 74 - Madde, patentin uygulanmasını mümkün kılan unsurların ve araçların üçüncü kişiler tarafından, buluşu kullanmaya yetkili olmayan üçüncü kişilere verilmesinin önlenmesi ile ilgili hükümleri düzenlemiştir.

Söz konusu önleme yetkisinin kullanılması için, söz konusu üçüncü kişilerin, unsurlar ve araçların buluşu uygulamaya yeterli olduğunu ve bu amaçla kullanılacağını bilmeleri veya bu durumun yeterince açık olması hallerinin varlığı gerekmektedir. Belirtilen fiillerin yapılmasında, üçüncü kişilerin tahrik edilmeleri halinde ve sınai amaç taşımayan özel ve deneme amaçlı fiillerde, madde hükmü uygulanmayacaktır.

Madde 75 - Bu madde ile patentten doğan hakların kapsamının sınırları düzenlenmiştir.

Maddede, beş bent içinde, patentten doğan hakların kapsamı dışında bırakılan fiiller düzenlenmiştir.

Maddenin (d) bendi, Paris Anlaşması hükümleri göz önünde bulundurularak yazılmıştır.

Maddenin (e) bendinde ise, 7 Aralık 1944 tarihli Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşmasının 27 nci maddesi hükmü göz önüne alınmıştır.

Madde 76 - Bu madde ile, patent sahibi veya onun izni ile Türkiye'de satışa sunulmuş bulunan patentli ürünlerle ilgili fiiller, patentten doğan hakkın kapsamı dışında bırakılmıştır.

Madde 77 - Bu madde, ön kullanım hakkını düzenlemektedir. Buluş, patent başvurusunun yapıldığı tarih ile rüçhan hakkı tarihi arasında iyi niyetli kişiler tarafından kullanılmakta ise, buluş sahibinin, söz konusu kullanımı önlemeye hakkı olmayacaktır. Maddenin birinci fıkrası, bu durum ile ilgilidir.

Maddenin ikinci fıkrasında ise, sözü edilen kullanımın hangi ölçüde olabileceği belirlenmiştir. Söz konusu kullanma hakkının, ancak işletme ile birlikte devir edilebileceği aynı fıkra da düzenlenmiştir. Maddenin ikinci fıkrası patenti kullanmaya yetkili kişiler tarafından piyasaya çıkarılan ürünlere, 76 ncı madde hükmünün uygulanmayacağı ile ilgilidir.

Madde 78 - Madde önceki tarihli patentlerin etkisini düzenlemektedir.

Bu maddede, patent sahibinin, daha önceki rüçhan hakkı tarihine sahip olan patent sahiplerinin açmış olduğu patente tecavüz davasında, patentini savunma olarak ileri süremeyeceği belirtilmiştir.

Madde 79 - Madde, patent konularının bağımlılığına ilişkin durumları düzenlemektedir.

Kural olarak, patent konusu buluşun kullanılması, önceki tarihli bir patentle korunan bir buluşun kullanılmasıyla mümkün bulunmakta ise, bu durum patentin geçerliliğine bir engel teşkil etmemektedir. Madde, bu gibi durumlarda, önceki ve sonraki tarihli patentlerin, bunların sahipleri tarafından hangi hal ve şartlarda kullanılabileceğini düzenlemiştir.

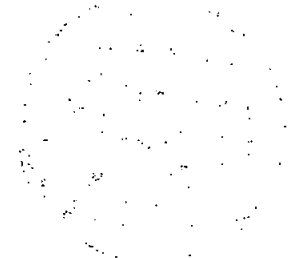
Madde 80 - Madde, patentin kullanımına ilişkin sınırları belirlemektedir. Madde hükmüne göre, patentin kullanımı yasalara, genel ahlaka, kamu düzenine ve genel sağlığa aykırı olamaz ve kanuni yasaklama ve sınırlamalara bağlıdır.

Madde 81 -Konusu tekel mevzuatına tabi olan bir buluş için patent verildiğinde, tekel sahibinin buluşu kullanabilmesi için, patent sahibinden izin alması gerekir. Madde, bu gibi durumlarda, kullanım hakkına ilişkin şartları düzenlemektedir.

Madde 82 -Patent başvurusu yayınlandığı tarihten itibaren başvuru sahibine koruma sağlar. Madde, patent başvurusunun yayınlanmasına bağlı etkileri düzenlemiştir.

Maddenin ikinci fıkrası, patent başvurusu veya kapsamından haberdar edilen kişiler için, yayından önce de korumanın sağlandığı hükmünü düzenlemektedir.

Maddenin üçüncü fıkrası, başvuru konusunun, mikroorganizmalarla ilgili olması halinde, korumanın, mikroorganizmanın toplumca ulaşılabilir hale gelmesinden sonra başlayacağını düzenlemektedir.

Maddenin son fıkrasında ise, geri çekilen veya red edilen başvurular için korumanın sonuç doğurmamış sayılacağı düzenlenmiştir.

Madde 83 -Patent başvurusundan veya patentten doğan korumanın kapsamının, patent istemlerinin kapsamına göre belirleneceği ve istem veya istemlerin tarifname ve resimler ile birlikte yorumlanacağı maddenin birinci fıkrasında düzenlenmiştir.

Bu maddenin ikinci fıkrasında, istem veya istemlerin yeterince anlaşılır olmak kaydıyla, tam bir koruma sağlayacak şekilde yorumlanacağı, kullanılan kelimelerle sınırlı olarak yorumlanamayacağı hükümleri düzenlenmiştir.

İkinci fıkrada ayrıca, istem veya istemlerin, buluşu yapan tarafından düşünülen fakat istem veya istemlerde talep edilemeyen, ilgili teknik alanda uzman bir kişi tarafından tarifname ve resimlerin yorumlanması ile ortaya çıkacak özellikleri kapsamına almaya imkan verecek şekilde kabul edilmeyeceği hükmü de düzenlenmiştir.

Paris Anlaşması'nın istemlerin eşdeğerleri ile ilgili hükümlerine uyumlu hükümler maddenin üçüncü fıkrasında düzenlenmiş ve patent başvurusu veya patentten doğan haklara tecavüzün varlığının ileri sürüldüğü tarihte, istem veya istemlerde belirtilmiş buluşun unsurlarına eşdeğer nitelikte unsurların varlığı halinde, patent ile sağlanan korumanın sınırlarının belirlenmesinde söz konusu eşdeğer unsurların da değerlendirileceği hükmü getirilmiş ve hangi şartların gerçekleşmesi halinde, bir unsurun, tecavüzün yapıldığı tarihte istem veya istemlerde talep edilen unsurun eşdeğeri olarak kabul edileceği, dördüncü fıkranın bentlerinde sayılmıştır.

Maddenin dördüncü fıkrası hükmüne göre;

- Eğer eşdeğerli unsur aynı fonksiyonu aynı şekilde gerçekleştiriyorsa ve istem veya istemlerde talep edilen unsur ile aynı sonucu ortaya çıkarıyorsa;

- Eğer ilgili teknik alanda uzman bir kişi için, istem veya istemlerde talep edilen unsur vasıtasıyla aynı sonuca eşdeğerli unsur ile de ulaşılabilceği açıkça görülüyorsa; istem veya istemler eşdeğer kabul edilecektir.

Maddenin beşinci fıkrasında, patentin verilmesi ile ilgili işlemler sırasında veya patentin geçerliliği süresince, patent başvurusu veya patent sahibi tarafından, istem veya istemlerin kapsamının sınırlanması için yapılan taleplerin, koruma kapsamının belirlenmesinde dikkate alınacağı hükmü düzenlenmiştir.

Maddenin altıncı fıkrasında, patentin, buluşun fonksiyon veya sonuçlarının örneklerini veya buluşun bir düzenlenmesinin örneklerini kapsamı halinde, istem veya istemlerin bu örneklerle sınırlanmış olarak yorumlanmayacağı hükmü düzenlenmektedir.

Bu fıkra hükmünde, ayrıca, patent konusu ürün veya usulün sahip olduğu ilave özelliklerin, patentte açıklanan örneklerde bulunmaması, bu örneklerde bulunan özellikleri kapsamaması veya bu örneklerde belirtilen her amaç veya özelliği gerçekleştirememesi hallerinde, ürün veya usulün istem veya istemler ile sağlanan koruma kapsamının dışında tutulamayacağı hükmü düzenlenmiştir.

Maddenin son fıkrasında özetin patent ile sağlanan koruma kapsamının belirlenmesinde dikkate alınmayacağı hükmü düzenlenmiştir.

Madde 84 - Madde usul patentleri ile ilgili haklara ilişkindir.

Maddenin birinci fıkrası, belirli bir ürünün elde edilmesine ilişkin bir usul patenti sahibinin, söz konusu ürünün Türkiye'ye ithal edilmesi halindeki hukuki durumunu düzenlemiştir. Bu duruma göre, ithal edilen ürünlerde de, patent sahibi haklarını koruyabilecektir.

Maddenin ikinci fıkrasında ise, patent konusunun yeni ürün veya maddelerin elde edilmesine ilişkin bir usul olması halinde, aynı özellikleri taşıyan her ürün veya maddenin, patent verilmiş usule göre üretildiği kabul edilmiş ve ispat yükümlülüğünün, aksini savunan kişiye ait olacağı belirtilmiştir.

ALTINCI KISIM

PATENT BAŞVURUSU ve PATENT ÜZERİNDE TASARRUFLAR

BİRİNCİ BÖLÜM

ORTAKLIK

Madde 85 - Madde, patent başvurusu veya patentin, bölünmeksizin birden çok kişiye ait olması halinde, ortaklık ilişkisi ile ilgili hükümleri düzenlemektedir.

Maddenin birinci fıkrası, ortaklık ilişkisinin; taraflar arasındaki anlaşmaya göre, anlaşma yoksa, Medeni Kanun hükümlerine göre düzenleneceği ile ilgilidir.

Maddenin ikinci fıkrası, hak sahiplerinin yapacağı işlemleri belirlemektedir. Hak sahiplerinin pay üzerindeki tasarruf hakları, üçüncü kişilere devir halinde önalım hakkının kullanılması, hakların kullanılması ile ilgili süreler, hak sahiplerince buluşun müstakil olarak kullanılması için bildirim yükümlülüğü, hak sahiplerinin korunma için önlem alabilmeleri ve tecavüz hallerinde dava açabilmeleri, dava açılması halinde, diğer hak sahiplerine davanın bildirilme yükümlülüğü ve buna ait süreler, ikinci fıkranın bentlerinde, düzenlenmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, üçüncü kişilere, buluşun kullanılması için lisans verilmesinin, hak sahiplerinin tamamının kararını gerektirdiği düzenlenmektedir. Ancak,

mahkemenin, mevcut şartlara göre, lisans verme yetkisini, hak sahiplerinden birine vermesi de, bu maddeye göre bir çözüm yolu olarak düzenlenmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

PATENT BAŞVURUSU ve PATENT ÜZERİNDE HAK TESİSİ

Madde 86 - Bu madde hükmü, patent başvurusu ve patent üzerinde yapılabilecek sağlararası veya ölüme bağlı hukuki muamelelere ilişkindir.

Patent başvurusu da, patent de başkasına devir olunabileceği gibi, miras yoluyla mirasçılara da intikal edebilir.

Bunlar üzerindeki sağlararası işlemler, yazılı şekle tabidir.

Patent başvurusu veya patentin rehin edilmesi halinde, Medeni Kanun hükümleri uygulanır.

Madde 87 - Patent başvurusu veya patent üzerinde birden çok kişinin hak sahipliği söz konusu olsa bile, bunların devri veya üzerinde bir hak tesisi için bölünebilmeleri mümkün değildir.

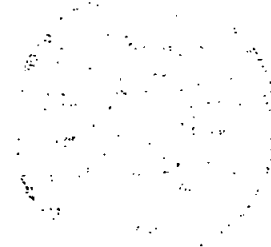
Madde 88 -Bu madde, patent başvurusunun veya patentin kullanma hakkıyla ilgili lisans sözleşmelerini düzenlemektedir.

Patent başvurusunun veya patentin kullanma hakkı inhisari veya inhisari olmayan lisans olarak, lisans sözleşmelerine konu olabilir.

Aksi sözleşmede kararlaştırılmadıkça, her lisans kural olarak, inhisari olmayan lisans sayılır. Bu durumda, lisans veren, aynı buluş için başkalarına da lisans verebilir. Ayrıca, patent konusu buluşu kendisinin kullanabilmesi de mümkündür.

Inhisari lisansta ise, lisans veren lisans alandan, başkasına lisans veremeyeceği gibi hakkını açıkça saklı tutmadıkça, patent konusu buluşu kendisinin kullanabilmesi de mümkün değildir. Maddenin beşinci fıkrası, lisans alanın hukuki durumunu düzenlemektedir.

Bu hükümlere göre, lisans alan, patentin koruma süresi içinde, patent konusu buluşun kullanılmasına ilişkin tüm tasarruflarda bulunabilir, ancak aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, lisanstan doğan haklarını üçüncü kişilere devir edemeyeceği gibi, alt lisans vermeye yetkili değildir.

Lisans sözleşmesinin, lisans alan tarafından ihlal edilmesi halinde, patent başvurusu veya patentten doğan hakları, patent sahibi tarafından kendisine karşı dava yoluyla ileri sürülebilir.

Madde 89 -Bu madde, devir eden veya lisans verenin teknik bilgi verme yükümlülüğüne ilişkindir.

Aksi sözleşmede kararlaştırılmadıkça, devir eden veya lisans veren, patent konusu buluşun olağan kullanımı için zorunlu bulunan teknik bilgileri vermekle yükümlü kılınmıştır.

Ancak, devir alan veya lisans alan bakımından da, gizli bilgilerin başkalarına açıklanmaması için gerekli önlemleri alma yükümlülüğü öngörülmüştür.

Madde 90 -Bu madde, bir patent başvurusundan veya patentten doğan hakları devreden veya lisans veren kimsenin tasarruf yetkisine sahip olmadığı durumlarda sorumluluğunu düzenlemektedir.

Maddenin ikinci fıkrası, başvurunun geri alınması veya red edilmesi veya mahkemece hükümsüz sayılması hallerinde, 131 inci maddenin uygulanacağını belirtmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, devir eden veya lisans verenin kötü niyetli sayılacağı durumlar belirtilmiştir. Kötü niyetle hareket etmiş olan devir eden veya lisans veren, fiillerinden her zaman sorumlu tutulmuştur.

Madde 91 -Bu madde, patent konusu buluşun ayıplı olması halinde zarar görenin korunması amacına yöneliktir.

Devir edilen veya lisans verilen patent başvurusu veya patent konusu buluşun ayıplı olmasından dolayı, üçüncü kişinin zarar görmesi halinde devir eden ve devir alanın veya lisans veren ve lisans alanın birlikte ve müteselsilen sorumlu oldukları kabul edilerek, zarar görenin korunması sağlanmıştır.

Madde 92 -Bu madde ile Patent Sicilinin niteliği sicile yapılan kaydın hükümleri düzenlenmektedir.

Patent Sicili resmi ve aleni bir sicildir. Patent başvurusu veya patentten doğan hakları Patent Siciline kayıt ettirilmedikçe, üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez.

Kural olarak, patent başvuruları veya patentle ilgili hukuki muameleler (devirler, lisanslar vs.), iyi niyetli üçüncü kişilere karşı, Patent Siciline kayıt tarihinden itibaren hüküm doğurur.

Ayrıca, patent sicilinde kayıt yapılmadıkça, ürünün üzerinde bir patente dayandığı da belirlenemez. Bu fıkra hükmüne aykırılık, bir haksız rekabet hali teşkil eder.

Madde 93 -Bu madde hükmü ile, haksız rekabet durumları için yeni bir çözüm öngörülmüştür. Buna göre, bir patent sahibi, patenti kullanırken haksız rekabete ilişkin genel hükümlere aykırı faaliyette bulunursa, mahkeme tarafından lisans verme teklifinde bulunmaya mahkum edilebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

LİSANS VERME TEKLİFİ

Madde 94 - Patent konusu buluştan yararlanmanın sağlanması için, bu madde ile, patent sahibine lisans verme teklifinde bulunabilme imkanı tanınmıştır.

Lisans verme teklifinin, Patent Enstitüsüne yazılı bir başvuru ile yapılması gerekir. Teklif, Patent Sicilinde tescil edilerek ilan olunur. Lisans, Patent Siciline inhisari lisans olarak tescil edilmişse, patent sahibinin başkalarına ayrıca lisans verme teklifinde bulunabilmesi mümkün değildir.

Lisans verme teklifi üzerine, lisans alan olarak buluşu kullanmaya yetkili olan herkes, inhisari olmayan lisans sahibi kabul edilir.

Patent sahibi, lisans verme teklifini, lisans almak için bir talepte bulunulmadığı sürece her zaman geri alabilir.

Madde 95 - Bu maddede, lisans teklifinden yararlanmak isteyen kişinin yapması gereken işlemlere; lisans bedeli konusunda tarafların anlaşamamaları halinde lisans bedelinin tespitine ve lisans alanın yükümlülüklerine ilişkin hükümler yer almaktadır.

Lisans bedeli konusunda taraflar anlaşamadıkları takdirde, bedelin mahkemece belirlenmesi öngörülmüştür.

Lisans bedelinin sonradan yetersiz hale gelmesi durumunda da bedelin değiştirilmesi talep edilebilir.

Lisans alanın lisans bedelini ödememesi veya her üç ayda bir patent sahibine, buluşu kullandığına dair bilgi vermemesi halinde, lisansın iptali söz konusu olabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KULLANMA ZORUNLULUĞU

Madde 96 -Patent sahibinin veya yetkili kıldığı kişinin, patentle korunan buluşu kullanma zorunluluğu öngörülmüştür. Kullanmanın, patentin verildiğine ilişkin ilanın ilgili bültende yayınlandığı tarihten itibaren üç yıl içinde gerçekleşmesi gerekir.

Madde 97 -Bu maddede, patentle korunan buluşun kullanıldığının ispatına ilişkin hükümler yer almaktadır.

Buluşun kullanıldığı, patent kullanım belgesi ile ispat edilir. Bu belgede, patent konusu buluşun satışa sunulduğunun veya uygulandığının teyit edilmesi öngörülmüştür.

Kullanım belgesinin Patent Siciline kayıt edilmesi gerekir.

Kullanım belgesinin içeriğine ve verilmesine ilişkin ayrıntının Yönetmelikte düzenleneceği belirtilmiştir.

Madde 98 - Bu maddede kullanımın kabulüne ilişkin bir karine öngörülmüştür. Patent konusu buluşun kullanılmakta olduğu belgelendiği takdirde, aksi dava yoluyla ispat edilmedikçe, buluşun 97 nci maddeye uygun şekilde kullanılmakta olduğu kabul edilir.

YEDİNCİ KISIM

ZORUNLU LİSANS

BİRİNCİ BÖLÜM

ZORUNLU LİSANSIN VERİLMESİNE İLİŞKİN ŞARTLAR

Madde 99 - Bu madde, zorunlu lisansın verilmesine ilişkindir. Zorunlu lisans, lisans verilmesi teklifinde bulunulmamış patentler için söz konusu olup, hangi durumlarda zorunlu lisansın verileceği üç bent halinde açıklanmıştır.

Madde 100 - Bu madde, zorunlu lisans talebinin şartlarını düzenlemektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında patentin kullanılamamasına ilişkin haklı sebeplerin neler olduğu belirtilmiş böylece zorunlu lisansla ilgili olarak uygulamada yorum ayrılıklarının ortaya çıkmaması amaçlanmıştır.

Madde 101 - Bu madde patentler arasında bağımlılık bulunması halinde zorunlu lisans verilmesine ilişkin durumu düzenlemektedir.

Patent konusu buluşun önceki bir patentten doğan hakka tecavüz edilmeksizin kullanılması mümkün değilse, sonraki patentin sahibi, patentinin önceki patente oranla daha başka bir sınai amaca hizmet veya önemli bir teknik ilerleme gösterdiğini ispat ederek, önceki tarihli patent için mahkemeden zorunlu lisans verilmesi talebinde bulunabilir.

Maddenin ikinci fıkrasında, belirtilen şartların gerçekleşmesi halinde, zorunlu lisans verilmesi talebi, önceki patentin sahibine de yapılabilir.

Maddenin üçüncü fıkrası ise, patentin konusunun, patentle korunan kimyasal veya eczacılıkla ilgili bir maddenin elde edilmesini amaçlayan bir usule ait bulunması ve söz konusu usul patentinin önceki tarihli patente oranla önemli bir ilerlemeyi gerçekleştirmesi halinde, hem usul patenti sahibinin; hem de ürün patenti sahibinin diğerinin patent konusunun kullanımı için mahkemeden zorunlu lisans verilmesi talebinde bulunabilmesine imkan tanımaktadır.

Madde 102 - Bu madde, ihracat imkanlarının geliştirilmesi konusunun zorunlu lisansa gerekçe olamayacağı hükmünü kapsamaktadır.

Madde 103 - Madde, kamu yararı nedeniyle zorunlu lisans verilmesine ilişkindir. Kamu yararına ilişkin hallerin neler olduğu maddenin ikinci fıkrasında belirtilmiştir.

Kamu yararı nedeniyle zorunlu lisans, Bakanlar Kurulu kararıyla verilebilir.

Lisans verilmesine ilişkin şekli şartlar maddenin dördüncü fıkrasında açıklanmıştır.

Maddenin beşinci fıkrası, milli savunma düşüncesiyle zorunlu lisans verilmesine ilişkin kararın, buluşun bir veya birkaç işletme tarafından kullanılmasıyla sınırlandırılabilmesine imkan tanımıştır.

Maddenin altıncı fıkrası ise, belirli durumlarda zorunlu lisansın şartlı olarak verilebileceğini belirtmekte ve bu duruma ilişkin şartları açıklamaktadır.

Madde 104 - Bu madde hükmüyle zorunlu lisans verilmesi için talepte bulunmak isteyen kişiye, daha önce aynı patent için, sözleşmeye dayalı lisans verilmesi için Patent Enstitüsünden arabuluculuk etmesini isteyebilme imkanı tanınmıştır.

Patent Enstitüsünün arabuluculuk faaliyetinden yararlanabilmek için, talepte yer alması gereken hususların neler olduğu ve talebe hangi belgelerin eklenmesi gerektiği maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında belirtilmiştir.

Madde 105 - Arabuluculuk talebi üzerine Patent Enstitüsünün yapacağı araştırmanın içeriği bu maddede düzenlenmektedir. Patent Enstitüsünün arabuluculuk konusundaki kararına karşı mahkemeye itiraz yapılabilir.

Madde 106 - Bu maddede, Patent Enstitüsünün arabuluculuk görevini yerine getirirken yapacağı işler ve işlemler belirlenmektedir.

Sözleşmeye dayalı lisansın verilebilmesi için yapılacak görüşmeler, görüşmelere ilişkin süre ve görüşme aşamasında Enstitü ile tarafların durumları bu maddede düzenlenmiştir.

Taraflar gibi, Patent Enstitüsü personeli de, belgelerin içeriği bakımından sır saklamakla yükümlü tutulmuştur.

Madde 107 - Bu madde, Patent Enstitüsünün arabuluculuk faaliyetlerinin sonuçlanmasını ve sonuçlarını düzenlemektedir. Arabuluculuk faaliyetinin sonuçlanmasına ilişkin şartlar maddenin ikinci fıkrasında belirtilmiştir.

Arabuluculuk faaliyetinin başarıyla sonuçlanması halinde, Patent Enstitüsü, arabuluculuk sonucu verilen lisansı Patent Siciline kaydetmekle yükümlüdür.

Arabuluculuk sonucunda lisans alan, lisansa konu olan patent için zorunlu lisans verilmesi işlemlerinin durdurulmasını mahkemeden isteyebilir.

Arabuluculuk sonucunda lisans alanın buluşu kullanmaya başlaması için kendisine azami bir yıllık bir süre tanınır.

Bu süre içinde, buluşun kullanılmaması halinde, Patent Enstitüsü, lisans alanın lisans verene bir bedel ödemesi gerektiğine karar verebilir. Ödenecek bedelin ne şekilde belirleneceği maddenin son fıkrasında belirtilmiştir.

Madde 108 - Bu madde, zorunlu lisansın talep edilmesine ilişkin şartları düzenlemektedir.

Zorunlu lisansın verilmesi mahkemeden istenebilir. Maddenin üçüncü fıkrasında zorunlu lisans talebine eklenmesi gereken belgelerin neler olduğu gösterilmiştir.

Madde 109 - Bu madde, zorunlu lisansla ilgili şartların gerçekleşmesi halinde zorunlu lisans talebiyle ilgili işlemleri düzenlemektedir.

Patent Enstitüsünün arabuluculuk talebini reddetmiş olması sebebiyle zorunlu lisans talebinde bulunulması halinde, patent sahibinin itirazda bulunması ve itiraz halinde göz önünde tutulması gereken hususlar maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında belirtilmiştir.

Madde 110 - Bu maddede zorunlu lisans kararının verilmesi veya reddi ile kararda bulunması gereken hususlar düzenlenmiştir.

Mahkemenin verdiği karara karşı taraflar kararın düzeltilmesi talebinde bulunabilir. Kural olarak düzeltme talebi, kararın uygulanmasını geciktirmez. Ancak, lisans alanın sunduğu deliller, uygulamanın durdurulması için yeterli görülürse, buluşun kullanımının, lisansa ilişkin kararın kesinleşmesine kadar ertelenebilmesi mümkündür.

Madde 111 - Zorunlu lisans verilmesi ile ilgili masraflar ve bu masrafların taraflar arasında pay edileme şekli, bu maddede düzenlenmiştir.

Madde 112 - Zorunlu lisans verilmesi talebinin yapılmasından sonra, mahkeme, lisans talebinde bulunan ile patent sahibinin birlikte yapacakları talep üzerine her zaman ve sadece bir defa olmak üzere işlemleri en çok üç aylık bir süre için durdurabilir. Madde, bu durumla ilgili hususları düzenlemektedir.

Madde 113 - Bu madde patent sahibinin, yurt dışında ikamet etmesi halinde, yazışma ve tebligatın patent vekili olan temsilcisine yapılabileceğine ilişkindir.

İKİNCİ BÖLÜM

ZORUNLU LİSANS SİSTEMİ

Madde 114 - Bu madde zorunlu lisansın hukuki niteliğini belirlemektedir. Zorunlu lisans, kural olarak, inhisari değildir. Bununla beraber, bazı şartların varlığı halinde, kamu yararı düşüncesiyle inhisari olarak verilebilir.

Maddenin ikinci fıkrasında, lisans alanın kural olarak patent konusunu ithal hakkı olmadığını belirtilmiş, ancak kamu yararı düşüncesiyle ithale yetkili kılınabileceği açıklanmıştır.

Madde 115 - Bu madde, zorunlu lisans sebebiyle patent sahibi ile lisans alan arasında doğan güven ilişkisinin patent sahibi tarafından ihlal edilmesi halinde, lisans alana lisans bedelinden indirim yapılmasını talep edebilme hakkını vermektedir.

Madde 116 - Bu madde, ek patentte zorunlu lisansın kapsamına ilişkindir. Zorunlu lisans, lisansın kabul tarihinde mevcut bulunan patentin eklerini de kapsamaktadır.

Zorunlu lisansın verilmesinden sonra, patent için yeni ek patentler verilmiş olup da, bunlar lisans konusu patentle aynı sınai kullanım amacına hizmet etmekte bulunuyorsa, lisans alan, mahkemeden, eklerin de, zorunlu lisans kapsamına dahil edilmesini isteyebilir.

Madde 117 - Bu madde, zorunlu lisansın devir edilmesine ilişkindir.

Zorunlu lisansın devir edilebilmesi için, lisansın işletme ile birlikte devir edilmesi gerekir. Ayrıca, işletmenin, lisansın değerlendirildiği kısmının devir edilmesiyle de, zorunlu lisans geçerli bir şekilde devir olunabilir.

Devir işleminin, Patent Enstitüsü tarafından Patent Siciline tescil edilmesi gerekir. Maddenin ikinci fıkrasında, zorunlu lisans sahibinin hiç bir şekilde alt lisans veremeyeceği öngörülmektedir.

Madde 118 - Bu madde, zorunlu lisansta sonradan yapılacak değişikliklere ilişkindir.

Taraflar, haklı sebeplerin varlığı halinde, zorunlu lisans bedelinde veya şartlarında değişiklik yapılmasını isteyebilirler.

Maddenin son fıkrası, lisans alanın, zorunlu lisanstan doğan yükümlülüklerini ciddi şekilde ihlal etmesi veya sürekli olarak yerine getirmemesi halinde, diğer tarafın talebi üzerine, lisansın mahkemece iptal edilebilmesine ilişkin bulunmaktadır.

Madde 119 - Bu madde, sözleşmeye dayalı lisansla ilgili hükümlerin niteliğine uygun düştüğü işlerde (kıyasen), zorunlu lisansa da uygulanabileceğini belirtmektedir.

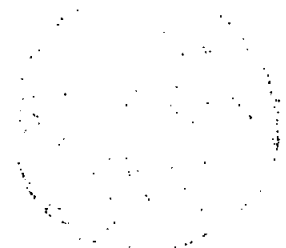
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ZORUNLU LİSANS TALEBİNİ ÖZENDİRME

Madde 120 - Madde, zorunlu lisansı özendirme tedbirlerine ilişkindir.

Maddenin birinci fıkrası ile, Patent Enstitüsüne, zorunlu lisansa tabi patentler için sanayicilerin zorunlu lisans talebinde bulunmalarını sağlamak amacıyla özendirici tedbirler alma ödevi verilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında ise, patent konusu buluşların kullanılmasının önem kazandığı durumlarda, kamu yararı düşüncesiyle zorunlu lisans verilebilmesi için gereken özendirici tedbirleri alma ödevi Bakanlar Kurulu bakımından öngörülmüştür.

SEKİZİNCİ KISIM

EK ve GİZLİ PATENTLER

BİRİNCİ BÖLÜM

EK PATENTLER

Madde 121 - Madde ek patent başvurusunun şartlarını düzenlemektedir.

Patent başvurusu veya patentin sahibi, patent konusu buluşu mükemmelleştiren veya geliştiren ve asıl patentin konusu ile bütünlük içinde bulunan buluşların korunması için, ek patent başvurusunda bulunabilir.

Madde 122 - Madde ek patentlerin rüçhan hakkı tarihine ilişkindir. Ek patentin rüçhan tarihi, başvuru tarihine göre belirlenir.

Madde 123 - Bu maddede, ek patentin ana patente dönüşmesi hali düzenlenmiştir.

Ek patent başvurusu, başvuru işlemleri sırasında, başvuru sahibinin talebi üzerine, her zaman bağımsız bir patent başvurusu haline dönüştürülebilir. Bundan başka, kabul edilen ek patentler, ana patent sahibinin ana patentten feragat etmesi halinde de bağımsız bir patente dönüştürülebilir.

Maddenin üçüncü ve dördüncü fıkraları, ek patentin bağımsız patente dönüştürülmesinden doğan hukuki sonuçları düzenlemektedir.

Madde 124 - Madde, aksi açıkça öngörülmediği ve ek patentin niteliğine aykırı düşmediği takdirde, patentlere ilişkin hükümlerin, kıyasen ek patentlere de uygulanabileceğini belirtmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

GİZLİ PATENT

Madde 125 - Madde gizli patentlere ilişkin olup, gizli patentler bakımından Patent Estitüsüne düşen görevleri belirlemekte; Enstitü ile Milli Savunma Bakanlığı arasındaki ilişkileri düzenlemektedir.

Maddenin beşinci fıkrasında, gizli bir patentin söz konusu olduğu durumlarda, başvuruda bulunanın veya patent sahibinin, buluşun içeriği hakkında yetkisi olmayan kişilerin bilgi edinmesini sağlayacak davranışlardan kaçınma yükümlülüğü öngörülmüştür.

Madde 126 - Madde, gizli patentlerin tescili ile ilgilidir. Gizli patent, gizli tutulan bir sicile tescil edilecek ve verilmesinden itibaren bir yıl süre ile gizli tutulacaktır. Gizlilik süresinin yıllık olarak uzatılması mümkündür.

Maddenin dördüncü fıkrasına göre, Patent Enstitüsü, Milli Savunma Bakanlığının izni ile her zaman gizliliği kaldırabilir.

Madde 127 - Maddenin birinci fıkrasında, gizli patentler için yıllık patent ücretinin ödenmeyeceği belirtilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrası, patentin gizli tutulduğu süre için patent sahibine Devletten tazminat isteyebilme hakkını bahsetmektedir. Tazminat miktarı, kural olarak anlaşma ile; anlaşma sağlanamadığı takdirde, mahkeme kararı ile belirlenecektir.

Madde 128 - Bu madde, Türkiye'de gerçekleştirilen bir buluş için yabancı bir ülkede patent başvurusunda bulunulması halini ve şartlarını düzenlemektedir.

Buluş sahibinin ikametgahının Türkiye'de olması halinde, maddenin ikinci fıkrası, bir karine öngörmekte ve aksi ispat edilinceye kadar, buluşun Türkiye'de yapılmış olduğu varsayılmaktadır.

DOKUZUNCU KISIM

PATENTİN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ ve PATENT HAKKININ SONA ERMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

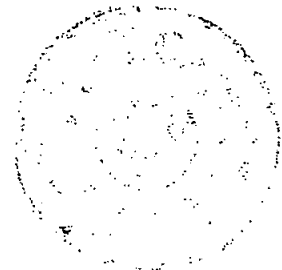
PATENTİN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ

Madde 129 - Bu madde patentin hükümsüz sayılmasına ilişkin halleri belirtmektedir. Maddenin birinci fıkrasında patentin hükümsüzlüğünün mahkeme kararıyla olacağı düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, patent isteme hakkına sahiplik ile ilgili iddianın, buluşu yapan veya onun halefleri tarafından yapılacağı hüküm düzenlenmiştir.

Maddenin üçüncü ve dördüncü fıkraları, kısmi hükümsüzlük durumuna ilişkin hukuki sonuçları düzenlemektedir.

Madde 130 - Bu maddenin birinci fıkrası bir patentin hükümsüz kılınması için kimlerin talepte bulunabileceğini belirtmiştir. Patentin hükümsüzlüğünü, Cumhuriyet Savcıları kanalıyla resmi makamlardan başka, zarar gören kişiler ile 129 uncu maddenin birinci fıkrasının (d) bendine göre patent isteme hakkına sahip olan kişiler de talep edebilir.

Maddenin ikinci fıkrası, patentin hükümsüzlüğünün, koruma süresi boyunca veya hakkın sona ermesini izleyen beş yıl içinde istenebileceğini öngörmüştür.

Maddenin üçüncü fıkrası hükümsüzlük davasında davalı tarafla ilgili hususları düzenlemektedir.

Madde 131 - Bu madde hükümsüzlük kararının etkilerini düzenlemektedir.

Maddenin birinci fıkrasında hükümsüzlük kararının geçmişe etkili olduğu belirtilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrası, patent sahibinin kötü niyetli olduğu durumlarda, hükümsüzlüğün geriye dönük etkisinin hangi durumları etkilemeyeceğini düzenlemektedir.

Maddenin üçüncü fıkrası ise, patentin hükümsüzlüğüne ilişkin kesinleşmiş kararın herkese karşı hüküm doğuracağını vurgulamaktadır.

Madde 132 - Bu madde, hükümsüzlük kararının ek patent üzerindeki etkisini düzenlemektedir. Patentin hükümsüzlüğü ek patentin de hükümsüzlüğüne neden olamaz. Ancak, ek patentin bağımsız bir patente dönüşmesi için, üç ay içinde başvuru yapmak gerekecektir. Aksi halde patentin hükümsüzlüğü ile birlikte ek patent de hükümsüz olur.

İKİNCİ BÖLÜM

PATENT HAKKININ SONA ERMESİ

Madde 133 - Bu maddenin birinci fıkrası, fıkranın bentlerinde belirtilen sebeplerin varlığı halinde, patent hakkının sona ereceğini belirtmektedir.

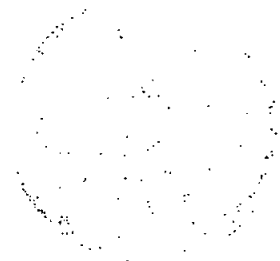
Maddenin ikinci fıkrası, hakkı sona eren patentin konusunun, sona erme sebebinin gerçekleştiği andan itibaren toplumun malı sayılacağı hükmünü öngörmüştür.

Maddenin üçüncü fıkrası, yıllık patent ücretinin ödenmemesi halinde patent hakkını sona erdiren sebebin, ödeme yapılması gereken vade tarihi itibarıyla gerçekleştiği hükmünü belirtmektedir.

Madde 134 - Bu madde, "mücbir sebep" nedeniyle yıllık ücretin ödenmemesi durumunu düzenlemiştir.

Maddenin birinci fıkrasına göre, yıllık patent ücretinin ödenmemesi yüzünden patent hakkı sona ermiş bulunuyorsa, patent sahibi, ödemenin bir mücbir sebep yüzünden yapılamadığını ispat etmek suretiyle patente yeniden geçerlilik kazandırabilir.

Maddenin ikinci fıkrası, mücbir sebebe dayalı talebin hangi süre içinde yapılabileceğini ve bu talebe karşı ilgililerin hangi süre içinde görüşlerini açıklayabileceklerini düzenlemiştir.

Maddenin üçüncü fıkrası, patentin yeniden geçerlilik kazanabilmesinin, Patent Enstitüsünün kararıyla mümkün olabileceğini belirtmektedir.

Maddenin dördüncü fıkrasında ise, patentin yeniden geçerlilik kazanması halinde, patent sahibinin ödemediği ücretler ile ek ücretleri ödemekle yükümlü olduğu belirtilmiştir.

Madde 135 - Bu maddenin birinci fıkrası, patent sahibinin patentin tamamından veya bir veya birden çok patent isteminden vazgeçebileceğini belirtmektedir.

Maddenin ikinci fıkrası, kısmi vazgeçme halinin hukuki sonuçlarını düzenlemiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, vazgeçme beyanının yazılı olarak yapılabileceği ve vazgeçmenin hükümlerinin, ancak patent siciline tescil ile doğacağı belirtilmektedir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, patent siciline tescil edilmiş hakların ve lisansların sahiplerinin izni olmaksızın, patentten vazgeçilemeyeceği öngörülmüştür.

Maddenin beşinci fıkrası da, patent üzerinde, bir üçüncü kişi tarafından hak sahipliği iddia edilmekte ise, onun izni olmadıkça, patentten vazgeçilemeyeceğini belirtmektedir.

ONUNCU KISIM PATENT HAKKINA TECAVÜZ ve TECAVÜZ HALİNDE HUKUK DAVALARI

BİRİNCİ BÖLÜM

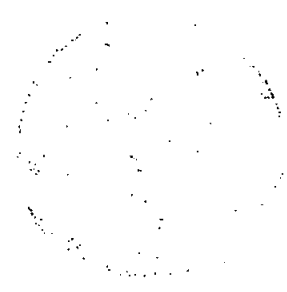
TECAVÜZ DURUMLARI

Madde 136 - Tasarıda benimsenen prensibe göre, patent hakkına tecavüz sayılan fiillerden söz edilebilmesi için, buluşa patent verilmiş olması veya geçerli patent başvurusunun yayınlanmış olması gerekmektedir.

Hak sahibinin buluş üzerindeki haklarına tecavüz halleri altı grupta toplanmıştır.

Birinci grupta, patentle koruma altına alınmış buluşla gerçekleşen ürün, hak sahibinin izni olmadan, kısmen veya tamamen üretmenin taklit mal üretmek fiilini oluşturduğu belirtilmiştir.

İkinci grupta, tecavüz yoluyla üretildiği bilinen veya bilinmesi gereken ürünleri satan, dağıtan ve ticari herhangi bir amaçla elinde mal bulunduran veya ithal eden veya uygulamaya koymak suretiyle uygulayanların tecavüz fiilinde bulundukları belirtilmiştir.

Üçüncü grupta, koruma altındaki bir usulü hak sahibinin izni olmaksızın her hangi bir şekilde kullanma veya o usulle üretilmiş malları herhangi bir ticari amaçla elinde bulundurmanın bir diğer tecavüz hali olduğu belirtilmiştir.

Dördüncü grupta, sözleşmeye dayalı lisans veya zorunlu lisans yoluyla verilmiş hakları izinsiz genişletmek veya bu hakları üçüncü kişilere devir etmek eylemlerinin tecavüz teşkil ettiği açıklanmıştır.

Beşinci grupta, önceki bendlerde belirtilen hallerin gerçekleşmesine yardım veya teşvik edilmesinin ve taklidin yapılmasının kolaylaştırılmasının da, hakka tecavüz şekli olduğu belirtilmiştir.

Altıncı grupta, taklit veya tecavüz suretiyle üretilmiş malın nereden veya nasıl sağlandığını davacıya veya yetkili makama bildirmekten kaçınmanın da hak sahibinin haklarına tecavüz olduğu açıklanmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında, bir ürünün yapılışına ait bir usul için alınmış patentlerde, aynı nitelikleri taşıyan her ürünün, aksi ispat olunmadıkça, patenti alınmış usule göre yapılmış sayılacağı kabul edilmiş ve aksini iddia edenin ispatla yükümlü olduğu belirtilmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrası, patent başvurusu sahibinin tecavüz olaylarına karşı önlem girişiminde bulunabilmesi için, kural olarak, başvurunun yayınlanmasının aranacağını belirtmektedir. Bununla beraber, iki özel durumda, yayından önce de, tecavüzün varlığı kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM HUKUK DAVALARI

Madde 137 - Bu maddede, hakkı tecavüze uğrayan kişinin açacağı davada ileri sürülebileceği taleplerden bazıları düzenlenmiştir.

Fiillerin durdurulması, tecavüzün giderilmesi, tazminat ödenmesi, el koyma, el konulan ürünlerde mülkiyet hakkı tanınması, tecavüzün devamının önlenmesi için tedbir alınması, el konulan ürünlerin imhası, kararın ilanı bu talepler arasında sayılmıştır.

Madde 138 - Maddenin birinci fıkrası, 136 ncı maddenin birinci fıkrasının (a) ile (e) bendlerinde belirtilen tecavüz hallerinin gerçekleşmesi durumunda, zarara sebep olan kişi veya kişilerin, zararı tazmin yükümlülüğünü belirtmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında ise, 136 ncı maddenin birinci fıkrasının (f) bendinde belirtilen tecavüz halinin gerçekleşmesi durumunda, zarara sebep olanın zararı tazmin yükümlülüğü, birbirinden farklı iki durum için düzenlenmiştir. Bunların birincisinde, patent sahibinin tecavüzde bulunanı patentin varlığından haberdar etmesi ve tecavüzü durdurmasını istemesi halinde zararın tazmini düzenlenmiştir.

Öte yandan, kullanmanın kusurlu bir davranış teşkil etmesi halinde de, tecavüzde bulunanın, sebep olduğu zararın tazminle yükümlü olması öngörülmüştür.

Madde 139 - Maddede, zararın ve tazminat miktarının belirlenebilmesi için yararlanılması zorunlu olan belgelerin verilmesi yükümlülüğü düzenlenmektedir.

Madde 140 - Birinci fıkrada zararın, sadece, tecavüz nedeniyle uğranılan fiili zarardan ibaret olmayıp, yoksun kalınan kazancı da kapsadığı belirtilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, yoksun kalınan kazancın belirlenmesine ilişkin seçenekler, bendler halinde sayılmıştır.

Üçüncü ve dördüncü fıkrada, yoksun kalınan kazancın belirlenmesi açısından, özellikle nazara alınması gereken hususlar belirtilmektedir.

Madde 141 - Bu maddede, yoksun kalınan kazancın hesaplanmasında, tazminatın artırılmasına ilişkin bazı durumlar öngörülmüştür.

Madde 142 - Bu maddede, tecavüz sonucunda, buluşun itibarının zedelenmiş olduğu hallerde, ayrıca tazminat talep edilebileceği belirtilmektedir.

Madde 143 - Bu madde, patent sahibine ödenecek tazminatın, belirli şartlarda, indirilmesine ilişkin durumları düzenlemektedir.

Madde 144 - Bu madde, tecavüz eden tarafından zararın tazmin edilmesi halinde, patent sahibinin, tecavüz suretiyle üretilmiş ürünleri kullanan kişilerden ayrıca tazminat talebinde bulunamayacağına ilişkindir.

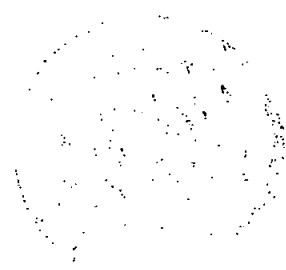
Madde 145 - Bu maddede, tazminat davasının, zaman aşımı bakımından Borçlar Kanunu hükümlerine tabi olduğu belirtilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İHTİSAS MAHKEMELERİ

Madde 146 - Bu kanun hükmünde kararname ile düzenlenen hukuk ilişkilerinden doğabilecek davalarda görevli ve yetkili mahkemelerin belirlenmesi bu maddede düzenlenmemiştir. Patent konusunun çok özel ve teknik bir konu olması nedeniyle, tasarıda, Adalet Bakanlığı'nca İhtisas Mahkemeleri kurulması öngörülmüştür.

Maddenin ikinci fıkrasında, Adalet Bakanlığı'nın belirli şehirlerdeki Asliye Ticaret ve Asliye Ceza Mahkemelerini, İhtisas Mahkemesi olarak görevlendi_ receği ve bu mahkemelerin yargı çevresini Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun belirleyeceği hükmü düzenlenmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, Enstitünün aldığı kararlara karşı açılacak davalarda ve Enstitünün kararlarından zarar gören kişilerin Enstitü aleyhine açacağı davalarda görevli mahkemenin İhtisas Mahkemeleri olduğu hükmü düzenlenmiştir.

Madde 147 - Bu maddede, bir davadan haklı çıkan tarafın, kesinleşmiş kararın ilan edilmesini talep edebileceği ve ilanın, ilgilinin tercihi gereğince kararın tamamını veya özetini kapsayacağı düzenlenmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ÖZEL HÜKÜMLER

Madde 148 - Bir patentin lisans altında kullanılması nedeniyle lisans alıcısı durumundaki kişilerin hangi durum ve şartlar gereğince dava açabileceği bu maddede belirtilmiştir.

Madde 149 - Bir patente tecavüz teşkil edici fiilde bulunmadığını tesbit ettirmek isteyen her menfaat sahibi kişinin talebi üzerine uygulanacak esaslar bu maddede düzenlenmiştir.

Madde 150 - Bu maddede ise, patentle sağlanan hakları ileri sürmeye yetkili, ancak hukuki konulara yabancı olduğunu nedeniyle, kanuni haklarının ayrıntılarına yabancı, kişilere yol göstereceği düşüncesiyle tesbit davası talep etme şartları düzenlenmiştir.

Madde 151- Bu madde ilgililerin ihtiyati tedbir talebinde bulunmaları ve sonuçları düzenlenmektedir.

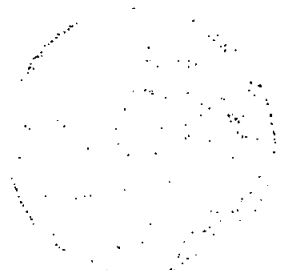
Madde 152 -Bu maddede ihtiyati tedbirin niteliği düzenlenmektedir.

Madde 153 - Diğer konularda Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerinin uygulanacağı hükmü bu maddede düzenlenmiştir.

ONBİRİNCİ KISIM

FAYDALI MODEL BELGELERİ

Madde 154- Faydalı model belgeleri için korunabilirlik şartları, patentlere oranla daha esnek değerlendirilmiş ve kriter olarak, 156 inci maddede tanımlanan mutlak yenilik ile 10 uncu maddede tanımlanan sanayide uygulanabilirlik şartları yeterli kabul edilmiştir.

Madde 155- Bazı konu ve faaliyetler buluş sayılmadıkları için faydalı model belgesi korumasından yararlanmaz. Patentler ile ortak özellik nedeniyle, 6 nci maddeye atıf yapılmıştır. Ayrıca usuller ve bu usuller sonucunda elde edilen ürünler ile kimyasal maddeler için faydalı model koruması öngörülmemektedir.

Madde 156- Patentlerde olduğu gibi faydalı model belgelerinde yenilik, mutlak, dünya çapında bir yenilik anlamındadır.

Maddenin ikinci fıkrasında, başvuru sahibi veya selefleri tarafından başvuru tarihinden veya var ise rüçhan hakkı tarihinden itibaren geriye doğru oniki ay içinde yapılan faydalı model belgesi konusu buluşla ilgili açıklamaların başvuru konusu buluşun yeniliğini ortadan kaldırmayacağı hükmü düzenlenmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrası, faydalı model belgesi başvurusu tarihinden önce, Türkiye'de yapılmış patent veya faydalı model belgesi başvurularının yenilik kriteri açısından değerlendirilmesi ile ilgilidir. Bu hükme göre önceki başvurular, söz konusu başvuru tarihinden sonra yayınlanırlar dahi, başvuru konusu buluşun yeniliğini ortadan kaldıracaktır.

Madde 157- Faydalı model belgesi isteme hakkının kime ait olduğu konusundaki gerekçe için, patent ile ilgili 11 inci madde hükümlerinin gerekçesi geçerlidir.

Madde 158- Faydalı model belgesi verilerek sağlanan korumanın, üçüncü kişilere karşı ileri sürülmesinde iki istisna kabul edilmiştir.

Maddenin birinci fıkrasına göre, üçüncü kişilerin ürünlerinden alınmış olan, faydalı model belgesi konusu buluşun özü, zarar gören üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez.

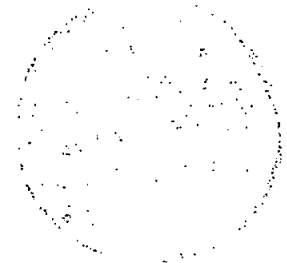
Maddenin ikinci fıkrasına göre, 156 inci maddede tanımlanan yenilik şartının olmaması nedeniyle açılacak hükümsüzlük davası sonuçlanıncaya kadar, faydalı model belgesi verilerek sağlanan haklar, üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez.

Maddenin ikinci fıkrasında ayrıca, faydalı model belgesi sahibinin tazminat talebi ile ilgili haklarının saklı olduğu hükmü düzenlenmiştir.

Madde 159- Maddede, faydalı model belgesi verilmesi için yapılacak başvuru ve ekleri için, patentlerle ilgili 42 nci maddeye atıf yapılmaktadır. Başvuru ve ekleri itibariyle şartlar, patentlerle aynı kabul edilmektedir.

Faydalı model belgeleri ile ilgili hükümler, patent mevzuatının içinde bir kısım olarak yer aldığı için, başvuruda faydalı model belgesi talep edildiğinin açıkça belirtilmesi şarttır.

Başvuru tarihinin kesinleşmesi ile ilgili hüküm için, patentlerle ilgili 43 üncü ve 53 üncü maddelere atıf yapılmıştır.

Madde 160-Bu madde, faydalı model belgesi başvurusunun incelenmesi ve yayınlanmasına ilişkin işlemlerle ilgilidir. Maddenin birinci fıkrasına göre, başvuru tarihi kesinleştikten sonra, patentlerde olduğu gibi, başvuru, 42 nci ila 52 nci maddelerde belirtilen şekli şartlara uygunluk açısından incelenmektedir.

Maddede, şekli şartlara uygunluk açısından yapılan incelemenin iki değişik sonucu olmaktadır.

Birinci sonuç, başvuruda şekli şartlara uygunluk açısından eksiklik olması veya başvuru konusunun faydalı model belgesi verilemeyecek nitelikte bulunmasıdır.

İkinci sonuç, başvuru konusu faydalı model belgesi ile ilgili, korumaya engel olacak eksikliğin bulunmamasıdır.

Birinci sonuç halinde, Patent Enstitüsü, eksikliğin giderilmesi, gerektiğinde istem veya istemlerde değişiklik yapılması veya itiraz edilebilmesi için başvuru sahibine süre tanımakta ve bu süre sonunda, başvuru sahibinin görüşleri ve yaptığı değişiklikler tekrar incelenerek kesin karar verilmektedir.

Patent Enstitüsü'nün kesin kararı, istemlerin tamamı veya bir kısmı için faydalı model belgesi verilmesi şeklinde olabilmektedir.

Gerek ikinci sonuç halinde ve gerekse birinci sonuçtan sonra şartlara uygunluk sağlanması halinde, faydalı model belgesi başvurusunun toplumun incelemesine açılması için, tarifname, resim veya resimler, istem veya istemler Patent Enstitüsü tarafından yayınlanmaktadır. Yayınlanma olayı, ayrıca ilgili bültende ilan edilmektedir.

Faydalı model belgesi başvurusunun incelenmesi işleminin, patentlerin incelenmesi işleminden farklı yönlerinden biri de, Patent Enstitüsü'nün, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporu düzenlememesidir. Ancak, başvuru sahibine veya belge sahibine, Patent Enstitüsü kararlarını etkilemeksizin, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporunun özel olarak düzenlenmesini talep etme hakkı, maddenin son fıkrasında tanınmaktadır. Bu hüküm, başvuru veya belge sahibine, muhtemel itirazlara karşı kendi durumunu tespit etme imkanını sağlamak amacıyla düzenlenmiştir.

Madde 161-Bu maddede, 160 nci madde hükmüne göre yayınlanan faydalı model belgesi başvurularına, üçüncü kişilerin itiraz edebilmesi ile ilgili hüküm düzenlenmiştir.

İtiraz konusu olarak:

- Koruma için aranan şartların yerine getirilmediği,
- Yenilik niteliğinin olmadığı,
- Tarifnamenin yetersizliği,

belirlenmiştir.

Patent Enstitüsü'ne itirazı yapılamayacak tek konu, başvuru sahibinin, faydalı model belgesi istemeye hakkı olmadığıdır. Bu konudaki itiraz, patentlerde olduğu gibi, ancak mahkemeye yapılabilir. İtirazın yazılı yapılması ve itirazı kanıtlayan delillerin eklenmesi gerekli kabul edilmiştir.

Yapılan itirazlar, itiraz süresinin sonunda, başvuru sahibine bildirilir ve başvuru sahibinin karşı görüşlerini bildirmesi ve gerekli görürse istem veya istemlerinde değişiklik yapabilmesi için üç ay süre tanınır.

Madde 162- Başvuru sahibinin itirazlara cevap verme süresi tamamlandıktan sonra, Patent Enstitüsü, üçüncü kişilerin itirazlarını dikkate almaksızın, faydalı model belgesinin verilmesi konusunda kararını verir.

Söz konusu kararda, koruma bakımından öngörülen ücretin, üç ay içinde ödenmesi gerektiği tebliğ edilir.

Maddenin 2 nci fıkrasında tanınan süre içinde söz konusu ücret ödenmelidir. Aksi halde başvuru geri alınmış sayılır. Patentlerde olduğu gibi, faydalı model belgelerinde de, konunun geçerliliği ve yararlılığı devletçe garanti edilmemektedir.

Maddenin son fıkrasında, faydalı model belgesinin ilanı ve bu ilanda yer alacak hususlar düzenlenmektedir. Madde hükmünde, faydalı model belgesi konusunun yalnız özeti yayınlanacağı kabul edilmiştir. Patentler için 61 inci maddede kabul edilen fasikül halinde yayın faydalı model belgeleri için yapılmayacaktır.

Madde 163- Bu maddede, faydalı model belgesinin verilmesine karşı, Patent Enstitüsü'nde yapılacak itiraz hükümleri düzenlenmektedir. 70 inci ve 71 inci madde gerekçeleri, bu madde için de geçerlidir.

Madde 164- Tasarıda, faydalı model belgesi sahibi ile patent sahibine tanınan haklar açısından bir fark gözetilmemiştir. Aradaki fark sadece koruma sürelerindedir. Patentler için tanınan yirmi yıllık süre, faydalı model belgeleri için on yıl olarak kabul edilmiştir. Patentlerde olduğu gibi, faydalı model belgelerinde koruma süresi uzatılamaz.

Ayrıca, patentlerde 121 inci madde ile tanınan ek patent alma hakkı, faydalı model belgeleri için tanınmamıştır.

Madde 165-Faydalı model belgesinin hükümsüzlüğü ile ilgili haller, patentler için kabul edilmiş hükümlere paralel olarak düzenlenmiş olup, bir bakıma onun tekrarıdır. Bu maddelere ilişkin gerekçe, 129 uncu maddede belirtilen gerekçenin benzeridir.

Faydalı model belgeleri için öngörülen hükmün patentlerden farkı, hükümsüzlüğün ileri sürülebilmesi için, zarar gören üçüncü kişilerin 143 üncü maddeye göre itirazda bulunmuş olmalarının şartı kabul edilmesidir. Madde hükmüne göre, 143 üncü maddeye

göre daha önce itirazda bulunmamış üçüncü kişiler zarar görseler dahi itiraz yapmaları söz konusu olmayacaktır.

Maddenin son fıkrasında, üçüncü kişilerin 143 üncü maddeye göre yaptıkları gerekçeli itirazların, başvuru sahibi tarafından dikkate alınmadan belgenin tanzim edilmiş olması halinde, tazminat talep hakkının doğacağı düzenlenmiştir.

Madde 166- Maddenin bu fıkrasında, patentler için uygulanan hükümlerin faydalı model belgeleri için de geçerli olduğu hükmü düzenlenmektedir. Bu hükmün uygulanması için; faydalı model belgeleri ile ilgili kısımda açık bir hükmün bulunmaması ve faydalı model belgelerinin özelliği ile çelişmemesi gerekmektedir.

Madde 167-Bu maddede, faydalı model belgesi başvurusunun, patent başvurusuna çevrilmesi ile ilgili hükümler düzenlenmiştir. Söz konusu hükümde, bu işlem için, faydalı model belgesi verilmesi hakkındaki kararın Patent Enstitüsünce henüz alınmamış olması şartı koşulmuştur. Tanınan süreler içinde, gerekli belgelerin verilmesi ile çevrilme işlemi gerçekleştirilecektir. Hiç şüphesiz, patent başvurusuna çevrilme ile, faydalı model belgesi başvurusu geçersiz olacaktır. Ayrıca, faydalı model belgesi başvurusunun ihtiva ettiği, rüçhan hakları, çevrilme durumunda patent başvurusu için de geçerliliğini koruyacaktır.

Madde 168- Bu maddede, patent başvurusunun, faydalı model belgesi başvurusuna çevrilmesi hükmü için, ayrı bir hüküm düzenlenmemiş ve 65 inci madde hükmüne atıf yapılmıştır.

Madde 169-Maddede, bir faydalı model belgesi konusunun, aynı zamanda, sınai model olarak da tescil edilebileceği prensibi kabul edilmektedir. Bu durumda, ilgili kanun hükümleri uygulanacağı için, faydalı model belgesi konusunun, sınai model niteliklerine sahip olması şarttır.

Madde 170-Bu maddede, aynı buluş konusunun, aynı zamanda hem faydalı model belgesi ve hem de patent verilerek korunamayacağı hükmü düzenlenmiş ve birbirine çevrilme ile ilgili hükümlere atıf yapılmıştır. Patentlere tanınan haklar, faydalı model belgelerine de aynen tanındığı için, iki ayrı koruma gereksiz kabul edilmiştir.

ONİKİNCİ KISIM

İŞLEM YETKİSİ OLAN KİŞİLER VE PATENT VEKİLLERİ

Madde 171- Maddenin birinci fıkrasında, işlem yetkisi olan kişiler ve patent vekillerinin, Patent Enstitüsü nezdinde, işlem yapabilecekleri düzenlenmektedir.

Maddedenin ikinci fıkrasında, ikametgahı yurt dışında olan kişilerin, patent vekilleri vasıtasıyla temsil edilebilecekleri düzenlenmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, patent vekili tayin edildikten sonra, tüm işlemlerin vekil vasıtasıyla yapılacağı ve vekile yapılan tebligatın asile yapılmış sayılacağı hükmü düzenlenmektedir.

ONÜÇÜNCÜ KISIM

ÜCRETLERİN ÖDENMESİ VE HUKUKİ SONUÇLARI

Madde 172-Maddenin birinci fıkrasında, patent başvurusu ve patent ile ilgili ücretlerin Yönermelikte düzenleneceği ve ilgili ücretlerin, patent başvurusu sahibi ve patent sahibi veya patent vekilleri tarafından ödeneceği düzenlenmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında, Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen her hangi bir işlemle ilgili ücretin, süresi içinde ödenmemesi halinde, durumun ilgilisine bildirildiği tarihten itibaren, söz konusu işlemin hüküm ve sonuç doğurmamış sayılacağı düzenlenmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında ise, patentin verilmesi ile ilgili işlemler için, ödenmesi gereken ücretin, süresi içinde ödenmemesi halinde, başvurunun geri çekilmiş sayılacağı düzenlenmektedir.

Madde 173 - Bu maddenin birinci fıkrasında, patent üzerindeki hakkın devam edebilmesi için yıllık ücretlerin ödenmesi gerektiği düzenlenmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında, yıllık ücretlerin ödenme şekli ve vadesi düzenlenmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, yıllık ücretlerin zamanında ödenmemesi halinde, vadeyi takip eden altı ay içinde, ek bir ücret ödenmesi gerektiği hükmü düzenlenmektedir. Bu madde, Paris Anlaşması'nın beşinci mükerrer maddesine dayanmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında ayrıca bu maddede belirtilen süreler içinde, yıllık ücretlerin ödenmemesi halinde, patent hakkının sona ereceği düzenlenmektedir.

ONÜÇÜNCÜ KISIM

SON HÜKÜMLER

Madde 174-Bu maddede yürürlükten kaldırılacak hükümler gösterilmiştir.

GEÇİCİ HÜKÜMLER

Geçici Madde 1 -Bu geçici madde ile, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girmesinden önce başvurusu yapıp sonuçlanmayan başvuruların durumu ile, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girmesinden önce patent verilen ve yürürlükte olan patentlerin durumu tespit edilmiştir. Ayrıca patent verilmiş başvuruların devir ve lisans durumlarında, kazanılmış haklar saklı kalmak şartıyla, bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerinin uygulanacağı, tecavüzden doğan hukuki durumlarda tecavüz olayının yapıldığı andaki mevzuatın uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Geçici Madde 2 - Bu geçici maddede, tekniğin bilinen durumu hakkında araştırma raporunun düzenlenmesi hükmüne yer verilmiştir. Bu hükme göre, Patent Enstitüsü'nde gerekli altyapı ve teşkilat kuruluncaya kadar, Türk Patent Enstitüsü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun uyarınca, bu Enstitü tarafından düzenlenmesi gereken, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporu, milletlerarası niteliği tanınmış araştırma kuruluşları tarafından düzenlenir.

Geçici Madde 3 - Bu geçici maddede, vade tarihinde yıllık ücretleri veya harçları ödenmediği için hükümden düşmüş bulunan patentlerin, vadesi geçmiş yıllara ait ücretlerinin ödenebilmesi için imkan tanınmaktadır. Bu imkan ile, ödenmemiş ücretlerin ödenmesi için yapılacak bildirim tarihinden itibaren altı ay içinde, bu Kanun Hükmünde Kararnameye göre çıkarılacak Yönetmelikteki karşılığı ücret ve ayrıca bu ücretin iki katı tutarında ek ücretle birlikte ödemenin yapılması halinde, patent hakkının devam edebilmesi sağlanacaktır. Yürürlükte bulunan mevzuat itibariyle, yıllık ücretlerin daha sonra ödenebilmesi hükmünün bulunmaması ve Paris Anlaşması hükümleri ile verilen taahhütlerin de yerine getirilmesi amacıyla, bu hüküm düzenlenmiştir.

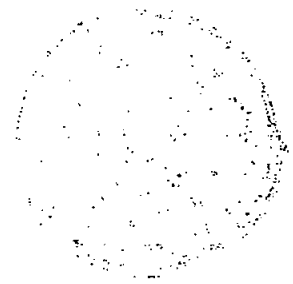
Geçici Madde 4 - Bu geçici maddede, ilaç üretim usullerinin ve ürünlerinin koruma kapsamına alınacağı tarih belirtilmiştir.

YÜRÜRLÜK

Madde 175-Bu maddede bu Kanun Hükmünde Kararnamenin hangi tarihte yürürlüğe gireceği gösterilmiştir.

YÜRÜTME

Madde 176-Bu maddede, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin hükümlerinin Bakanlar Kurulu tarafından yürütüleceği belirtilmiştir.

PATENT HAKLARININ KORUNMASI HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

Patent haklarının korunması hakkında düzenlemeler yapılması; 8/6/1995 tarihli ve 4113 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanarak Bakanlar Kurulu'nca **24/6/1995** tarihinde kararlaştırılmıştır.

BİRİNCİ KISIM

BAŞLANGIÇ HÜKÜMLERİ

BİRİNCİ BÖLÜM

AMAÇ, KAPSAM, KORUMADAN YARARLANACAK KİŞİLER VE TANIMLAR

Amaç ve Kapsam

Madde 1 - Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin amacı, buluş yapma faaliyetini özendirmek, buluşların sanayiye uygulanması ile teknik, ekonomik ve sosyal ilerlemenin gerçekleştirilmesini sağlamak için buluşlara patent veya faydalı model belgesi vererek korumaktır.

Bu Kanun Hükmünde Kararname, sınai hakkın tesisine uygun buluşlara patent veya faydalı model belgesi verilerek bunların korunması ile ilgili esasları, kuralları ve şartları kapsar.

Korumadan Yararlanacak Kişiler

Madde 2 - Bu Kanun Hükmünde Kararname ile sağlanan korumadan Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde ikametgahı olan veya sınai veya ticari faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişiler veya Paris Anlaşması hükümleri dahilinde başvuru hakkına sahip kişiler yararlanır.

Bu maddenin birinci fıkrası hükmü kapsamı dışında kalmasına rağmen, Türkiye Cumhuriyeti uyruğundaki kişilere kanunen veya fiilen patent ve/veya faydalı model belgesi korunması tanıyan devletlerin uyruğundaki gerçek veya tüzel kişilerde, karşılıklılık ilkesi uyarınca Türkiye'de patent ve/veya faydalı model belgesi korunmasından yararlanır.

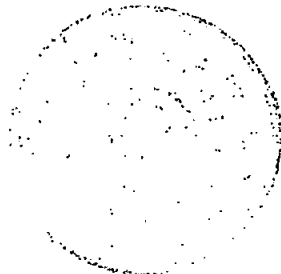
Tanımlar

Madde 3 - Bu Kanun Hükmünde Kararname anlamında "Enstitü", 544 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kurulan Türk Patent Enstitüsü'dür.

Bu Kanun Hükmünde Kararname anlamında "Paris Anlaşması", Sınai Mülkiyetin Himayesine Mahsus Milletlerarası Bir İttihat İhdas Edilmesine Dair 20 Mart 1883 tarihli Mukavele'dir.

Milletlerarası Anlaşmaların Öncelikle Uygulanması

Madde 4 - Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası anlaşma hükümlerinin bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerinden daha elverişli olması halinde 2 nci maddede belirtilen kişiler, elverişli hükümlerin uygulanmasını talep etme hakkına sahiptir.

İKİNCİ BÖLÜM

PATENT VERİLEBİLİRLİK ŞARTLARI

Patent Verilerek Korunacak Buluşlar

Madde 5 - Yeni, tekniğin bilinen durumunu aşan ve sanayiye uygulanabilir olan buluşlar, patent verilerek korunur.

Patent Verilemeyecek Konular ve Buluşlar

Madde 6 - Aşağıda sayılanlar buluş niteliğinde olmadıkları için bu Kanun Hükmünde Kararname kapsamı dışında kalır:

- a - Keşifler, bilimsel teoriler, matematik metotları;
- b - Zihni, ticari ve oyun faaliyetlerine ilişkin plan, usul ve kurallar;
- c - Edebiyat ve sanat eserleri, bilim eserleri, estetik niteliği olan yaratmalar, bilgisayar yazılımları;
- d - Bilginin derlenmesi, düzenlenmesi, sunulması ve iletilmesi ile ilgili teknik yönlü bulunmayan usuller.
- e - İnsan veya hayvan vücuduna uygulanacak cerrahi ve tedavi usulleri ile insan, hayvan vücudu ile ilgili teşhis usulleri.

Bu maddenin birinci fıkrasının (c) bendindeki hüküm bu usullerin herhangi birinde kullanılan terkip ve maddeler ile bunların üretim usullerine uygulanmaz.

Bu maddenin birinci fıkrasında sayılanlar için münhasıran koruma talep edilmesi halinde patent verilmez.

Aşağıda belirtilen buluşlar patent verilerek korunmaz:

- a - Konusu kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı olan buluşlar.
- b - Bitki veya hayvan türleri veya önemli ölçüde biyolojik esaslara dayanan bitki veya hayvan yetiştirilmesi usulleri.

Yenilik

Madde 7 - Tekniğin bilinen durumuna dahil olmayan buluş yenidir.

Tekniğin bilinen durumu, patent başvurusunun yapıldığı tarihten önce, buluş konusunda dünyanın herhangi bir yerinde topluca erişilebilir yazılı veya sözlü tanıtım, kullanım veya bir başka yolla açıklanan bilgilerden oluşur.

Patent başvurusu tarihinde veya bu tarihten sonra yayınlanmış olan ve patent başvurusu tarihinden önceki tarihli Türk patent ve faydalı model belgesi başvurularının yayınlanan ilk metinleri tekniğin bilinen durumuna dahildir.

Buluş Patent Verilmesini Etkilemeyen Açıklamalar

Madde 8 - Bir buluşa patent verilmesini etkileyecek nitelikte olmakla birlikte, başvuru tarihinden önceki oniki ay içinde veya rüçhan hakkı talep edilmiş ise rüçhan hakkı tarihinden önceki oniki ay içinde ve aşağıda sayılan durumlarda açıklama yapılmış olması buluşa patent verilmesini etkilemez:

- a - Açıklamanın buluş sahibi tarafından yapılmış olması;

b - Açıklamanın bir merci tarafından yapılmış olması ve bu merci tarafından açıklanan bilginin:

1 - Buluş sahibinin bir başka başvurusunda yer alması ve söz konusu başvurunun bir merci tarafından açıklanmaması gerektiği halde açıklanması;

2 - Buluş sahibinden doğrudan doğruya veya dolaylı olarak bilgiyi edinmiş olan bir üçüncü kişi tarafından, buluş sahibinin bilgisi veya izni olmadan yapılan bir başvuruda yer alması; veya

c - Açıklamanın buluş sahibinden doğrudan doğruya veya dolaylı olarak bilgi elde eden bir üçüncü kişi tarafından yapılmış olması.

Bu maddenin birinci fıkrasına göre, başvurunun yapıldığı tarihte patenti almaya hak kazanmış her kişi "buluş sahibi" sayılır.

Bu maddenin birinci fıkrasının uygulanmasından doğan sonuçlar, bir süre ile sınırlı değildir ve her zaman ileri sürülebilir.

Bu maddenin birinci fıkrasının uygulanmasında, bu fıkranın uygulanması gerektiğini ileri süren taraf, şartların gerçekleştiğini veya gerçekleşmesinin beklendiğini ispatla yükümlüdür.

Tekniğin Bilinen Durumunun Aşılması

Madde 9 - Buluş, ilgili olduğu teknik alandaki bir uzman tarafından, tekniğin bilinen durumundan aşık bir şekilde çıkarılamayan bir faaliyet sonucu gerçekleşmiş ise, tekniğin bilinen durumunun aşıldığı kabul edilir.

Sanayiye Uygulanabilir Olma

Madde 10 - Buluş, tarım dahil sanayinin herhangi bir dalında üretilebilir veya kullanılabilir nitelikte ise, sanayiye uygulanabilir olduğu kabul edilir.

İKİNCİ KISIM

PATENT İSTEME HAKKI HAKKIN GASBI VE BULUŞ YAPANIN BELİRTİLMESİ

Patent İsteme Hakkı

Madde 11 - Patent isteme hakkı, buluşu yapana veya onun haleflerine ait olup, başkalarına devri mümkündür.

Buluş birden çok kişi tarafından birlikte gerçekleştirilmişse, patent isteme hakkı, taraflar başka türlü kararlaştırmamışsa, bunlara müştereken ait olur.

Aynı buluş birbirinden bağımsız birden çok kişi tarafından aynı zamanda gerçekleştirilmişse, patent isteme hakkı, daha önce başvuru yapana veya diğerine göre rüçhan hakkı olana aittir.

Patent almak için ilk başvuran kişi, aksi sabit oluncaya kadar, patent isteme hakkının sahibidir.

Patent İsteme Hakkının Gasbı

Madde 12 - Patent verilmesi işlemleri sırasında, patent isteme hakkının gerçek sahibi olduğunu, 11 inci maddenin birinci fıkrası hükmüne göre, iddia eden kişi, başvuru sahibinin

hak sahipliğine karşı, 129 üncü madde hükmüne göre, dava açabilir. Patent isteme hakkının başvuru sahibine ait olmadığı Enstitü nezdinde iddia edilemez. Dava sonucunda hak sahipliği iddiasının davacı lehine sonuçlanması halinde, kararın kesinleşmesinden itibaren üç ay içinde, hak sahibi aşağıdaki hususlardan birinin yapılmasını talep edebilir:

a - Gasbın söz konusu olduğu dava konusu önceki patent başvurusunun kendi başvurusu olarak kabul edilmesini ve işlem görmesini isteyebilir.

b - Aynı nüshan hakkından yararlanarak aynı buluş için yeni bir patent başvurusu yapabilir. Bu başvuru ilk başvurunun tarihi itibarıyla işlem görür. Bu durumda, gasbın söz konusu olduğu başvuru hükümsüz kalır.

c - Gasbın söz konusu olduğu başvurunun red edilmesini talep edebilir.

Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 45 inci maddesinin üçüncü fıkrası hükmü, bu maddenin birinci fıkrası hükümlerine göre yapılacak her yeni başvuru için uygulanır.

Birinci fıkra hükmüne göre patent isteme hakkını belirlemek için açılan davanın sonuçlanmasına kadar başvuru, davacının rızası olmadan geri alınamaz. Davacının talebi red edilmişse başvurunun ilanıdan kararın kesinleşme tarihine kadar, talep kabul edilmişse kararın kesinleşme tarihinden itibaren üç aylık bir süre ile patentin verilmesi işlemleri mahkeme tarafından ertelenir.

Patentin Gasbı

Madde 13 - 11 inci maddenin birinci fıkrası hükmüne göre patent gerçek hak sahibinde başkasına verilmişse, gerçek hak sahibi olduğunu iddia eden kişi, patentten doğan diğer hak ve talepleri saklı kalmak şartıyla, patentin kendisine devir edilmesini talep ve dava edebilir.

Patent üzerinde sadece kısmi bir hakkın iddia edilmesi halinde, bu maddenin birinci fıkrası hükmüne göre müşterek bir hak sahipliği tanınması talep ve dava edilebilir.

Bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında belirtilen talep ve dava hakları patentin ilanı tarihinden itibaren iki yıl içinde ve kötü niyet halinde, patentin koruma süresinin bitimine kadar kullanılabilir.

İlgilinin talebi üzerine üçüncü kişilere karşı hüküm ve sonuç doğurmak üzere, bu madde hükmüne göre açılan dava ve davada ileri sürülen talepler, dava sonunda verilen kesin hüküm veya açılan davayı herhangi bir şekilde sona erdiren bütün diğer haller Patent Sicili'ne kayıt edilir.

Gasbın Sona Erdirilmesinin Sonuçları

Madde 14 - 13 üncü madde hükmüne göre patente ilişkin hak sahipliğinin değişmesi halinde, bu değişikliğin Patent Sicili'ne kayıt edilmesi ile birlikte, üçüncü kişilerin o patente ilgili lisans ve tanınan diğer hakları sona erer.

Bu maddenin birinci fıkrası hükmüne göre gerçek patent sahibinin Patent Sicili'ne kayıt tarihinden önce, sonradan gerçek patent sahibi olmadığı anlaşılan kişi veya onunla davadan önce dava konusu patente ilgili lisans anlaşması yapan, eğer buluşu kullanmaya başlamışsa veya kullanma için ciddi hazırlıklara girmiş bulunuyorsa, gerçek patent sahibi veya sahiplerinden inhisari olmayan bir lisans verilmesini talep edebilir.

Bu talebin yapılması için öngörülen süre, önceden sicilde patent sahibi olarak görünen kişi için iki ay ve lisans alan için dört aydır. Bu süreler gerçek patent sahibinin sicile kayıt edildiğinin Enstitü tarafından ilgililere tebliğ edildiği tarihten itibaren başlar.

Bu maddenin ikinci fıkrası hükmüne göre verilecek lisans, makul süre ve koşullar ile verilir. Bu süre ve koşulların saptanmasında zorunlu lisansın verilmesine ilişkin hükümler kıyasen uygulanır.

Patent sahibi veya lisans alan patentli kullanıma başladığı veya kullanım için ciddi hazırlıklar yaptığı sırada kötü niyetli işe, bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkrası hükümleri uygulanmaz.

Buluş Yapanın Belirtilmesi

Madde 15 - Buluşu yapanın adı patentte belirtilir. Buluşu yapanın başvuru sahibi veya patent sahibinden buluşu yapan olarak tanınmasını ve adının patentte belirtilmesini isleme hakkı vardır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

ÇALIŞANLARIN BULUŞLARI

BİRİNCİ BÖLÜM

ÖZEL HUKUK İLİŞKİSİ İÇİNDE OLAN İŞÇİLERİN İŞÇİ BULUŞLARI

İşçi Buluşu Kavramı

Madde 16 - Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre işçi buluşları patent veya faydalı model belgesi ile korunabilir nitelikte olan buluşlardır.

Teknik iyileştirme teklifleri, patent veya faydalı model belgesi ile korunabilir nitelikte değildir.

Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre işçi, bir özel hukuk sözleşmesi veya benzeri bir hukuk ilişkisi gereği, başkasının hizmetinde olan ve bu hizmet ilişkisini işverenin gösterdiği belli bir işle ilgili olarak kişisel bir bağımlılık içinde ona karşı yerine getirmekle yükümlü olan kişidir. Ücretsiz olarak ve belirli bir süreye bağlı olmaksızın hizmet gören stajyerler ve pratik yapan öğrenciler de, bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre işçi sayılır.

Hizmet Buluşu ve Serbest Buluş Kavramları

Madde 17 - Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre işçi buluşları, hizmet buluşları ve serbest buluşlar olarak nitelendirilir.

Hizmet buluşları, işçinin bir işletme veya kamu idaresinde yükümlü olduğu faaliyeti gereği gerçekleştirdiği veya işletmenin veya kamu idaresinin büyük ölçüde deneyim ve çalışmalarına dayanan, işçinin iş ilişkisi sırasında yaptığı buluşlardır.

İkinci fıkrada sayılan hizmet buluşlarının dışında kalan buluşlar, serbest işçi buluşları olarak kabul edilir. Serbest işçi buluşları 31 nci ve 32 nci madde hükümlerine tabidir.

Hizmet Buluşları ve Bildirim Yükümlülüğü

Madde 18 - İşçi bir hizmet buluşu yaptığında, bu buluşunu yazılı olarak ve geciktirmeksizin işverene bildirmekle yükümlüdür. Buluş birden çok işçi tarafından gerçekleştirilmişse, bu bildirim birlikte yapılabilir. İşveren, kendisine ulaşan bildirimin tebellüğ tarihini bildirimde bulunan kişi veya kişilere geciktirmeksizin ve yazılı olarak bildirir.

İşçi, teknik problemi, çözümünü ve hizmet buluşunu nasıl gerçekleştirmiş olduğunu bildiriminde açıklamak zorundadır. Buluşun daha iyi açıklanması bakımından varsa resmini de işverene verir.

İşçi, yararlanmış olduğu işleme deneyim ve çalışmalarını, varsa diğer çalışanların katkılarını ve bu katkıların şeklini, yaptığı işle ilgili olarak aldığı talimatları ve söz konusu katkılar yanında kendisinin katkı payını da belirtir.

İşveren bildirimin kendisine ulaştığı tarihten itibaren iki ay içinde, bildirimin hangi hususlarda düzeltilmesi gerektiğini işçiye bildirir. İşverenin söz konusu bildirimin düzeltilmesi konusunda iki ay içinde talep yapmaması halinde, bu maddenin ikinci fıkrasında belirlenen bildirim şartlarına uygun olmasa dahi, geçerli sayılır.

İşçinin Kanun Hükmünde Kararnamede öngörülen şekilde bildirimde bulunabilmesi için, işveren gereken yardımı göstermek zorundadır.

İşverenin Buluşa İlişkin Hakkı

Madde 19 - İşveren, hizmet buluşu ile ilgili olarak tam veya kısmi hak talep edebilir.

İşveren talebini yazılı olarak işçiye bildirmek zorundadır. Bu talep, işçinin bildiriminin işverene ulaştığı tarihten itibaren dört ay içinde yapılır.

Talebin Hüküm ve Sonuçları

Madde 20 - İşveren hizmet buluşuna ilişkin tam hak talebinde bulunması halinde bununla ilgili bildirimin işçiye ulaşması ile buluş üzerindeki tüm haklar işverene geçmiş olur.

İşverenin hizmet buluşuna ilişkin kısmi hak talep etmesi halinde, işveren, kısmi hakka dayanarak buluşu kullanabilir. Ancak bu kullanıma, işçinin buluşunu değerlendirmesini önemli ölçüde güçleştiriyorsa, işçi, buluşa ilişkin hakkın iki ay içinde tamamen devir alınmasını veya kendisi için serbest bırakılmasını isteyebilir.

İşverenin hizmet buluşuna ilişkin taleple bulunmasından önce, işçinin buluş üzerinde yapmış olduğu tasarruflar, işverenin haklarını ihlal ettiği ölçüde işverene karşı geçersiz sayılır.

Hizmet Buluşunun Serbest Buluş Niteliği Kazanması

Madde 21 - Hizmet buluşu aşağıdaki hallerde serbest buluş niteliği kazanır:

a - İşveren hizmet buluşunu yazılı olarak serbest bırakmışsa;

b - İşveren buluşa yönelik kısmi bir hak talebinde bulunursa;

c - İşveren, işçinin 18 inci maddeye göre yaptığı bildirimin kendisine ulaşmasından itibaren dört ay içinde veya 20 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca yapılan teklifin ulaşmasından itibaren iki ay içinde cevap vermemişse.

Bu maddenin birinci fıkrasının (b) bendi hükümlerine göre buluşun serbest hale gelmesi, işverenin 20 nci maddenin ikinci fıkrasındaki kullanma hakkına zarar vermez.

İşçi, serbest buluş niteliği kazanmış hizmet buluşu konusunda, 31 inci ve 32 nci madde hükümlerine tabi olmaksızın, dilediği şekilde tasarrufla bulunabilir.

Tam Hak Talebinde Bedel

Madde 22 - İşveren hizmet buluşu üzerinde tam hak talep ederse, işçinin kendisine uygun bir bedelin ödenmesini işverenden isteme hakkı doğar.

Bedelin hesaplanmasında hizmet buluşunun ekonomik değeri değerlendirilebilirliği, işçinin işletmedeki görevi ve işletmenin buluşun gerçekleştirilmesindeki payı özellikle gözönünde tutulur.

Kısmi Hak Talebinde Bedel

Madde 23 - Hizmet buluşu üzerinde kısmi hak talep eden işveren buluştan yararlanmakta ise, işçi uygun bir bedelin kendisine ödenmesini isteyebilir. Bu bedelin hesaplanmasında 22 nci maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır.

İşveren, hizmet buluşuna ilişkin taleple bulunduktan sonra buluşun korunmaya değer olmadığını ileri sürerek bedelin ödenmesinden kaçınamaz. Ancak, buluşun korunabilir olmadığı konusunda Enstitü tarafından veya Enstitü aleyhine açılan bir dava sonucunda mahkemenin karar vermesi halinde işçi bedel talebinde bulunamaz. İşçinin bedel talebi, buluşun korunabilirliğine ilişkin kararın kesinleşmesine kadar ileri sürülebilir.

Bedelin Yönetmelikle Düzenlenmesi ve Tahkim Usulü

Madde 24 - İşçi buluşları ile ilgili bedel tarifesi ve uyuşmazlık halinde izlenecek tahkim usulü, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından, işveren ve işçilerin en yüksek mesleki kuruluşlarının görüşleri alındıktan sonra bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Bedelin Belirlenme Şekli

Madde 25 - İşverenin hizmet buluşuna ilişkin kısmi veya tam hak talebinde bulunmasını takiben bedelin miktar ve ödeme şekli 24 üncü maddede sözü edilen Yönetmelikteki hükümlere göre taraflarca tespit edilir.

Taraflar, Yönetmelikteki hükümlere göre bedel tespiti ve ödeme şeklinin üzerinde otuz gün içinde anlaşamazlarsa, uyuşmazlık tahkim suretiyle altmış gün içinde çözümlenir.

Tahkim kararı taraflar için bağlayıcılık ifade eder.

Hizmet buluşu birden çok işçi tarafından birlikte gerçekleştirilmişse, bedel ve ödeme şekli herbiri için ayrı ayrı yukarıdaki usulle saptanır.

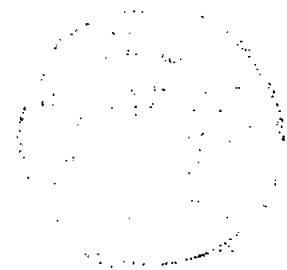
Hizmet sözleşmesinde varsa bu konuda işçi lehine olan hükümler uygulanır.

İşverenin Ülke İçinde Patent Verilmesi İçin Başvuru Yükümü

Madde 26 - İşveren, kendisine bildirimi yapılan bir hizmet buluşu için patent verilmesi amacıyla Enstitü'ye başvuruda bulunma hakkına sahip olup, başvuruyu yapmakla da yükümlüdür. Ancak buluşun faydalı model belgesi ile korunmasının amaca daha uygun olduğu durumlarda, işveren patent almaya uygun bir hizmet buluşu için gecikmeksizin faydalı model belgesi verilmesini istemekle yükümlüdür.

İşverenin hizmet buluşu için başvuru yükümlülüğü, aşağıda belirtilen hallerde ortadan kalkar:

- a - Hizmet buluşu serbest buluş niteliği kazanmışsa;
- b - İşçi, buluşu için başvuru yapılmasına rıza göstermişse
- c - İşletme sırlarının korunması başvuru yapmamayı gerektiriyorsa.

İşveren, tam hak talebinde bulunmuş olduğu hizmet buluşu için başvuruda bulunmaz ve işçinin belirleceği süre içinde de başvuru yapmazsa, işçi, işveren adına ve hesabına, hizmet buluşu için Enstitüye başvurabilir.

Hizmet buluşu serbest buluş niteliği kazanmışsa, işçi, bizzat başvuru yapma hakkına sahiptir. İşverenin, hizmet buluşu için önceden başvuruda bulunmuş olması halinde, başvurudan doğan haklar buluşun serbest bırakılmasıyla işçiye geçer.

Hizmet Buluşu İçin Yabancı Ülkede Başvuru

Madde 27 - İşveren, hizmet buluşu için tam hak talebinde bulunmuş ise söz konusu buluşun yabancı bir ülkede de korunması için başvuruda bulunabilir.

İşveren, işçinin talebi üzerine, patent almak istemediği yabancı ülkeler için buluşu serbest bırakmak ve bu ülkelerde işçiye patent almak için talep yapma imkanını sağlamakla yükümlüdür. Buluşun serbest bırakılması, milletlerarası anlaşmalara göre tanınan rüçhan hakkı süresinin geçirilmemesi açısından, makul bir süre içinde yapılır.

İşveren, işçinin yabancı ülkelerde patent alabilmesi amacıyla buluşu serbest bırakırken sözü edilen ülkelerde uygun bir ücret karşılığında buluşu kullanabilmek için, inhisari olmayan nitelikte bir kullanım hakkını saklı tutmak ve yine o ülkelerde, saklı tuttuğu hakkından doğan menfaatlere zarar gelmemesini talep etmek hakkına sahiptir.

Patent Hakkının Kazanılması Sırasında Tarafların Hak ve Yükümlülükleri

Madde 28 - İşveren, hizmet buluşuna patent verilmesi için yaptığı başvuru ve eklerinin suretlerini işçiye vermek ve işçinin talebi üzerine inceleme sırasındaki gelişmeleri ona bildirmekle yükümlüdür.

İşçi, patent alınabilmesi için gerekli bilgileri işverene bildirmek ve gerekli yardımı yapmakla yükümlüdür.

Patent Başvurusu veya Patent Hakkından Doğan Ödevler

Madde 29 - İşveren, işçinin hizmet buluşu nedeniyle talep ettiği bedeli ödemediği önce patent verilmesi için yaptığı başvuruyu takip etmek istemez veya patent hakkının korunmasından vazgeçmek isterse, durumunu işçiye bildirmekle yükümlüdür. İşçinin talebi üzerine işveren, masrafları işçiye ait olmak üzere patent hakkını veya patent alınması ve korunması için gerekli olan belgeleri işçiye devir etmek zorundadır. İşçi, bu konuda kendisine yapılan bildirimle, bu bildirimin ulaşması tarihinden itibaren üç ay içinde cevap vermezse, işveren patent başvurusu veya patentten doğan haklardan vazgeçebilir.

İşveren birinci fıkrada belirtilen bildirimle birlikte hizmet buluşundan inhisari nitelikte olmayan yararlanma hakkını uygun bir bedel karşılığında saklı tutabilir.

Patent Başvurusu Yapmaktan Kaçınma

Madde 30 - İşçiyi menfaatlara gerektiriyorsa işveren, kendisine bildirimi yapılan ve hukuken korunabilir olduğuna inandığı buluşlar için patent başvurusu yapmaktan kaçınarak onları gizli tutabilir.

Bu maddenin birinci fıkrasında sözü edilen bir buluş için işverenin ödemesi gereken bedelin hesaplanmasında, buluşun patent alınmamasından kaynaklanan işçi aleyhine muhtemel ekonomik kayıplar gözönünde tutulur.

Serbest Buluşlar ve Bildirim Yükümlülüğü

Madde 31 - İşçi, bir iş akdi ilişkisi içinde iken serbest bir buluş yaptığı takdirde, durumunu geciktirmeden işverene bildirmekle yükümlüdür. Bildirimde; buluş ve gerekiyorsa buluşun gerçekleştirilme şekli hakkında bilgi vermek suretiyle, işverenin buluşun gerçek bir serbest buluş sayılıp sayılmayacağı konusunda bir kanaata varabilmesi sağlanır.

İşveren kendisine yapılan bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde, yazılı bir bildirim ile buluşun serbest bir buluş olmadığı yolunda itirazda bulunmazsa, sonradan hizmet buluşu olduğu iddiasını ileri süremez.

Serbest işçi buluşunun işverenin iş alanı içinde değerlendirilebilir olmadığı aşıkak bir şekilde belli ise, işçinin bildirim yükümlülüğü yoktur.

Teklifte Bulunma Yükümlülüğü

Madde 32 - Serbest buluş işçisinin ilgili olduğu iş alanına girmekle ya da işletme söz konusu buluşun ilgili olduğu alanda faaliyette bulunmak için ciddi hazırlıklar içindeyse; işçi, serbest buluşunu iş ilişkisini sürdürmekte olduğu sıradabaşka bir şekilde değerlendirmeye başlamadan önce, uygun şartlar altında buluşundan tam hak tanımaksızın yararlanma imkânı vermek için işverene teklif yapmakla yükümlüdür. İşçi, bu konudaki teklifini 31 inci maddenin birinci fıkrası hükmüne göre yapacağı bildirimin içinde de yapabilir.

İşveren, teklifin kendisine ulaştığı tarihten itibaren üç ay içinde cevap vermezse, bu konudaki öncelik hakkını kayıp eder.

İşveren, yukarıdaki fıkrada belirlenen süre içinde kendisine yapılan teklifi kabul eder ve öngörölmüş şartları uygun bulmazsa, şartlar tarafların talebi üzerine mahkemece tespit edilir.

İşçi veya işverenin, bedelin ve diğer sözleşme şartlarının belirlenmesinde esas aldıkları noktalarda, sonradan önemli değişikliklerin ortaya çıkması halinde, mahkemeden sözleşmenin yeni şartlara uydurulmasını talep hakları vardır.

Teknik İyileştirme Teklifleri

Madde 33 - Bu Kanun Hükümünde Kararname hükümlerine göre, patent veya faydalı model belgesi ile korunamayacak nitelikte olan teknik iyileştirme tekliflerinin işçi tarafından yazılı olarak işverene bildirilmesi ile bunlardan yararlanma karşılığında, işveren işçiye uygun bir bedel ödemekle yükümlü olur. Hizmet buluşlarında, bildirim yükümlülüğü ile ilgili 18 inci madde ile bedelin hesaplanması ile ilgili 22 nci ve 25 inci maddelerin hükümleri burada da kıyasen uygulanır.

Teknik iyileştirme teklifleri ile ilgili diğer konular ferdi ve toplu iş sözleşmeleriyle düzenlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

ÇALIŞANLARIN BULUŞLARI İLE İLGİLİ GENEL HÜKÜMLER

İşçilerle İlgili Hükümlerin Emredici Niteliği

Madde 34 - Bu Kanun Hükümünde Kararnamenin işçilerle ile ilgili hükümleri işçilerin aleyhine olacak şekilde değiştirilemez. Tarafların işçi buluşlarına ilişkin sözleşme yapma serbestliği; hizmet buluşlarında patent verilmesi için yapılacak başvurudan sonra, serbest buluşlar ile teknik iyileştirme teklifleri ise, işçinin işverene yapacağı bildirim yükümünden sonra başlar.

Hakkaniyete Uygunluk Şartı

Madde 35 - Hizmet buluşları, serbest buluşlar ve teknik iyileştirme teklifleri konusunda işveren ile işçi arasında yapılan sözleşmeler, işçi buluşlarıyla ilgili emredici hükümlere aykırı olmasa dahi, önemli ölçüde hakkaniyete bağdaşmıyorsa geçersiz sayılır. Aynı kural belirlenen bedel için de geçerlidir.

Sözleşmenin veya belirlenmiş olan bedelin hakkaniyete aykırı olduğu hakkındaki itirazların, iş akdi ilişkisinin bitme tarihinden itibaren, en geç altı ay içinde yazılı olarak bildirmemiş olması halinde, hakkaniyete aykırılık iddiasında bulunulamaz.

Sır Tutma Yükümlülüğü

Madde 36 - İşveren, işçinin haklı menfaatlarının devamı süresince kendisine bildirim yapılan veya haberdar edilen bir buluşa ilişkin bilgileri gizli tutmakla yükümlüdür.

İşçi, hizmet buluşunu serbest buluş niteliğini kazanmadığı sürece gizli tutmakla yükümlüdür.

Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre bir buluştan haberi olan işçi ve işveren dışındaki kişiler de, buluşu başkalarına açıklayamaz ve buluşkonusundan yararlanamaz.

Yükümlülüklerin Etkisi

Madde 37 - Buluşun serbest bırakılmasından başka sonuçlar doğmadıkça, işçi ve işveren arasındaki iş ilişkisinden doğan genel yükümlülükler, işçi buluşları ve teknik iyileştirme teklifleriyle ilgili hükümlerden etkilenmez.

İşçi buluşları ve teknik iyileştirme tekliflerine ilişkin hükümlerden doğan hak ve yükümlülükler, iş akdi ilişkisinin sona ermiş olmasından etkilenmez.

İşçinin Önalın Hakkı

Madde 38 - İşveren iflas eder ve iflas idaresi de buluşu işletmeden ayrı devir etmek isterse, işçinin yapmış olduğu ve işverenin de tam hak talbinde bulunduğu buluşu, işçinin öncelikle alma hakkı vardır.

İşçi buluşlarından veya teknik iyileştirme tekliflerinden doğan bedel alacağı imtiyazlı alacaklardandır. İflas idaresi bu nitelikteki birden çok bedel alacağını bunlar arasında garameden dağıtır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KAMU HİZMETİ GÖREN KURUMLARDA ÇALIŞANLARIN BULUŞLARI

Memurların Buluş ve Teknik İyileştirme Teklifleri

Madde 39 - Özel hukuk ilişkisine tabi olarak çalışan işçilerin buluş ve teknik iyileştirme teklifleri için uygulanan hükümler, kabul edilmiş özel düzenlemeler mahfuz kalmak şartıyla, genel, katma, özel bütçeli kamu kuruluşları ve kamu iktisadi teşebbüsleri ile bağlı ortaklıklarında çalışan memurların buluş ve teknik iyileştirme teklifleri için de uygulanır.

Silahlı Kuvvetler Mensuplarının Buluşları

Madde 40 - Silahlı Kuvvetler mensuplarının buluş ve teknik iyileştirme teklifleri hakkında memurların buluş ve teknik iyileştirme tekliflerine ilişkin hükümler uygulanır.

Üniversite Mensuplarının Buluşları

Madde 41 - 39 uncu ve 40 nci madde hükümlerinden farklı olarak, Üniversitelere bağlı fakülte ve yüksek okullarda bilimsel çalışma yapmakta olan öğretim elemanlarının yaptığı buluşlar, serbest buluş sayılır.

Bu buluşlar hakkında 31 inci, 32 nci ve 34 üncü madde hükümleri uygulanmaz. Öğretim elemanı sıfatı, Yüksek Öğretim Kanunu hükümlerine göre belirlenir.

Öğretim kurumu buluşla sonuçlanan araştırmalar için özel olarak belli araç ve gereçleri sağlamak suretiyle harcamalarda bulunmuşsa, öğretim elemanları öğretim kurumuna buluşun değerlendirildiğini yazı ile bildirmek ve talep halinde buluşun ne şekilde değerlendirildiği ve elde edilen kazanç miktarı hakkında bilgi vermekle yükümlüdür. Öğretim kurumu, kendisine yapılan yazılı bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde elde edilen kazançtan uygun bir miktarın verilmesini talep edebilir. Ancak, talep edilecek miktar kurum tarafından yapılan harcamaları aşamaz.

DÖRDÜNCÜ KISIM

PATENTİN VERİLMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

PATENT BAŞVURUSU VE ŞARTLARI

Patent Başvurusu ve Ekleri

Madde 42 - Buluşlara patent verilebilmesi için, Yönetmelikte şekli ve kapsamı belirlenen ve aşağıda belirtilen unsurlar ile başvuruda bulunmak şarttır:

- a - Başvuru dilekçesi;
- b - Buluş konusunu açıklayan tarifname;
- c - Patentle korunması istenilen buluşun unsur veya unsurlarını kapsayan istem veya istemler;
- d - Tarifnamede, istem veya istemlerde atıf yapılan resimler;
- e - Özet;
- f - Başvuru ücretinin ödendiğini gösterir belge.

Bir patent veya patent başvurusu ile ilgili olarak, 121 inci maddeye göre yapılacak ek patent başvurusunda, söz konusu patentin veya patent başvurusunun numarası belirtilir.

Bir patent başvurusunun geçerliliği için, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin öngördüğü başvuru ücretinin, başvuru ile birlikte veya başvuru tarihinden itibaren herhangi bir bildirimle gerek olmadan en geç yedi gün içinde ödenmesi şarttır. Başvuru ücretinin bu süre içinde ödenmemesi halinde, başvuru geri alınmış kabul edilir.

Bir patent başvurusu ile birlikte veya daha sonra Enstitü'ye verilecek her türlü belge, bu Kanun Hükmünde Kararnameye ilişkin Yönetmelikte yazılı hususları kapsar.

Tarifname ve istem veya istemler, başvuru sırasında İngilizce veya Fransızca veya Almanca dillerinden biri ile verilebilir. Bunların Türkçeye çevrilmesi ve Enstitü'ye veya onun yetkili kıldığı makama verilmesi için, her hangi bir bildirimle gerek olmaksızın, bir aylık süre tanınır. Bu işlem için Yönetmelikte yazılı ücret ödenir.

Başvuru Tarihinin Kesinleşmesi

Madde 43 - Patent başvurusu tarihi, Yönetmelikte şekli ve kapsamı yazılı olan ve aşağıda belirtilen unsurların Enstitüye veya onun yetkili kıldığı makama verildiği tarih, saat ve dakika itibarıyla kesinleşir:

a - Bu Kanun Hükmünde Kararnamede ve yönetmelikte öngörülen şekli şartlara uymasa dahi, başvuru dilekçesi, Türkçe veya 42 nci maddede belirtilen yabancı dillerden biri ile yazılmış tarifname, isim veya istemler;

b - Tarifnamede, isim veya istemlerde auf yapılan resimler.

Patent başvurusunun incelenmesi sırasında, Patent verilmesi istenilen buluş konusunun kısmen veya tamamen değiştirilmesi halinde, başvuru tarihi değişiklik ile ilgili başvurunun yapıldığı tarihtir.

Buluşu Yapanın Başvuruda Belirlenmesi Zorunluluğu

Madde 44 - Başvuruda buluşu yapan belirtilir. Eğer başvuruda bulunan, buluşu yapan değilse veya buluşu yapan birden çok kişi ise, başvuruda bulunan kişinin, buluşu yapan veya yapanlardan patent isteme hakkını ne şekilde elde ettiği, başvuruda açıklanır.

Buluşu yapanın belirtilmemesi veya patent isteme hakkının ne şekilde elde edildiğinin açıklanmaması halinde, başvurunun incelenmesi işlemi başlatılmaz.

Buluşun Bütünlüğü

Madde 45 - Patent başvurusu, sadece bir tek buluşu veya genel nitelikte bir ana buluş fikri etrafında gerçekleştirilmiş olan ve birbirlerine bu ana buluş fikri ile bağlı birden çok buluşu içerir.

Bu maddenin birinci fıkrası hükmüne uygun olmayan başvurular, Yönetmelikte belirtilen hükümlere uygun olarak başvurularda ayrılır.

İlk başvuru konusunun kapsamı içinde kalmak kaydı ile, ayrılan her başvuru için başvuru tarihi, ilk başvurunun tarihidir. İlk başvuruda rüçhan hakkı talep edilmişse, ilk başvurunun rüçhan hak veya hakları ayrılan her başvuruya da tanınır.

Tarifnamenin Açıklığı

Madde 46 - Tarifname, buluş konusunun ilgili olduğu teknik alanda uzman olan bir kişi tarafından buluşun uygulanabilmesini sağlayacak nitelikte açık ve yeterli yazılır.

Eğer, buluş, mikrobiyolojik bir usulle ilgili ise ve ilişkin olduğu mikroorganizma ilgilenenler tarafından ulaşılabilir değilse, tarifnamenin, bu maddenin birinci fıkrası hükmüne uygun sayılabilmesi için aşağıdaki şartlar gerekir:

a - Mikroorganizmanın özellikleri ile ilgili bilgilerin tarifnamede yer alması;

b - Başvuru sahibi tarafından en geç başvuru tarihine kadar, Milletlerarası Anlaşmalara uygun olarak kınılmış ve yetkili tevdi merciiine bir mikroorganizma kültürünün verilmesi.

Tevdi mercii, 55 inci maddenin ikinci fıkrası hükmüne göre, ilanda belirtilir.

Patent İstemleri

Madde 47 - Başvuru bir veya birden çok istemi içerir.

İstem veya istemler buluşun korunması istenilen unsurlarını tanımlar. Her istem açık ve öz olmalıdır. İstem veya istemlerin dayanağı tarifnamedir. İstem veya istemler tarifnamede tanımlanan buluşun kapsamını aşamaz. İstem veya istemler Yönetmelik hükümlerine uygun şekilde yazılır.

Başvuru sahibi, istem veya istemleri Yönetmelik hükümlerine uygun şekilde yazabileceği gibi, bir başka şekilde de yazabilir.

Özet

Madde 48 - Özet, sadece teknik bilgi verme amacına hizmet eder, başka amaçlar için kullanılamaz.

Özet, özellikle korunmanın alanının belirlenmesinde ve tekniğin bilinen durumunun sınırlarının çizilmesinde kullanılamaz. Enstitü, üçüncü kişilerin daha iyi bilgi edinmesi bakımından, gerekli gördüğü zaman özete değişiklik yapabilir. Bu durumda yapılan değişiklik başvuru sahibine bildirilir.

Milletlerarası Anlaşmalara Dayanan Başvurılardan Doğan Rüçhan Hakları

Madde 49 - Paris Anlaşması'na dahil ülkelerden birine mensup veya bu ülkelerden birine mensup olmamakla birlikte onlardan birinde ikametgahı veya işler durumunda bir ticari müessesesi bulunan gerçek veya tüzel kişiler, bu ülkelerin herhangi birinde bir patentün veya faydalı model belgesinin verilmesi için yetkili mercilere yaptıkları başvuru tarihinden itibaren, oniki ay süreyle patent veya faydalı model belgesi almak için Türkiye'de başvuru yapma konusunda, rüçhan hakkından yararlanır.

Bu maddenin birinci fıkrasında yazılı oniki aylık süre içinde kullanılmayan rüçhan hakları düşer.

Rüçhan hakkına dayanılarak bu maddenin birinci fıkrasında yazılı süre içinde başvuru yapıldığı takdirde, rüçhan hakkına konu olan patent veya faydalı model belgesi için, rüçhan hakkının doğduğu tarihten itibaren üçüncü kişiler tarafından yapılacak başvurular ve bunlara verilecek patent veya faydalı model belgesi hükümsüzdür.

2 nci maddenin ikinci fıkrasında yazılı karşılıklılik uygulamasından yararlanan ülkeler uyruğu gerçek veya tüzel kişiler, bu madde hükmüne göre rüçhan hakkından yararlanma hakkına sahiptir.

Paris Anlaşması'na taraf bir ülke uyruğu bir gerçek veya tüzel kişi, Paris Anlaşması'na taraf olmayan bir ülkede, patent verilmesi için geçerli bir başvuru yapmış ise, bu madde hükmüne göre, söz konusu başvurunun rüçhan hakkından yararlanır.

Rüçhan hakkı patent veya faydalı model belgesi başvurusunun yapıldığı gün itibarıyla hüküm ifade eder.

Sergilerde Teşhir Hakkından Doğan Rüçhan Hakları

Madde 50 - Türkiye'de açılan milli ve milletlerarası sergilerde veya Paris Anlaşması'na taraf ülkelerde açılan resmi veya resmi olarak tanınan sergilerde, patent veya faydalı model belgesi konusunu kapsayan ürünü teşhir eden, 49 uncu maddenin birinci fıkrasında yazılı gerçek veya tüzel kişiler, sergideki teşhir tarihinden itibaren oniki ay içinde, Türkiye'de patent veya faydalı model belgesi almak için başvuru yapma konusunda rüçhan hakkından yararlanır.

Patent veya faydalı model belgesinin konusunu kapsayan ürün, serginin resmi açılış tarihinden önce, sergi yerine görünür şekilde konulmuşsa, bu durumda süre, ürünün sergi yerine konulduğu tarihten itibaren başlar. 49 uncu maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları hükümleri kıyas yolu ile uygulanır.

Bu maddenin birinci fıkrasında yazılı sergilerden Türkiye'de açılacak olanların yetkili mercileri, patent veya faydalı model belgesi konusu ürünlerini sergide teşhir edenlere, teşhir etiketleri patent veya faydalı model belgesi konusunu kapsayan ürünü, sarılı ve eksiksiz bir şekilde gösteren; arkadan, önden, yandan ve alttan resimleyen, en az dört fotoğrafı içeren ve ürünün çeşidi ile bu ürünün sergide görünür şekilde konulduğu tarihi ve resmi açılış tarihini gösterir bir belge verir.

Yabancı ülkelerde teşhir edilen ürüne ait, patent veya faydalı model belgesinin rüçhan hakkından yararlanılması için, serginin açıldığı ülkenin yetkili merciinden alınacak, üçüncü fıkrada yazılı hususları ihtiva eden bir belgenin ibrazı şarttır.

Başvurusu yapılmış veya verilmiş bir patent veya faydalı model belgesine dayanan ürünün Türkiye'de açılan sergilerde teşhirine ve sergi bittikten sonra ülkesine iadesine engel olunamaz.

Bir sergide teşhir edilmiş, aynı veya benzeri, patent veya faydalı model belgesi konusu olan ürün hakkında birden fazla başvuru yapılmışsa, bu ürünü sergiye ilk koyan kişi veya ürünün sergiye aynı zamanda konulması ve teşhir olunması halinde, ilk başvuruda bulunan kişi, rüçhan hakkından yararlanır.

Rüçhan Hakkının Hükümü

Madde 51 - 49 uncu ve 50 inci madde hükümlerine göre rüçhan hakkının hükümü ve sonuçları, rüçhan hakkının talep edildiği başvurunun tarihi itibarıyla doğar.

Rüçhan Hakkının Talep Edilmesi ve Belgelendirilmesi

Madde 52 - Başvuru sahibi, yararlanmak istediği rüçhan hakkını başvuru ile birlikte veya başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde talep eder. Bununla ilgili rüçhan hakkı belgesini, patent başvurusu tarihinden itibaren üç ay içerisinde vermediği takdirde rüçhan hakkından yararlanma talebi yapılmamış sayılır.

Yabancı ülkelerde patent verilmesi için yapılan bir başvurunun farklı ülkelerde yapılmış olmasına bakılmaksızın birden çok rüçhan hakkı talebinde bulunabilir.

Bir patent başvurusunda birden çok rüçhan hakkı talep edilebilir. Bu durumda, süre, talep edilen rüçhan haklarından en önceki tarihli olandan başlar. Bir veya birden çok rüçhan hakkı talebinde bulunulmuşsa rüçhan hakkı sadece rüçhan hakkının doğduğu başvuru veya başvuruların ihtiva ettiği unsurları kapsar.

Rüçhan hakkı talep edilen bir patent başvurusunda, buluşun bazı unsurları rüçhan hakkının doğduğu patent başvurusunun isim veya isimlerinde talep edilmemiş olsa dahi, rüçhan hakkının doğduğu patent başvurusu tarifnamesinde açık ve şüpheye yer vermeyecek şekilde yer almış ise, rüçhan hakkı söz konusu isim veya isimler için de kabul edilir.

İKİNCİ BÖLÜM

BAŞVURUNUN İNCELENMESİ

Başvurunun Geri Çevrilmesi

Madde 53 - 43 üncü madde şartlarının yerine getirilmesi ve başvuru ücretinin ödenmesi ile başvuru tarihi kesinleşir. 43 üncü madde şartlarının yerine getirilmediği veya başvuru ücretinin yedi gün içinde ödenmediği veya 42 nci maddede belirtilen yabancı dillerden biri ile verilen, tarifname ve istem veya istemlerin Türkçe çevirilerinin bir ay içinde verilmediği tesbit edilirse, Enstitü başvuruyu geri çevirir ve geri çevirme kararını ilgilisine bildirir.

Başvurunun Şekli Şartlara Uygunluk Açısından İncelenmesi

Madde 54 - Başvuru tarihinin kesinleşmesinden sonra, Enstitü başvurunun 42 inci ila 52 inci maddelerde belirtilen ve Yönetmelikte öngörülen şekli şartlara uygunluğunu inceler.

Tarifname, istem veya istemler ve resimlerin, patent verilebilirlik şartları açısından yeterli olup olmadığı konusu, bu incelemenin kapsamı dışındadır. Enstitü, başvuru konusunun bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 6 ncı ve 10 uncu maddelerine göre, patent verilerek korunamayacak konular ve buluşlar kapsamına girip girmediğini ve sanayiye uygulanabilir olup olmadığını inceler. Ancak, başvuru konusu buluş, açık ve şüpheye yer veremeyecek şekilde, yenilik veya sanayiye uygulanabilir olma niteliklerinden yoksunsa, ilgisinin de karşı görüşleri alındıktan sonra, Enstitü, red gerekçesinin dayanaklarını da bildirmek suretiyle, başvuruyu reddeder.

İnceleme sonucunda, 53 üncü madde hükmüne göre, başvurunun şeklen bir eksikliği olduğu anlaşılırsa veya başvuru konusunun patent ile korunabilir bir buluş olmadığı sonucuna varılırsa, inceleme işlemi durdurulur ve başvuru sahibinden, Yönetmelikte öngörülen süre içinde, eksikliği gidermesi veya bu konudaki itirazlarını Enstitü'ye bildirmesi istenir.

Başvuru sahibi, bu işlemler sırasında istem veya istemleri değiştirebilir veya başvuruyu birden fazla başvuruya ayırabilir.

Başvuru konusunun patent ile korunabilir bir buluş olmadığı kararına başvuru sahibinin itirazının Enstitü tarafından kabul edilmemesi veya mevcut eksikliğin, Yönetmelikte öngörülen şekil ve şartlara uygun olarak giderilmediğinin tesbit edilmesi ile Enstitü, istem veya istemler itibarıyla başvuruyu kısmen veya tamamen reddeder.

Enstitü tarafından, bu madde hükmü itibarıyla yapılan inceleme sonucunda, şekli şartlara uygunluk açısından bir eksikliğin olmadığı anlaşılır veya söz konusu eksiklikler bu Kanun Hükmünde Kararnamc hükümlerine uygun bir şekilde giderilir veya tamamlanır ise, başvuru sahibine, önceden talepte bulunmamışsa tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma yapılması için, 56 ncı maddede öngörülen süreler içinde, talep yapması gerektiği bildirilir.

Başvurunun Yayınlanması

Madde 55 - Başvuru tarihi veya riçhan hakkı talep edilmişse riçhan tarihinden itibaren onsekiz aylık sürenin dolması ile, başvuru, Yönetmelik hükümlerine göre yayınlanarak toplumun incelemesine açılır. Bu işlem, Enstitü'nün şekli şartlara uygunluk açısından, 54 üncü madde hükmüne göre yaptığı incelemenin bitmesinden ve başvuru sahibi tarafından 56 ncı madde hükmüne göre tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma yapılmasını talep etmesinden sonra yapılır.

Yayınlanan başvurular, Yönetmelikte şekil ve şartları tesbit edilen hususları kapsayacak şekilde, ilgili bültende periyodik olarak duyurulur.

Başvuru sahibinin talebi üzerine bu maddenin birinci fıkrasında sözü edilen onsekiz aylık süre dolmamış olsa bile, başvuru, bu maddede belirtilen şartlara uygun olarak Enstitü tarafından yayınlanır.

Tekniğin Bilinen Durumu İle İlgili Araştırma Yapılmasının Talep Edilmesi ve Ücretinin Ödenmesi

Madde 56 - Başvuru sahibi, başvuru tarihinden itibaren onbeş ay içinde teknolojinin bilinen durumu ile ilgili araştırma yapılmasını Enstitü'den talep eder ve ilgili ücreti öder.

Başvuruda riçhan hakkı talep edilmişse, söz konusu süre riçhan hakkı tarihinden itibaren başlar.

Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen süre, 54 üncü maddenin altıncı fıkrasında öngörülen bildirimin yapıldığı anda dolmuşsa, başvuru sahibi, bu bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde teknolojinin bilinen durumu ile ilgili araştırma yapılmasını talep eder.

Başvuru sahibi, bu madde hükmüne göre, teknolojinin bilinen durumu ile ilgili araştırma yapılmasını talep etmezse, başvuru geri alınmış sayılır.

Bir ek patent başvurusu ile ilgili olarak, teknolojinin bilinen durumu ile ilgili araştırma yapılması, ancak asıl patent başvurusu ile birlikte istenmesi halinde veya daha önceki ek patent başvuruları için araştırma yapılmış veya araştırma yapılmasının talep edilmiş olması halinde istenebilir. Bu maddenin birinci ile dördüncü fıkrası, hükümleri, ek patentler için de uygulanır.

Tekniğin Bilinen Durumu Konusundaki Araştırma Raporunun Düzenlenmesi, Tebliği ve Yayınlanması

Madde 57 - Enstitü tarafından, 54 üncü maddede öngörülen hükümler doğrultusunda başvurunun incelenmesi ve 56 nci maddeye göre başvuru sahibinin teknolojinin bilinen durumu konusunda araştırma yapılması talebinde bulunmasından sonra, teknolojinin bilinen durumu ile ilgili araştırma yapılır.

Tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporu, başvuru konusunu teşkil eden buluşun yenilik ve teknolojinin bilinen durumunun aşılması niteliklerine dayanak teşkil edecek, teknolojinin bilinen durumunun unsurlarını içerir.

Araştırma raporu, tarifname ve varsa resimler dikkate alınarak, istem veya istemler itibarıyla, Enstitü tarafından veya Enstitü tarafından belirlenecek milletlerarası niteliği tanınmış araştırma kuruluşları tarafından düzenlenir.

Araştırma raporu düzenlendikten sonra, başvuru sahibine tebliğ edilir. Raporda belirtilen referans patent ve yayınların kopyaları da başvuru sahibine rapor ile birlikte verilir.

Araştırma raporunun başvuru sahibine tebliğinden itibaren, 62 nci madde hükmüne göre başvuru sahibine tanınan üç aylık süre dolduktan sonra, araştırma raporu Enstitü tarafından yayınlanır.

Araştırma raporunun yayınlandığı ve başvuru sahibinin incelenerek patent verilmesi veya incelemesiz patent verilmesi sistemlerinden hangisini tercih ettiği, ilgili bülte ile ilan edilir.

Araştırma raporu düzenlendiği tarihte, patent başvurusu daha önce yayınlanmamış ise, araştırma raporu, patent başvurusu ile birlikte yayınlanır.

Yetersizlik Nedeniyle Araştırma Raporunun Düzenlenememesi

Madde 58 - Tarifnamenin veya istem veya istemlerin yeterince açık olmaması araştırma raporunun düzenlenmesini kısmen veya tamamen engelliyorsa, Enstitü, araştırma raporunun

düzenlenmesi için söz konusu yetersizliğin giderilmesini ister. Bu yetersizlik, Yönetmelikte yazılı süre içinde giderilmediği takdirde, başvuru sahibinin itiraz hakkı saklı kalmak üzere, araştırma raporunun düzenlenemeyeceği kararı başvuru sahibine bildirilir. Kısmen yetersizlik durumunda, araştırma raporu yeterince açık olan isim veya isimler için düzenlenir.

İnceleme Sisteminin Tercih Edilmesi

Madde 59 - 62 nci madde hükmüne göre patent verilebilirlik şartları açısından gerekli incelemenin Enstitü tarafından yapılabilmesi için, başvuru sahibi incelenerek patent verilmesi sistemini tercih ettiğini, araştırma raporunun kendisine tebliği tarihinden itibaren üç ay içinde Enstitü'ye bildirir. Söz konusu süre içinde bu bildirimin yapılmaması halinde, incelemesiz patent verilmesi sisteminin tercih edildiği kabul edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İNCELEMESİZ PATENT VERİLME SİSTEMİ

İncelemesiz Patent Verilmesi

Madde 60 - Üçüncü kişiler, Yönetmelikte belirtilen şekilde ve araştırma raporunun yayınlandığı tarihten itibaren altı ay içinde, araştırma raporunun içeriği hakkında, ilgili belgeleri de eklemek suretiyle, görüşlerini Enstitü'ye bildirebilir.

Üçüncü kişilerin araştırma raporuna ilişkin görüşlerini bildirmesi için tanınan sürenin dolmasından sonra, Enstitü, üçüncü kişiler tarafından araştırma raporu ile ilgili olarak bildirilen yazılı görüşleri, görüşleri kanıtlayan belgeler ile birlikte, başvuru sahibine bildirir.

Başvuru sahibi araştırma raporu ile ilgili kendi görüşlerini, üçüncü kişilerin araştırma raporuna ilişkin görüşlerine karşı, bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen üçüncü kişilerin görüşlerinin bildirimi tarihinden itibaren, üç ay içinde ileri sürebilir ve gerekli görürse istem veya istemlerinde değişiklik yapabilir.

Enstitü, 57 inci maddeye göre düzenlenen tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporunu ve varsa üçüncü kişilerin araştırma raporuna ilişkin görüşlerini dikkate almaksızın, başvuru sahibinin raporla ilgili karşı görüşlerini bildirmesi için belirlenen süre dolduktan sonra, incelemesiz patent verilmesine karar verir.

Verilen karara uygun olarak gerekli ücretler ödendikten sonra, Enstitü, başvuru tarihinden itibaren yedi yıl süre ile geçerli olmak üzere, patenti verir ve patentin verildiğini ilgili bülte de ilan eder.

Verilen patente ilişkin belgeler, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporu ve bu rapora üçüncü kişiler tarafından verilen bütün görüşler, toplumun incelemesine açılır. Patent istem veya istemlerinde bir değişiklik olmuşsa, bütün değişiklikler, değişiklik tarihleri de belirtilerek toplumun incelemesine açılır.

İncelemesiz verilen patentin konusunun gerçekliliği ve yararlılığı devlete garanti edilmez. İncelemesiz verilen patentin incelenmesi için talep yapılması şarttır. Bu talep, patent sahibi veya üçüncü kişiler tarafından, başvuru tarihinden itibaren en geç yedi yıl içinde yapılır. İnceleme ile ilgili ücret, talebi yapan tarafından ödenir.

İnceleme talebinin, başvuru tarihinden itibaren en geç yedi yıl içinde yapılmaması halinde patent hakkı sona erer. Yedi yıllık sürenin geçmesinden sonra, inceleme talebi yapılamaz.

Başvuru tarihinden itibaren en geç yedi yıl içinde inceleme yapılmasının talep edilmesi halinde, 62 nci maddede düzenlenen incelenerek patent verilme sistemi hükümleri uygulanır. Üçüncü kişilerin 62 nci maddenin ikinci fıkrası hükmüne göre patent verilebilirlik şartları açısından itiraz edebilmelerini sağlamak amacıyla, incelemesiz verilen patentin inceleme talebinin yapıldığı ilgili bülte de ilan edilir.

İncelenmesiz Verilen Patentin İlanı ve Basılması

Madde 61 - Patent verilmesi ilgili bülhede ilan edilir. Bu ilanda aşağıdaki bilgiler yer alır:

a - Patent numarası;

b - Buluşun tasnif sınıf veya sınıfları;

c - Buluş konusunu tanımlayan açık bir özet;

d - Başvuru sahibinin adı, uyruğu, ikametgahı;

e - Özet;

f - Patent başvurusunun yayınlandığı bülhenin ve patent başvurusu ile ilgili değişikliklerin ilan edildiği yayının veya yayınların tarihi ve sayısı;

g - Patent verilmiş tarihi;

h - Patent ile ilgili başvurulacak belgelerin, araştırma raporunun ve araştırma raporu itibarıyla üçüncü kişiler tarafından ileri sürülen görüşlerin ve varsa başvuru sahibinin karşı görüşlerinin incelenmesinin mümkün olduğu hakkında bir açıklama;

i - İncelenmesiz patent verildiği hakkında açıklama.

Her patent, Enstitü tarafından fasikül halinde basılır ve talep edenlere verilir. Baskı, gerektiğinde çoğaltma suretiyle de sağlanabilir.

Her fasikül, bu maddenin birinci fıkrasında belirlenenlere ek olarak; tarifname, isim veya isimler ve varsa resimlerin tamamı ve tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporunun tam metni, ayrıca incelenmesiz patent verilmesi kararının yayınlandığı bülhenin sayısını da kapsar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İNCELENEREK PATENT VERİLME SİSTEMİ

İncelenerek Patent Verilmesi

Madde 62 - 42 nci ile 58 inci maddelerde düzenlenen, patent başvurusu ve şartları ile başvurunun incelenmesine ilişkin hükümler, incelenerek patent verilme sistemi için de uygulanır.

Tekniğin bilinen durumu ile ilgili yapılan araştırma raporunun yayınlanmasından sonra, üçüncü kişiler Yönetmelikte belirtilen şekilde ve altı ay içinde, yeniliğin bulunmadığı veya tekniğin bilinen durumunun aşılmadığı veya tarifnamenin yeterli olmadığı dahil, patentün verilebilirlik şartlarının mevcut olmadığını ileri sürer ve itiraz edebilir. Yapılan yazılı itiraza iddiayı kanıtlayan belgeler de eklenir.

Tekniğin bilinen durumu ile ilgili yapılan araştırma raporunun, 57 nci madde hükmüne göre yayınlanmasından sonra ve yayın tarihinden itibaren altı ay içinde, başvuru sahibi incelenerek patent verilmesi amacıyla buluş konusunun yeterince tanımlandığı, buluşun yeni olduğu ve tekniğin bilinen durumunun aşıldığı konusundaki incelemenin yapılmasını Enstitü'den talep eder. Bu incelemenin yapılabilmesi için üçüncü kişilere tanınan altı aylık itiraz süresinin bitmesi ve Yönetmelikte belirtilen inceleme ücretinin ödenmesi gerekir. İnceleme ücreti, bu maddenin ikinci fıkrasında yazılı süre içinde herhangi bir tarihte ödenebilir.

Bu maddenin ikinci fıkrasına göre üçüncü kişilerce itiraz edilmesi halinde, bütün itirazlar ve bunların kanıtları beklenilmeksizin başvuru sahibine bildirilir. Başvuru sahibi yapılan itirazlara itiraz süresinin bitiminden itibaren üç ay içinde ve talep ettiği takdirde üç aylık ek bir süre içinde cevap verebilir ve itirazları ortadan kaldırmaya yönelik gerekçeli görüşlerini ileri sürebilir, gerekli görürse tarifname, resim veya istem veya istemleri değiştirebilir.

Enstitü, bu maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen süre bittikten sonra, patent verilebilirlik şartları bakımından gerekli incelemeyi başlatır. İncelemenin başlatılması için, başvuru sahibi tarafından süresi içinde yapılan itirazlara cevap verilmemiş olması engel teşkil etmez.

Enstitü, başvuruyu inceledikten sonra, eksiklik veya patent verilebilirlik şartlarının yeterliliği konusunda kararını verir. Bu kararında, kararın gerekçesinin dayanaklarını da bildirir. Enstitü tarafından yapılan bu inceleme, istem veya istemlerin kapsamı ile sınırlı olarak yapılır.

Enstitü, inceleme sonucunda başvurudaki eksiklik veya patent verilebilirlik şartlarının yeterliliği açısından düzenlediği inceleme raporunu, raporun gerekçesinin dayanaklarını da açıklamak suretiyle, başvuru sahibine bildirir ve eksiklikleri gidermesi, istem veya istemlerde değişiklik yapması ve itiraz edebilmesi için altı ay süre tanır.

Başvuru sahibi, Enstitü'nün inceleme raporunda bildirilen olumsuz görüşleri gidermeye yönelik gerekçeli görüşlerini ileri sürebilir ve gerekli gördüğü takdirde başvuruda değişiklik yapabilir.

Enstitü, başvuru sahibi tarafından ileri sürülen görüşleri ve eğer varsa başvurudaki değişiklikleri inceler. İnceleme raporundaki farklı görüşlerin giderilmediğine karar verirse, bu kararı ile ilgili gerekçesinin dayanaklarını da bildirerek, başvuru sahibine karşı görüşlerini ileri sürebilmesi için üç ay süre tanır.

Başvuru sahibi, incelemenin bu safhasında karşı görüşlerin giderilmesine, yönelik kendi görüşlerini ileri sürebilir ve gerekli görürse başvuruda değişiklik yapabilir.

Enstitü, başvuru sahibinin görüşlerini ve eğer varsa başvurudaki değişiklikleri inceledikten sonra kesin kararını verir. Enstitü'nün kesin kararı, istem ve istemlerin tamamı veya bir kısmı için patent verilmesi şeklinde olabilir.

Enstitü, hiç bir itirazın yapılmadığını ve patent verilmesine ilişkin şartları engelleyen bir durumun olmadığını inceleme sonucunda tespit ederse, patentin verilmesine karar verir ve kararı başvuru sahibine tebliğ eder.

Verilen karara göre gerekli ücretler ödendikten sonra Enstitü istenen patenti verir.

İncelenerek patent verilme sistemi ile verilen patentin konusunun gerçekliği ve yararlılığı devlete garanti edilmez.

İncelenerek Verilen Patentin İlanı ve Basılması

Madde 63 - Patent verilmesi ilgili bülte de ilan edilir. Bu ilanda aşağıdaki bilgiler yer alır:

- a - Patent Numarası;
- b - Buluşun tasnif sınıf veya sınıfları;
- c - Buluş konusunu tanımlayan açık bir ünvan;
- d - Patent sahibinin adı, uyruğu, ikametgahı;
- e - Özet;

f - Patent başvurusunun yayımlandığı bültenin ve patent başvurusu ile ilgili değişikliklerin ilan edildiği yayının veya yayınların tarih ve sayısı;

g - Patentın verilmiş tarihi;

h - Patent ile ilgili başvurulacak belgelerin, araştırma raporunun, Enstitü tarafından yapılan inceleme itibarıyla yenilik,teknikğin bilinen durumunun aşılması ve tarifnamenin yeterliliği konusunda varılan sonucu gösteren karar ile yapılmış itirazların incelenmesinin mümkün olduğu hakkında açıklama;

i - Yenilik ve teknikğin bilinen durumunun aşılması konusunda yapılan inceleme sonucunda patentın verildiği hakkında açıklama.

Her patent Enstitü tarafından fasikül halinde basılır ve talep edenlere verilir. Baskı gereküçünde çoğaltma suretiyle de sağlanabilir.

Her fasikül bu maddenin birinci fıkrasında belirtilenlere ek olarak: tarifname, istem veya istemler, varsa resimler, teknikğin bilinen durumu ile ilgili yapılan araştırma raporunun tam metni patent verilme kararının ilan edildiği bültenin tarih ve sayısını da kapsar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

PATENT BAŞVURUSU İLE İLGİLİ ŞEKLİ İŞLEMLER

Patent İstemlerinde Değişiklik

Madde 64 - İmla hataları yapılması, yanlış evrak verilmesi gibi belirgin hataların düzeltilmesi dışında, patent istem veya istemlerinin değiştirilebilmesi, ancak bu Kanun Hükmünde Kararnamenin açıkça izin verdiği hallerde ve yalnız patent verilmesi işlemleri safhasında yapılabilir.

Başvuru sahibinin, yukarıdaki fıkra hükmüne uygun olarak, patent istem veya istemlerinde bir değişiklik yapabilmesi için, başvuru üzerinde Patent Sicilinde hakları kayıt edilmiş kişilerden izin alması zorunlu değildir.

Patent istem veya istemlerinde yapılacak değişikliklerle başvurunun kapsamı genişletilemez.

Patent Başvurusunun Faydalı Model Başvurusuna Değiştirilmesi

Madde 65 - Başvuru sahibi, aşağıdaki bendlerde belirtilen şartlara uymak kaydıyla, başvuru konusunun faydalı model belgesi verilerek korunmasını talep edebilir.

a - İncelemesiz patent verilmesi söz konusu ise, bu talep, en geç araştırma raporuna görüş bildirilmesi için 60 nci maddenin birinci fıkrası hükmüne göre kabul edilen sürenin bitimine kadar yapılabilir.

b - İncelenerek patent verilmesi söz konusu ise, bu talep, engeç Enstitü tarafından yapılan incelemeye cevap olarak sunulan itiraz ve görüşlerin verilmesi için 62 nci maddenin dördüncü fıkrası hükmüne göre kabul edilen sürelerin bitimine kadar yapılabilir.

Patent başvurusu konusunun değişiklik talebi sonucu faydalı model belgesi verilerek korunması, ilk başvuru için rüçhan hakkı talep edilmiş ise aynı rüçhan hakkı tanınarak, ilk patent başvurusu tarihinden itibaren geçerli olur.

Enstitü 54 üncü madde hükmüne göre yaptığı inceleme sonucunda, başvuru faydalı model belgesi verilmesi amacıyla değiştirmesi için başvuru sahibine teklif yapabilir. Başvuru sahibi

bu teklifi kabul veya red etmekte serbesttir. Başvuru sahibi Enstitü tarafından yapılan bu değiştirme teklifi karşısında açıkça bir değiştirme talebinde bulunmazsa teklif red edilmiş sayılır. Bu durumda işlem başvuru konusuna patent verilmesi doğrultusunda devam eder.

Başvuru sahibi, patent yerine faydalı model belgesi verilmesi için bir değiştirme talebi yapmış ise, başvurunun faydalı model belgesi başvurusuna çevrilerek işlem göreceğini ve bunun için Yönetmelikte tesbit edilen süre içinde, verilmesi gerekli belgeler Enstitü tarafından başvuru sahibine bildirilir.

Başvuru sahibi bu süre içinde gerekli belgeleri vermediği takdirde, değişiklik talebi yapılmamış sayılır ve başvuru, patent başvurusu olarak işlem görür.

Patent başvurusunun ilan edilmesinden sonra, başvurunun değiştirilmesinin kabulü konusundaki Enstitü kararı ilgili bülte de yayınlanır.

Başvurunun Geri Çekilmesi

Madde 66- Patent başvurusu patentin verilmesinden önce başvuru sahibi tarafından her zaman geri çekilebilir.

Patent başvurusu üzerinde Patent Sicilinde hak tesis etmiş üçüncü kişilerin rızası olmaksızın başvuru geri çekilemez.

Patent Başvuru Dosyalarının İncelenme Şartları

Madde 67- Henüz yayınlanmamış patent başvurularının dosyaları başvuru sahibinin yazılı izni olmadan üçüncü kişiler tarafından incelenemez.

Başvuru sahibinin, başvurusundan doğan haklarını, kendilerine karşı ileri sürmek istediğini ispat edebilen üçüncü kişiler, başvuru sahibinin izni olmaksızın, henüz yayınlanmamış patent başvurusu dosyasını inceleyebilir.

45 inci maddeye göre ayrılan bir başvurunun, 12 inci maddeye göre yapılan yeni bir patent başvurusunun veya 65 inci maddeye göre değiştirilmiş başvurunun yayınlanması halinde asıl başvuru dosyası, başvuru sahibinin izni olmaksızın, başvurunun yayınlanmasından önce üçüncü kişiler tarafından incelenebilir.

Patent başvurusunun yayınlanmasından sonra, patent başvurusu veya patente ilişkin dosya, Yönetmelikte tespit edilen sınırlamalar dahilinde incelenebilir.

Yayınlanmadan önce red edilen veya geri çekilen başvuru dosyası üçüncü kişiler tarafından incelenemez.

Geri Çekilen Başvurunun Yenilenmesi

Madde 68 - 55 inci madde hükmüne göre yayınlanmış olan bir patent başvurusu geri çekildiği takdirde, aynı buluş hakkında yeniden patent başvurusu yapılamaz.

55 inci madde hükmüne göre henüz yayınlanmamış bir patent başvurusu geri çekildiği takdirde, aynı buluş hakkında ilk başvuru sahibi yeniden patent başvurusu yapabilir. Ancak, koruma son başvuru tarihinden itibaren başlar.

Patent Başvurusu veya Patent Numarasının Belirtilme Zorunluluğu

Madde 69 - Bir patent başvurusundan veya verilmiş bir patentten doğan haklarını üçüncü kişilere karşı ileri sürmek isteyen kişi, patent başvurusunun veya patentin numarasını söz konusu üçüncü kişilere bildirmek zorundadır.

Bir ürünün, bunun etiketlerinin veya ambalajlarının veya her türlü ilan veya reklam veya basılı evrakın üzerinde bir patent başvurusu veya verilmiş bir patentten doğan bir korumanın mevcut olduğu izlenimini veren beyanların bulunması halinde, beyanları koyan kişi patent başvurusu veya patentin numarasını belirtmek zorundadır.

ALTINCI BÖLÜM PATENT VERİLDİKTEN SONRA PATENT VERİLMESİNDE ŞEKLİ EKSİKLİKLERE İTiraz

Şekli Eksikliklere İtiraz

Madde 70 - Üçüncü kişiler, buluşun bütünlüğü esası ile ilgili 45 inci madde hükmü hariç olmak üzere, 42 nci ile 63 üncü maddelerde belirlenen işlemlerde şekli eksiklikler yapıldığı gerekçesiyle, patentin verilmesine karşı Enstitü nezdinde itiraz edebilir. Bu itiraz için üçüncü kişilerin araştırma

raporuna önceden görüş bildirmiş olmaları veya incelenerek patent verilmesi sisteminde itiraz yapmış olmaları gerekmez.

İncelemesiz patent verilmesi sistemine göre verilen patentin yeniliğinin olmadığı veya tekniğin bilinen durumunun aşılmadığı konuları, itiraz konusu yapılamaz.

Şekli Eksikliklere İtirazın Etkisi

Madde 71 - Enstitü tarafından yapılan inceleme sırasında, buluşun bütünlüğü konusu dışında, patent verilmesi işlemleri ile ilgili şekli bir işlem yerine getirilmemişse veya önemli bir şekli işlemde eksiklik yapılmışsa itirazın bu noktada giderilmesine ilişkin Enstitü tarafından verilecek karar, patent verilmesi ile ilgili işlemlerin geçersizliği ve eksikliğin yapıldığı yere kadar geriye dönülmesi ve işlemlerin yeniden yapılması sonucunu doğurur.

BEŞİNCİ KISIM PATENTTEN DOĞAN HAKLARLA İLGİLİ HÜKÜMLER

Patentin Süresi

Madde 72 - İncelenerek verilen patentin süresi başvuru tarihinden itibaren hesaplanan ve uzatılamayan yirmi yıldır.

İncelemesiz verilen patentin süresi yedi yıldır. İnceleme talebinin yedi yıllık süre içinde yapılması ile inceleme sonucunda patent verilmesine kesin olarak karar verilmesi halinde patentin süresi başvuru tarihinden itibaren hesaplanan yirmi yıla tamamlanır.

Patentten Doğan Hakkın Kapsamı

Madde 73 - Patent hakkı sahibi, buluşun yer, teknoloji alanı ve ürünlerin ithal veya yerli üretim olup olmadığı konusunda herhangi bir ayırımı yapmaksızın patent hakkından yararlanır.

Patent sahibinin, üçüncü kişiler tarafından izinsiz olarak aşağıda sayılanların yapılmasını önleme hakkı vardır:

a - Patent konusu ürünün üretilmesi, satılması, kullanılması veya ithal edilmesi veya bu amaçlar için kişisel ihtiyaçtan başka herhangi bir nedenle olursa olsun elde bulundurulması;

b - Patent konusu olan bir usulün kullanılması;

c - Kullanılmasının yasak olduğu bilinen veya bilinmesi gereken usul patentinin kullanılmasının üçüncü kişiler tarafından başkalarına teklif edilmesi.

d - Patent konusu usul ile doğrudan doğruya elde edilen ürünlerin satışa sunulması veya kullanılması veya ithal edilmesi veya bu amaçlar için kişisel ihtiyaçtan başka herhangi bir nedenle olursa olsun elde bulundurulması.

Patent Unsurlarının Üçüncü Kişilerce Kullanılması

Madde 74 - Patent sahibinin, patent konusu buluşun uygulanmasını mümkün kılan ve buluşun esasını teşkil eden bir kısmı ile ilgili unsurların veya araçların üçüncü kişiler tarafından, patent konusu buluşu kullanmaya yetkili olmayan kişilere verilmesini önleme hakkı vardır. Bu hükmün uygulanabilmesi için, söz konusu üçüncü kişilerin, bu unsurların veya araçların buluşu uygulamaya yeterli olduğunu ve bu amaçla kullanılacağını bilmeleri veya bu durumun yeterince açık olması gerekir.

Bu maddenin birinci fıkrasında sözü edilen unsurlar veya araçlar piyasada her zaman bulunabilen ürünler ise, üçüncü kişiler, söz konusu kişileri belirlenen fiilleri yapmaya tahrik etmediği takdirde bu maddenin birinci fıkrası hükmü uygulanmaz.

75 inci maddenin (a), (b) ve (c) bentlerinde gösterilen fiilleri yapanlar, bu maddenin birinci fıkrası hükmüne göre patenti kullanmaya yetkili olmayan kişiler sayılmaz.

Patentten Doğan Hakların Kapsamının Sınırları

Madde 75 - Aşağıdaki fiiller patentten doğan hakların kapsamı dışında kalır:

a - Sımai veya ticari bir amaç taşımayan ve özel maksatla sınırlı kalan fiiller;

b - Patent konusu buluşu içeren deneme amaçlı fiiller;

c - Sadece bir reçetenin oluşturulması için eczanelerde yapılan ilaçların seri üretim olmadan hazırlanarak kullanılması ve bu şekilde hazırlanan ilaçlara ilişkin fiiller;

d - Patent konusu buluşun Paris Anlaşması'na dahil ülkelerin gemi veya uzay aracı veya uçak veya kara nakil araçlarının yapımında veya çalıştırılmasında veya bu araçların ihtiyaçlarının karşılanmasında, söz konusu araçların geçici veya tesadüfi olarak Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulunması şartıyla kullanılması;

e - 7.12.1944 tarihli Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşması'nın 27 nci maddesinde öngörülen fiiller bir devletin hava aracı ile ilgili ise, bu araçlara bu maddenin hükümleri uygulanır.

Patentten Doğan Hakkın Tüketilmesi

Madde 76 - Patent sahibi veya onun izni ile Türkiye'de satışa sunulmuş olan patentli ürünlerle ilgili fiiller patentten doğan hakkın kapsamı dışında kalır.

Ön Kullanım Hakkı

Madde 77 - Patent başvurusunun yapıldığı tarih ile rüçhan hakkı tarihi arasında buluşu iy niyetli olarak ülke içinde kullanmakta olan veya kullanım için ciddi ve gerçek tedbirler almış kişi veya kişilere karşı, patent konusunu aynı şekilde kullanmaya devam etmelerini veya alınmış tedbirlere uygun olarak kullanmaya başlamalarını önlemeye buluş sahibinin hakkı

yoktur. Ancak, üçüncü kişilerin patent konusunu kullanmaya devam etmeleri veya alınmış tedbirlere uygun kullanımları sahip oldukları işletmenin makul ihtiyaçlarını giderecek ölçüde olabilir. Bu kullanma hakkı ancak işletme ile birlikte devredilebilir.

Bu maddenin birinci fıkrasında sözü edilen kişilerce satışı sunulmuş olan ürünlerle ilgili faaliyetler, patent sahibinin 76 ncı madde anlamında patentten doğan hakkının kapsamı dışında kalır.

Önceki Tarihli Patentlerin Etkisi

Madde 78 - Patent sahibi patentini kendi patentinden daha önceki rüçhan tarihine sahip olan patent sahiplerinin açmış olduğu patente tecavüz davasında bir savunma gerekçesi olarak ileri süremez.

Patent Konularının Bağımlılığı

Madde 79 - Patent konusu buluşun kullanılması, önceki tarihli bir patentle korunan buluşun kullanılması ile mümkün olması halinde, bu husus patentin geçerliğine hiç bir engel teşkil etmez. Böyle bir durumda, ne önceki tarihli patent sahibi, sonraki tarihli patenti onun geçerli olduğu süre içinde sahibinin izni olmaksızın kullanabilir, ne de sonraki tarihli patent sahibi önceki tarihli patentin geçerliliği süresince, sahibinin izni olmaksızın patent konusunu kullanabilir. Ancak, sonraki tarihli patent sahibi, önceki tarihli patent sahibinin iznini almış veya o patent üzerinde zorunlu lisans elde etmişse, önceki tarihli patenti de kullanabilir.

Patentin Kullanımının Sınırları

Madde 80 - Bir patent konusunun kullanımı yasalara veya genel ahlaka veya kamu düzenine veya genel sağlığa zarar verecek şekilde olamayacağı gibi; bu kullanımı, mevcut veya gelecekte kabul edilecek belirli veya belirsiz süreli kanuni yasaklamalara ve sınırlamalara da bağlı olacaktır.

Kanuni Tekel

Madde 81 - Konusu tekel mevzuatına tabi olan bir buluş için patent verildiğinde, tekel sahibinin buluşu kullanabilmesi patent sahibinin iznine bağlıdır. Tekel sahibi iştiğal ettiği sanayi alanında dikkate değer teknik bir ilerlemeyi sağlayabilecek buluşları, bunların kullanımı hakkını elde ederek uygulamakla yükümlüdür.

Tekel sahibi patent konusu buluşun kullanımını elde etmek için, patent sahibinden izin vermesini talep etmek hakkına sahiptir. Tekel sahibi böyle bir talepte bulunduğu anda patent sahibi ondan patenti devir almasını isteyebilir. Patent konusu buluşun kullanılması karşılığında veya patentin tekel sahibince devir alınması halinde ödenecek bedel taraflarca birlikte belirlenir. Bu konuda anlaşma sağlanamazsa bedeli mahkeme tespit eder.

Bu maddenin ikinci fıkrası hükümleri saklı kalmakla birlikte tekel patentin verilmesinden sonra oluşmuşsa, patent sahibi tekel sahibinden buluşun kullanılmakta olduğu işletme veya tesisatı da devir almasını talep etmek hakkına sahiptir. Tarafların ödenecek bedel konusunda anlaşmaya varamamaları halinde, bedeli mahkeme tespit eder.

Mevcut bir kanuni tekel yüzünden bir patent konusu buluş kullanılamıyorsa, söz konusu patent için yıllık ücret ödenmez.

Patent Başvurusunun Yayınlanmasının Etkileri

Madde 82 - Patent başvurusunun ilgili bülteninde yayınlandığı tarihten itibaren ve başvuru yürürlükte kaldığı sürece, bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre verilen patentlerin sahiplerine tanınan koruma patent başvurusu sahibi için de tanınır.

Patent başvurusu sahibinin izni olmadan, başvuru konusu buluşu kullanan kişi, patent başvurusu veya patent başvurusunun kapsamından haberdar edilmiş ise, yukarıda sözü edilen koruma, başvurunun yayımlandığı tarihten önce de söz konusu olur.

Patent başvurusunun konusu, mikroorganizmalarla ilgili bir usule ilişkin ise, koruma mikroorganizmanın ilgilencilerin ulaşılacağı hale gelmesinden itibaren başlar.

Patent başvurusu, geri çekilmiş olması halinde veya geri çekilmiş olarak kabul edildiği takdirde veya kesinleşmiş bir karar itibarıyla red edildiği takdirde, bu maddenin birinci ile üçüncü fıkralarında belirtilen sonuçları hiç doğurmamış sayılır.

Patent Başvurusu veya Patentten Doğan Koruma Kapsamı ve İstem veya İstemlerin Yorumlanması

Madde 83 - Patent başvurusu veya patentten doğan korumanın kapsamı istem veya istemler ile belirlenir. İstem veya istemler tarifname ve resimler esas alınarak yorumlanır.

İstem veya istemler, bir yandan patent başvurusu veya patent sahibine hakkı olan korumayı sağlayacak ve diğer yandan üçüncü kişilere de korumanın kapsamı açısından makul bir düzeyde kesinlik ifade edecek şekilde birlikte yorumlanır.

Patent başvurusu yapılmış olan beşeri, veteriner ve zirai ilaçların imalat ve satış ruhsatlarının tasdiki için ilgili makamlarca talep edilen ve yaratılmaları ve birikimleri önemli bir gayret ve masraf gerektiren ve sahipleri tarafından umuma açıklamamış olan bilgi ve testi sonuçları talep sahibi makam tarafından gizli tutulur. Bilgi ve testi sonuçlarını talep eden makam bunların haksız kullanımının önlenmesi için gerekli tedbirleri alır.

İstem veya istemler, kullanılan kelimelerle sınırlı olarak yorumlanamaz. Bununla beraber, patent başvurusu veya patentten doğan koruma kapsamının tesbitinde istem veya istemler, buluşu yapan tarafından düşünülen fakat istem veya istemlerde talep edilmeyen, buna karşılık ilgili teknik alanda uzman bir kişi tarafından tarifname ve resimlerin yorumlanması ile ortaya çıkacak özellikleri kapsayacak şekilde kabul edilmez.

Patent başvurusu veya patentten doğan koruma kapsamının belirlenmesinde tecavüzün varlığının ileri sürüldüğü tarihte, istem veya istemlerde belirtilmiş unsurlara eşdeğer nitelikte olan unsurlar da dikkate alınır.

Tecavüzün varlığının ileri sürüldüğü tarihte, eşdeğer unsur, esas itibarıyla aynı işlevi görüyorsa ve bunu aynı şekilde gerçekleştiriyorsa ve istem veya istemlerde talep edilen unsur ile aynı sonucu ortaya çıkarıyorsa, genel olarak istem veya istemlerde talep edilen unsurun eşdeğeri olarak kabul edilir.

İstem veya istemlerin kapsamını belirlemek için patentin verilmesi ile ilgili işlemler sırasında veya patentin geçerliliği süresince, koruma kapsamının belirlenmesinde patent başvurusu veya patent sahibinin beyanları dikkate alınır.

Patent, buluşun işlev veya sonuçlarının örneklerini veya buluşun bir düzenlenmesinin örneklerini kapsıyorsa, istem veya istemler bu örneklerle sınırlanmış olarak yorumlanmaz. Özellikle, ürün veya usulün sahip olduğu ilave özelliklerin patente açıklanan örneklerde bulunmaması, bu örneklerde bulunan özellikleri kapsamaması veya bu örneklerde belirtilen her amaç veya özelliği gerçekleştirilememesi hallerinde, ürün veya usul istem veya istemler ile sağlanan koruma kapsamının dışında tutulmaz.

Usul Patentleri ile İlgili Haklar

Madde 84 - Belirli bir ürünün elde edilmesine ilişkin bir usul patentinin sahibi, söz konusu ürünün Türkiye'ye ithal edilmesi halinde, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin Türkiye'de o

ürünün elde edilmesi ile ilgili olarak kendisine tanınmış olan haklardan, ithal edilen bu ürünler için de, aynı şekilde yararlanırlar.

Patent konusunun yeni ürün veya maddelerin elde edilmesine ilişkin bir usul olması halinde, aynı özellikleri taşıyan her ürün ve maddenin patent verilmiş buluş konusu usule göre elde edilmiş olduğu kabul edilir. Aksini savunan kişi, bunu ispatla yükümlüdür.

Bu maddenin ikinci fıkrasında sözü edilen aksini savunma durumunda davalının üretim ve işleme sırlarının korunmasındaki haklı menfaati gözönünde tutulur.

ALTINCI KISIM

PATENT BAŞVURUSU VE PATENT ÜZERİNDE TASARRUFLAR

BİRİNCİ BÖLÜM

ORTAKLIK

Oraklık ilişkisi

Madde 85 - Patent başvurusu veya patent bölünmeksizin birden çok kişiye aitse, hak üzerindeki ortaklık taraflar arasındaki anlaşmaya göre; böyle bir anlaşma yoksa, Medeni Kanun'daki müşterek mülkiyetle ilişkin hükümlere göre düzenlenir.

Her hak sahibi diğerlerinden bağımsız olarak aşağıdaki işlemleri kendi adına yapabilir:

a - Hak sahibi, kendisine düşen pay üzerinde serbestçe tasarrufta bulunabilir. Payın üçüncü kişiye devir edilmesi halinde, diğer pay sahiplerinin önatım hakkını kullanabilmeleri için, durum iki ay içinde, Enstitü tarafından diğerlerine bildirilir. Önatım hakkı, bildirimin tebellüğünden itibaren bir ay içinde kullanılır.

b - Hak sahibi, diğer hak sahiplerine bir bildirimde bulunduktan sonra buluşu kullanabilir.

c - Hak sahibi, patent başvurusunun veya patentin korunması için gerekli önlemleri alabilir.

d - Hak sahibi, birlikte yapılan patent başvurusu veya alınan patentten doğan hakların herhangi bir şekilde tecavüzle uğraması halinde üçüncü kişilere karşı hukuk veya ceza davası açabilir. Diğer hak sahiplerinin davaya katılabilmeleri için, durum davayı açan tarafından davanın açıldığı tarihten itibaren bir ay içinde, kendilerine bildirilir.

Buluşun kullanılması amacı ile üçüncü kişilere lisans verilmesi, hak sahiplerinin tamamının karar vermesiyle mümkündür. Ancak mahkeme, mevcut şartları göz önünde tutarak, hakkaniyet düşüncesiyle, bu yetkiyi hak sahiplerinden sadece birine de verebilir.

İKİNCİ BÖLÜM

PATENT BAŞVURUSU VE PATENT ÜZERİNDE HAK TESİSİ

Hak Tesisi

Madde 86 - Patent başvurusu veya patent başkasına devir edilebilir, miras yolu ile intikal edebilir, kullanma hakkı lisans konusu olabilir. Patent başvurusu veya patent rehin edilebilir. Rehın hakkı bakımından Medeni Kanun'un rehin hakkına ilişkin hükümleri uygulanır.

Patent başvurusu ve patent üzerinde sağlararası işlemler yazılı şekle tabidir.

Patentin Bölünmezliği

Madde 87 - Patent başvurusu veya patent üzerinde birden çok kişinin hak sahipliği söz konusu olsa bile, bunların devri veya üzerlerinde bir hak tesisi için bölünebilirliği mümkün değildir.

Sözleşmeye Dayalı Lisans

Madde 88 - Patent başvurusunun veya patentin kullanma hakkı, milli sınırların bütünü içinde veya bir kısmında geçerli olacak şekilde, lisans sözleşmesine konu olabilir. Lisans, inhisari lisans veya inhisari olmayan lisans şeklinde verilebilir.

Bu maddenin birinci fıkrasında öngörülen sözleşme şartlarının lisans alan tarafından ihlali halinde, patent başvurusu veya patentten doğan haklar, patent sahibi tarafından lisans alana karşı, dava yoluyla ileri sürülebilir.

Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, lisans inhisari değildir. Lisans veren patent konusu buluşu kendi kullanabileceği gibi, üçüncü kişilere aynı buluşa ilişkin başka lisanslar da verebilir.

Inhisari lisans söz konusu olduğu zaman, lisans veren başkasına lisans veremez ve hakkını açıkça saklı tutmadıkça, kendisi de patent konusu buluşu kullanamaz.

Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, sözleşmeye dayalı lisans sahipleri, lisansın doğan haklarını üçüncü kişilere devir edemez veya alt lisans veremez.

Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, sözleşmeye dayalı olarak lisans hakkını alan kişi, patentin koruma süresi boyunca milli sınırların bütünü içinde patent konusu buluşun kullanılmasına ilişkin her türlü tasarrufta bulunabilir.

Bilgi Verme Yükümü

Madde 89 - Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, bir patent başvurusunu veya patent devir eden veya lisans veren, devir alan veya lisans alana patent konusu buluşun normal bir kullanımı için zorunlu olan teknik bilgileri vermekle yükümlüdür.

Devir alan veya lisans alan kişi, kendisine verilen gizli bilgilerin açıklanmasını önlemek için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

Hakkın Devri ve Lisans Vermeden Doğan Sorumluluk

Madde 90 - Patent başvurusu veya patentten doğan hakları bir bedel karşılığında veya bedelsiz olarak devir eden veya lisans veren kişinin bu işlemleri yapmaya yetkili olmadığı sonradan anlaşılırsa, söz konusu kişi bu durumdan ilgililere karşı sorumlu olur.

Patent başvurusunun geri alınması veya başvurunun red edilmesi veya patent hakkının hükümsüzlüğüne mahkemece karar verilmiş olması hallerinde, tarafların hakkı devir eden veya lisans veren bakımından daha kapsamlı bir sorumluluğu sözleşme ile öngörmemiş olmaları halinde, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 131 inci maddesi hükmü uygulanır.

Devir eden veya lisans verenin kötü niyetle hareket halinde, bunlar, fiillerinden her zaman sorumludur. Devir eden veya lisans veren, üzerinde tasarruf edilen patent başvurusu veya patente konu olan buluşun, patente korunabilirliği konusunda Türkçe veya yabancı dildeki rapor ve kararları veya bu konuda bildiklerini karşı tarafa bildirmemiş ve bunlara ilişkin beyanları içeren belgelere sözleşmede yer vermemişse, kötü niyetin varlığı kabul edilir.

Bu madde hükümlerinden doğan tazminatı talep süresi, sorumluluk davasına dayanak olan mahkeme kararının kesinleşme tarihinden başlar. Zaman aşımı için Borçlar Kanunu'nun ilgili hükümleri uygulanır.

Müteselsil Sorumluluk

Madde 91 - Devir edilen veya lisansı verilen, patent başvurusu veya patent konusu buluşun, ayıplı olmasından dolayı üçüncü kişiler zarar görürse, devir eden ve devir alan veya lisans veren ve lisans alan, müteselsilen sorumlu olur.

Bu maddenin birinci fıkrası hükmüne göre, sorumlu kılınan devir eden veya lisans veren, aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, devir alan veya lisans alana rücu edebilir. Rücu, devir eden veya lisans verenin kötü niyetli olmadığı hallerde ve hakkaniyet düşüncesi ile zarara kısmen veya tamamen devir alan veya lisans alanın katlanması gerektiği durumlarda mümkündür.

Patent Sicili'ne Kayıt ve Hükümleri

Madde 92 - Patent başvuruları ve patent, Yönetmelik hükümlerine uygun olarak, Patent Sicili'ne kayıt edilir.

Patentin gasbı ile ilgili 13 üncü maddenin birinci fıkrası hükmü saklı kalmak üzere, patent başvuruları veya patentlere ilişkin devirler ve lisanslar, patent başvurularını veya patentleri etkileyen iradi veya mecburi tasarruflar, iyi niyetli üçüncü kişilere karşı Patent Sicili'ne kayıt tarihinden itibaren hüküm doğurur.

Patent başvurusu veya patentten doğan haklar, usulüne uygun bir şekilde Patent Sicili'ne kayıt edilmedikçe, üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez.

Patent başvurusu veya patentten doğan haklar, Patent Sicili'ne kayıt ettirilmedikçe, ürünlerin üzerinde bir patente dayandığı belirtilemez. Enstitü, patent sicilinde belirten ve resmî belgelere geçen işlemlerin hukuka uygun, geçerli ve etkin bir şekilde yapılmasını sağlar. Patent sicili alenidir.

Rekabetin Kötüye Kullanımı

Madde 93 - Bir patent sahibi, patenti kullanırken haksız rekabete ilişkin genel hükümlere aykırı faaliyette bulunmuşsa, mahkeme tarafından lisans verme teklifinde bulunmaya mahkum edilebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

LİSANS VERME TEKLİFİ

Patent Sahibinin Lisans Verme Teklifi

Madde 94 - 96 ncı madde hükmüne göre, patent sahibi patent konusu buluşu kullanmıyorsa, Enstitü'ye yapacağı yazılı bir başvuru ile, patent konusu buluşu kullanmak isteyen herkese lisans vereceğini bildirebilir.

Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 12 nci maddesine göre, yapılan yargılama sonucunda patent sahipliğinde değişiklik olmuşsa, yeni patent sahibinin, Patent Sicili'ne kayıt edilmesi ile daha önce yapılmış lisans verme teklifi, kendiliğinden geri alınmış sayılır.

Enstitü, lisans verme tekliflerini Patent Sicili'ne kayıt ederek ilan eder. Lisans verme teklifleri halkın incelemesine açıktır. Enstitü, bu incelemeyi sağlamak üzere gerekli tedbirleri alır.

Lisans almak için patent sahibine bir talep yapılmadığı sürece, patent sahibi yaptığı lisans verme teklifini her zaman geri alabilir. Teklifin geri alınması, geri alınma talebinin Enstitü'ye verilmesi ile hüküm ve sonuç doğurur.

Lisans, Patent Sicili'ne inhisari lisans olarak kayıt edilmişse, patent sahibi, başkalarına ayrıca lisans verme teklifi yapamaz.

Lisans verme teklifi üzerine, lisans alan olarak buluşu kullanmaya yetkili olan herkes, inhisari olmayan lisans sahibi sayılır ve bu madde hükmüne göre verilen lisans, hukuken sözleşmeye dayalı lisans olarak kabul edilir.

Lisans verme teklifi yapıldıktan sonra, inhisari lisansın Patent Sicili'ne kayıt talebine, lisans verme teklifi geri alınmadığı veya geri alındığı kabul edilmediği takdirde, izin verilemez.

Lisans Verme Teklifinin Kabulü

Madde 95 - Lisans verme teklifinden yararlanmak suretiyle lisans almak isteyen kişi, buluşun kullanma şeklini de belirterek, bu talebini yazılı olarak üç suret halinde Enstitü'ye bildirir. Enstitü, bir sureti patent sahibine gönderir. Diğer suretlerden birini de, tekrar talepte bulunana geri yollar. Her iki surette de, Enstitü'nün mührünü ve aynı sevk tarihi bulunur.

Lisans bedeli konusunda tarafların anlaşamamaları halinde, taraflardan birinin yaptığı talep üzerine, yetkili mahkeme, tarafları da dinleyerek, lisans bedelini tesbit eder.

Mahkeme, daha önce taraflarca uygun bulunan bedelin, daha sonra yetersiz hale gelmesi durumunda, bedelde değişiklik yapabilir. Lisans bedelinin değiştirilmesi talebi, Mahkeme tarafından bedelin belirlenmesinden itibaren en az bir yıl geçtikten sonra yapılabilir.

Lisans alan, her üç ayın bitiminde, patent sahibine buluşu kullandığına dair bilgi vermek ve lisans bedelini ödemekle yükümlüdür. Lisans alan, bu yükümlülüklerini yerine getirmediği takdirde, lisans veren, lisans alandan bir ay içinde yükümlülüklerini yerine getirmesini isteyebilir. Lisans alanın bu süre içinde de yükümlülüklerini yerine getirmediği mahkemece tesbit edilirse, lisans iptal edilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KULLANMA ZORUNLULUĞU

Kullanma Zorunluluğu

Madde 96 - Patent sahibi veya yetkili kıldığı kişi, patentle korunan buluşu kullanmak zorundadır.

Kullanma zorunluluğu patentin verildiğine ilişkin ilanın ilgili bültende yayınlandığı tarihten itibaren üç yıl içinde gerçekleştirilir.

Kullanmanın değerlendirilmesinde pazar şartları göz önünde tutulur.

Kullanımın İspatı

Madde 97 - Patent sahibi veya yetkili kıldığı kişi, Enstitü nezdinde buluşu kullanmakta olduğunu resmi bir belge ile kanıtlar. Resmi nitelikli patent kullanım belgesi, Yönetmelikte belirlenen merci tarafından ve Yönetmelikte belirlenen genel kıstaslara ve kurallara göre düzenlenir.

Kullanım belgesi, buluşun kullanıldığı sanai işletmedeki üretimin incelenmesi sonucunda verilir. Belge, patent konusu buluşun satışı sunulduğunu veya uygulandığını teyid eder. Belge, ilgili merci tarafından buna ilişkin başvurunun yapıldığı tarihten itibaren üç ay içinde

düzenlenir. Belgede, patentle korunan buluşun fiilen kullanılmakta olduğu konusundaki bilgiler bulunur.

Kullanım belgesi Patent Sicil'ine kayıt edilir.

Kullanımın Kabulü

Madde 98 - Patent konusu buluşun kullanılmakta olduğu belgelendiği takdirde, aksi dava yoluyla ispat edilmedikçe, patent konusu buluşun 97 nci maddede öngörülen şekil de kullanıldığı kabul edilir.

YEDİNCİ KISIM ZORUNLU LİSANS

BİRİNCİ BÖLÜM ZORUNLU LİSANSIN GENEL ŞARTLARI

Zorunlu Lisansın Verilme Şartları

Madde 99 - Zorunlu lisans, lisans verilmesi teklifinde bulunulmamış bir patent için ve aşağıda belirtilen şartlardan birinin mevcudiyeti halinde verilebilir:

- a - 96 ncı madde hükümlerine göre patent konusu buluşun kullanılmaması.
- b - 79 uncu maddede belirtilen patent konularının bağımlılığının söz konusu olması.
- c - 103 üncü maddede belirtilen kamu yararının söz konusu olması.

Zorunlu Lisans Talebi

Madde 100 - Zorunlu lisans talep edildiği anda patentin kullanımına henüz başlanılmadığı veya patentin kullanımındaki gecikmenin haklı bir sebebe dayanmadığı veya haklı bir sebebe dayanmaksızın kullanılmaya

aralıksız olarak üç yıldan fazla ara verildiği gerekçesiyle ve 96 ncı maddede öngörülen süre bitikten sonra, ilgili herkes zorunlu lisans verilmesini yetkili mahkemeden isteyebilir.

Objektif nitelik taşıyan teknik veya ekonomik veya hukuki sebepler, patentin kullanılmamasının haklı sebepleri olarak kabul edilir. Patent konusu buluşun kullanılmasını engelleyecek nitelikte kabul edilen bu sebepler, patent sahibinin kontrolü ve iradesi dışındaki sebeplerdir.

Patentler Arasında Bağımlılık Halinde Zorunlu Lisans

Madde 101 - Patent konusu buluşun, önceki bir patentten doğan hakka tecavüz edilmeksizin kullanılması mümkün değilse, sonraki patentin sahibi, kendi patentinin önceki patentten daha değişik bir sınai amaca hizmet ettiğini veya önemli bir teknik ilerleme gösterdiğini ispat ederek, önceki tarihli patentin kullanılması için zorunlu lisans verilmesini mahkemeden isteyebilir.

79 uncu madde hükmüne göre, bağımlılığı olan patent konusu buluşlar, aynı sınai amaca hizmet ediyor ve bağımlı patentlerden biri lehine zorunlu lisans verilmişse, zorunlu lisansa konu olan patentin sahibi de diğer patentin kullanılması için kendisi lehine zorunlu lisans verilmesini mahkemeden isteyebilir.

Patentin konusu, patentle korunan kimyasal veya eczacılıkla ilgili bir maddenin elde edilmesini amaçlayan bir usule ait bulunuyorsa ve söz konusu usul patenti, önceki tarihli patente oranla önemli bir teknik ilerlemeyi gerçekleştiriyorsa, gerek usul patentinin sahibi ve gerekse ürün patentinin sahibi diğerinin patent konusunun kullanılması için, zorunlu lisans verilmesini mahkemeden isteyebilir.

79 uncu madde hükmüne göre, bağımlılığı olan bir patent sebebiyle verilen zorunlu lisansın kapsamı, ilgili patent konusu buluşun kullanılmasına imkan verir. Bağımlılığı olan patentlerden birinin iptali veya patent hakkının sona ermesi halinde, zorunlu lisans kararı da hükümsüz kalır.

İhracat Gerekçesiyle Zorunlu Lisans

Madde 102 - Patent konusu buluşun ihraç edilmesi durumu zorunlu lisans gerekçesi olarak kabul edilmez.

Kamu Yararı Nedeniyle Zorunlu Lisans

Madde 103 - Patent başvurusu veya patent konusu buluşun kamuya yararlı olduğu gerekçesi ile kullanımının zorunlu lisans konusu yapılmasına Bakanlar Kurulu karar verebilir.

Kamu sağlığı veya milli savunma nedenleriyle buluşun kullanılmaya başlanması, kullanımın artırılması veya genel olarak yaygınlaştırılması veya yararlı bir kullanım için ıslah edilmesi büyük önem taşıyorsa, kamu yararının bulunduğu kabul edilir.

Patent konusu buluşun kullanılmamasının veya nitelik veya miktar bakımından yetersiz kullanılmasının ülkenin ekonomik veya teknik gelişmesi bakımından ciddi zararlara sebep olacağı hallerde de kamu yararının bulunduğu kabul edilir.

Bakanlar Kurulu tarafından zorunlu lisansın verilmesine ilişkin kararnamenin çıkarılmasını ilgili Bakanlık teklif eder. Patent konusu buluşun kullanımının milli savunma veya halk sağlığı bakımından önemli olması halinde teklif, ilgili Bakanlık ile Milli Savunma veya Sağlık Bakanlıkları tarafından birlikte hazırlanır.

Milli savunma bakımından önemli olması dolayısıyla, zorunlu lisans verilmesine ilişkin karar, buluşun bir veya bir kaç işletme tarafından kullanılması ile sınırlandırılabilir.

Buluşun kullanımının geliştirilmesi veya kullanımın patent sahibinden başka bir kişiye verilmesine ihtiyaç olmadan, buluşun kamu yararına kullanımı patent sahibi tarafından gerçekleştirilebilirse, patent konusu buluş, Bakanlar Kurulu Kararı ile şartlı olarak zorunlu lisans konusu yapılabilir. Böyle bir durumda, Bakanlar Kurulu Kararına göre, mahkeme, bir yıldan fazla olmamak üzere belirlenecek bir süre içinde, patent sahibi tarafından buluşun kamu yararını karşılayacak yeterlikte kullanımına başlanılmasına, mevcut kullanımın geliştirilmesine veya miktarın artırılmasına karar verir. Mahkeme, patent sahibinin de konu hakkındaki görüşünü aldıktan sonra, uygun olan süreyi belirler veya patent konusu buluşu derhal zorunlu lisans konusu yapar. Belirlenen sürenin geçmesinden sonra, mahkeme, kamu yararına kullanımın yapıp yapılmadığına karar verir. Kamu yararına kullanımın karşılanmadığına mahkemeye karar verilirse, patent konusu buluş zorunlu lisans konusu yapılır.

Arabuluculuğun Talep Edilmesi

Madde 104 - Zorunlu lisans verilmesi için talepte bulunmak isteyen kişi, önce, aynı patent için sözleşmeye dayalı lisans verilmesi amacıyla Enstitü'den arabuluculuk cemesini isteyebilir.

Enstitü'nün arabuluculuğunu talep etmek için, Yönetmelikte belirlenen ücreti ödenir ve aşağıdaki hususlar talepte yer alır:

a - Talepte bulunan hakkında bilgi;

b - Arabuluculuk talebine konu olan patent ve patent sahibi hakkında bilgi;

c - Zorunlu lisans verilmesini haklı kılan şartlar;

d - Talep edilen lisansın kapsamı ve talebin sebepleri;

e - Talepte bulunanın patent konusu buluşu gerçekten ve etkin bir şekilde kullanıp kullanamayacağı ve patent sahibi tarafından lisans verilmesi için istenilen makul teminatın verilip verilemeyeceği konusunda karar vermeye yetecek bilgiler.

Enstitü'nün arabulucu olması talebine aşağıdaki belgeler ayrıca eklenir:

a - Talebin dayanağını teşkil eden belgeler;

b - Miktarı Yönetmelikte belirlenen ve işlem masraflarının talepte bulunan tarafından ödeneceğini gösterir teminat ile ilgili belge;

c - Talep ve talebe eklenen belgelerin birer sureti.

Enstitü'nün Arabuluculuğu

Madde 105 - Enstitü, arabuluculuk talebi konusundaki kararını talep tarihinden itibaren bir ay içinde verir.

Enstitü, kendisine yapılan arabuluculuk talebi ile bu talebe ekli belgelerden ve Enstitü tarafından yapılan araştırmadan sonra, zorunlu lisansın verilmesini gerektiren bir durum olduğu, talepte bulunan kişinin ödeme gücü olduğu ve buluşun kullanımı için gerekli araçlara sahip olduğu kanısına varırsa, arabuluculuk talebini kabul eder.

Enstitü, arabuluculuk talebi konusundaki kararını, talep sahibine ve ayrıca arabuluculuk talebinin bir sureti ile birlikte patent sahibine bildirir.

Enstitü'nün Arabuluculuk İşlemini Yapması

Madde 106 - Enstitü, arabuluculuk talebini kabul ederse, arabulucu olarak bulunacağı sözleşmeye dayalı lisans görüşmelerine ilgili tarafların katılımı için gecikmeksizin çağrıda bulunur. Görüşmeler en çok iki ay sürer.

Arabuluculuk talebinin kabul edildiğinin taraflara bildirilmesini izleyen iki aylık süreye rağmen, sözleşmeye dayalı bir lisansın verilmesi mümkün olmamışsa, Enstitü arabuluculuk ve araştırma faaliyetinin sona erdiğini açıklar ve bunu ilgililere bildirir.

Enstitü, lisans sözleşmesinin gerçekten yapılabileceği kanısına varırsa, tarafların birlikte yapacağı ek süre talebini, iki aylık süre geçmesine rağmen, kabul edebilir.

Enstitü'nün son kararını vermesinden önce, sadece tarafların, arabuluculuk işlemleri ile ilgili belgelere bakma ve ücreti karşılığında suretleri isteme hakları vardır. Taraflar ve Enstitü personeli, belgelerin içeriğinin gizliliğine uymakla yükümlüdür.

Enstitü'nün Arabuluculuk Faaliyetinin Sonuçları

Madde 107 - Enstitü'nün arabulucu olduğu görüşmeler sonucunda, tarafların patent konusu buluşun kullanımı ile ilgili lisans konusunda anlaşmaya varmaları halinde, lisans alanın buluşu kullanmaya başlaması için kendisine süre tanınır.

Buluşun kullanılmaya başlaması için tanınan süre, bir yılı aşamaz ve arabuluculuk faaliyetinin sonuçlanmasında aşağıdaki şartlar aranır:

a - Taraflarca kararlaştırılan lisansın ihtisari lisans olması ve zorunlu lisansa konu olmasını engellememesi;

b - Arabuluculuk talebinde bulunanın, buluşun kullanılması için, gerekli araç ve gerece sahip olduğunu ve kullanıma başlamak için, buluşun konusu itibarıyla, süreye ihtiyaç olduğunu kanıtlayan belgelerin temin edilmesi;

c - Talepte bulunanın, buluşun kullanımı için öngörülen süre içinde kullanıma başlayamaması halinde, doğabilecek sorumluluk için, Yönetmelikte miktarı tesbit edilen teminatın verilmesi;

d - Yönetmelikte bu amaç için tesbit edilen ücretin ödenmesi.

Enstitü, tarafların sundukları belgelere dayanarak, yukarıdaki fıkrada öngörülen şartların yerine getirilmiş olmasından ve tarafların patentin kullanımı konusunda hemen harekete geçeceklerine ilişkin arzularından kesinbir kanaa varırsa, arabuluculuk işlemlerini tamamlar ve arabuluculuk sonucu verilen lisansı Patent Sicili'ne kayı eder.

Talepte bulunan, buluşun kullanımına başlatılmasıyla ilgili hazırlıklar ve mevcut durum hakkında Enstitü'ye bilgi vermekle yükümlüdür. Enstitü gerekli gördüğü takdirde, denetime yetkilidir.

Enstitü'nün arabuluculuğu sonucunda lisans alan, buluş konusunun kullanımı için tanınan süre içinde, söz konusu patent için zorunlu lisans verilmesi işlemlerinin durdurulmasını mahkemeden talep edebilir.

Zorunlu lisans verilmesi işlemlerinin durdurulması hakkındaki kararın, esaslı bir yanılmaya veya tarafların öngörülen süre içinde buluşa yönelik ciddiye sürekli faaliyette bulunamayacakları düşüncesine dayandığının ispatı halinde, mahkeme durdurma kararını kaldırabilir.

Enstitü'nün arabuluculuk faaliyeti sonucu lisans alan, öngörülen süre içinde buluşu kullanmaya başlamazsa, Enstitü, lisans alanın lisans verene bir bedel ödemesi gerektiğine karar verebilir. Bedel, buluşun kullanılmadığı süreye eşdeğer süreli bir lisans sözleşmesinde lisans alanın patent sahibine ödemesi gereken lisans bedeline göre hesaplanır.

Zorunlu Lisansın Talep Edilmesi

Madde 108 - 106 ncı maddede öngörülen sürenin bitmesinden veya Enstitü'nün arabuluculuk yapmasına ilişkin talebi reddeden kararından itibaren üç aylık süre geçmişse veya Enstitü tarafından yapılan arabuluculuk faaliyeti süresi içinde taraflar lisans sözleşmesi yapılması konusunda anlaşmaya varamamışlarsa, mahkemeden zorunlu lisans verilmesi talep edilebilir.

Zorunlu lisans talep eden, daha önce yapılan arabuluculuk işlemlerine ve bu amaçla sunulan belgelere dayanarak, zorunlu lisansın verilmesi ile ilgili şartların gerçekleştiğini ileri sürebilir.

Talep sahibi ayrıca, buluşu etkin bir şekilde kullanmayı sağlayan araç ve gereçleri ve lisans verilmesi halinde gösterebileceği teminatı belirtir.

Zorunlu lisans talebine aşağıdaki belgeler eklenir:

a - Daha önce yapılmış bir arabuluculuk faaliyetine ilişkin belgeler bulunmadığı takdirde, zorunlu lisans talebini inandırıcı bir şekilde destekleyen belgeler;

b - Zorunlu lisans işlemleri için gerekli olan masraflı karşılamak üzere Yönetmelikte belirtilen miktarda bir teminatın verileceği ile ilgili belgeler;

c - Yönetmelikte öngörülen ücretin ödendiğini gösterir belge;

d - Talebin ve sunulan belgelerin birer sureti.

Zorunlu Lisans İşleminin Başlanması

Madde 109 - 108 inci maddede belirtilen şartların gerçekleşmesi halinde, mahkeme, zorunlu lisans talebiyle ilgili işlemlere başlar. Talebin bir sureti ile ekli belgelerin birer sureti patent sahibine gönderilir. Patent sahibi, belgelerin alındığı tarihten itibaren en geç bir ay içinde bunlara karşı itirazda bulunabilir.

Enstitü'nün arabuluculuk talebini reddetmiş olması sebebiyle zorunlu lisans talebinde bulunulması halinde, patent sahibine tanınacak itiraz süresi iki aydan az olamaz.

Patent sahibi tarafından yapılan itirazda, daha önce Enstitü'nün yaptığı arabuluculuk işlemlerine ait belgeler gözönüne alınmalı ve bu işlemlerle ilgili olarak ileri sürülen fakat söz konusu belgelerde yer almayan deliller de sunulmalıdır. Delillerin birer suretleri, mahkeme tarafından talep sahibine gönderilir.

Zorunlu Lisans Kararı

Madde 110 - Mahkeme, patent sahibi tarafından yapılan itirazı zorunlu lisans talep edene tebliğ eder ve bir ay içinde, talebin reddi veya zorunlu lisansın verilmesine karar verir. Bu süre uzatılmaz. Patent sahibi, zorunlu lisans talebine itiraz etmemişse, mahkeme gecikmeksizin zorunlu lisans karar verir.

Zorunlu lisansın verildiği kararda, aşağıdaki hususlar yer alır:

Lisansın kapsamı, bedeli, süresi, lisans alan tarafından gösterilen teminat, kullanıma başlama zamanı ile patentin ciddi ve etkin kullanımını sağlayan önlemler.

Mahkeme kararına karşı karar düzeltme yoluna başvurulduğunda, patent sahibi tarafından uygulamanın durdurulması için sunulan deliller mahkemeye yeterli görülürse, buluşun kullanımı, lisansa ilişkin kararın kesinleşmesine kadar ertelenir. Düzeltme talebi kesinleşmiş kararın uygulanmasını geciktirmez.

Zorunlu Lisans Kararında Masraflar

Madde 111 - Zorunlu lisansın verilmesi ile ilgili kararda, tarafların her birinin ödemesi gereken masraflar da belirtilir. Müşterek masraflar, taraflarca yarı yarıya paylaşılır.

Taraflardan birinin kötü niyetle veya kusurlu davrandığı hallerde, tüm masrafların bu tarafca ödenmesine karar verilebilir.

Zorunlu Lisans İşlemlerinin Durdurulması

Madde 112 - Zorunlu lisans verilmesi talebinin yapılmasından sonra mahkeme, lisans verilmesi ile ilgili kararın alınması bakımından gereken işlemlere başlar. Mahkeme, lisans talebinde bulunan ile patent sahibinin müştereken ve gerçekçi talepleri üzerine, her zaman ve sadece bir defa, işlemleri en çok üç aylık bir süre için durdurabilir. Bu sürenin dolması üzerine mahkeme, durumu taraflara bildirir ve işlemlere tekrar devam eder.

Yurt Dışında İkamet Edenlerde Patent Vekiline Tebligat

Madde 113 - Patent sahibinin Türkiye'de ikametgahı yoksa, bu kısımda öngörülen yazışmalar ve tebligat, patent vekili olan temsilcisine yapılır.

İKİNCİ BÖLÜM

ZORUNLU LİSANS SİSTEMİ

Zorunlu Lisansın Hukuki Niteliği

Madde 114 - Zorunlu lisans, inhisari değildir. Ancak 103 üncü maddede belirtilen kamu yararı gerekçesiyle, zorunlu lisans inhisari olarak verilebilir. Bununla beraber, inhisarilik zorunlu lisansın verilmesi amacına aykırı olmamalı ve patentle korunan buluşun ekonomik bakımdan değerlendirilebilmesi açısından gerekli bulunmalıdır. Zorunlu lisans verilmesi halinde, lisans alanın kural olarak patent konusunu ithal etmek hakkı yoktur. Ancak, zorunlu lisans kamu yararı gerekçesiyle lisans alana verilmiş ve lisans alan kamu yararı gereği açıkça ithale yetkili kılınmışsa patent konusu ithal edilebilir. Bu ithal izni, ihtiyaçla sınırlı olarak ve ancak geçici bir süre için verilir.

Zorunlu lisans halinde patent sahibine ekonomik bakımdan makul sayılabilen bir bedel ödenir. Lisans bedeli, özellikle buluşun ekonomik önemi gözönüne alınarak belirlenir.

Güven İlişkisinin İhlali

Madde 115 - Zorunlu lisans sebebiyle, patent sahibi ve lisans alan arasında doğan güven ilişkisi, patent sahibi tarafından ihlal edilirse, lisans alan, ihlalin buluşun değerlendirilmesindeki etkisine göre, patent sahibinin isteyebileceği lisans bedelinden indirim yapılmasını talep edebilir.

Ek Patentle Zorunlu Lisans Kapsamı

Madde 116 - Zorunlu lisans, lisansın kabul tarihinde mevcut bulunan patentin eklerini de kapsar. Zorunlu lisansın verilmesinden sonra, patent için yeni ek patentler verilmişse ve bunlar lisans konusu patentle aynı sanai kullanım amacına hizmet etmekte iseler, lisans alan, mahkemeden eklerin de zorunlu lisans kapsamına dahil edilmesi talebinde bulunabilir. Enstitü'nün arabuluculuk yapmasına rağmen, taraflar ek patentler nedeniyle genişletilen lisansın bedeli ve diğer şartları konusunda anlaşamazlarsa, bunlar mahkeme tarafından belirlenir.

Zorunlu Lisansın Devri

Madde 117 - Bir zorunlu lisansın devrinin geçerli olabilmesi için, işletme ile birlikte devir edilmesi veya lisansın değerlendirilmekte olduğu işletme kısmının devir edilmesi gerekir. Devir, Enstitü tarafından sicile kayıtlı edilir. Zorunlu lisansın, bağlı patent sebebiyle verilmesi halinde lisans, bağlı patentle birlikte devir edilir.

Zorunlu lisans sahibi, alt lisans veremez. Bu amaçla yapılan işlem geçersiz sayılır.

Şartlarda Değişiklik Talebi

Madde 118 - Lisans alan veya patent sahibi, sonradan ortaya çıkan ve değişikliği haklı kılan olaylara dayanarak mahkemeden zorunlu lisans bedelinde veya şartlarında değişiklik yapılmasını talep edebilir. Özellikle patent sahibi, zorunlu lisans verilmesinden sonra, zorunlu lisansa göre daha uygun şartlarda sözleşme lisansı yapmış olması halinde böyle bir talepte bulunma hakkı doğar.

Lisans alan, zorunlu lisansın doğan yükümlülüklerini ciddi şekilde ihlal etmekte veya sürekli olarak yerine getirmemekte ise, mahkeme patent sahibinin talebi üzerine, patent sahibinin tazminat hakları saklı kalmak kaydıyla, lisansı iptal edebilir.

Sözleşmeye Dayalı Lisans Hükümlerinin Uygulanabilirliği

Madde 119 - 114 üncü ile 118 inci maddelerdeki hükümlere aykırı olmadığı takdirde, 88 inci maddede belirtilen sözleşmeye dayalı lisans ile ilgili hükümler, zorunlu lisansa da uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ZORUNLU LİSANS TALEBİNİ ÖZENDİRME

Zorunlu Lisansı Özendirme Tedbirleri

Madde 120 - Enstitü, zorunlu lisans verilmesine aday patentler ile ilgili olarak lisans talebinde bulunmayı özendirmek amacıyla tedbir alır. Enstitü, bu amaçla, bu tür patentleri sürekli olarak ilan yoluyla duyurur.

Patent konusu buluşların kullanılmasının önem kazandığı hallerde, Bakanlar Kurulu, kamu yararı gerekçesiyle zorunlu lisans verilmesi gereken belirli patentler için lisans talebi yapılması konusunda teşebbüsleri teşvik etmek amacıyla gereken mali, ekonomik ve diğer özendirici tedbirleri alır.

SEKİZİNCİ KISIM

EK VE GİZLİ PATENTLER

BİRİNCİ BÖLÜM

EK PATENT

Ek Patent Başvurusu

Madde 121 - Patent başvurusu veya patentin sahibi, 45 inci maddenin birinci fıkrası anlamında, patent konusu buluşu mükemmelleştiren veya geliştiren ve asıl patentin konusu ile bütünlük içinde bulunan buluşların korunması için, ek patent başvurusunda bulunabilir.

Patent verilmesi kabul edilinceye kadar, patentin verilmesi kabul edilmese dahi, patent başvurusuna ek patent talepleri yapılabilir.

9 uncu maddede belirtilen tekniğin bilinen durumunun aşılması, ek patentler için uygulanmaz.

Ek Patentlerin Rüçhan Tarihli

Madde 122 - Ek patentlerin rüçhan tarihi, başvuru tarihlerine göre belirlenir. Ek patentin süresi, asıl patentin süresi kadar olup, ek patentler için yıllık ücret ödenmez.

Bu Kanun Hükümünde Kararıname ile aksi öngörülmemiş olmadıkça, ek patent asıl patentin tamamlayıcı bir parçasıdır.

Ek Patentin Asıl Patente Dönüşmesi

Madde 123 - Ek patent başvurusu, başvuru işlemleri sırasında başvuru sahibinin talebine göre, her zaman bağımsız bir patent başvurusu haline dönüştürülebilir. Aynı imkan, Enstitü tarafından yapılan inceleme sonunda, ek patent başvurusunun asıl patentle gerekli bağının olmadığını, ek patent başvurusunda bulunana bildirilmesinden sonraki, üç aylık süre içinde de kullanılabilir.

Kabul edilen ek patentler, asıl patent sahibinin asıl patentten feragat etmesi halinde bağımsız bir patente dönüştürülebilir.

Bir ek patent için, bağımsız bir patente dönüşüm hususunda talepte bulunulmuş ise, daha sonraki ekler, gerekli birlik ve bütünlüğü göstermeleri şartıyla, yeni patentin ekleri sayılır.

Ek patent iken, asıl patent haline dönüşen patentler, dönüşüm tarihinden itibaren, yıllık patent ücreti ödemelerine tabi olup, koruma süreleri asıl patentin koruma süresi ile aynıdır.

Ek Patente Patent Hükümlerinin Uygulanması

Madde 124 - Aksi açıkça öngörülmediği ve ek patentin niteliğine aykırı düşmediği takdirde, bu Kanun Hükümünde Kararnamenin patentler ile ilgili hükümleri, ek patent için de geçerli sayılır.

İKİNCİ BÖLÜM

GİZLİ PATENT

Gizli Tutma Süresi ve Şartları

Madde 125 - Enstitü, önceden açıklanmasına karar vermezse, bir patent başvurusunun içeriği, başvuru tarihinden itibaren, iki ay süre ile gizli tutulur.

Enstitü, başvuru konusu buluşun milli savunma açısından önem taşıdığı kanısına varırsa, söz konusu gizlilik süresini başvurunun yapıldığı tarih esas alınarak beş aya kadar uzatabilir. Enstitü, durumu bir yazı ile başvuru sahibine ve başvurunun bir suretiyle birlikte gecikmeksizin Milli Savunma Bakanlığı'na bildirir.

Bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında belirtilen amaçlar için Enstitü ile Milli Savunma Bakanlığı arasında işbirliği sağlanarak, bu işbirliği ile hangi buluşların milli savunma için önem taşıyacağı tespit edilir Milli Savunma Bakanlığı, gizli tutma yükümlülüğüne uymak şartıyla, yapılan tüm başvuruları önceden incelemek yetkisine sahiptir.

Milli savunma menfaatları söz konusu ise, Milli Savunma Bakanlığı, yukarıda sözü edilen beş aylık sürenin dolmasından önce, Enstitü'ye yapacağı bildirimle, patent başvurusu ile ilgili işlerin gizli yürütülmesini ve durumunu başvuruda bulunana bildirilmesini ister.

Patent başvurusunun veya patentin gizliliğe tabi olması halinde, patent başvurusu veya patent sahibi, buluşun içeriği hakkında yetkisi olmayan kişilerin bilgi edinmesini sağlayıcı davranışlardan kaçınır.

Milli Savunma Bakanlığı, patent başvurusu veya patent sahibinin talebi üzerine, patent başvurusu veya patent konusunun kısmen veya tamamen kullanılmasına, Milli Savunma Bakanlığı'nın belirleyeceği şartlar altında, izin verebilir.

Gizli Patent Sicili, Gizlilik Süresinin Uzatılması ve Gizliliğin Kaldırılması

Madde 126 - Gizlilik kuralına uyularak verilen patent, gizli tutulan bir Patent Sicili'ne kayıt edilir ve verilmesinden itibaren bir yıllık süre içinde gizli tutulur. Gizlilik süresinin, yıllık olarak uzatılması mümkündür. Bu durumda, patent sahibine bilgi verilir.

Gizlilik süresinin yıllık olarak uzatılması, savaş sırasında ve ateşkes tarihinden bir yıl sonrasına kadar, uygulanmaz.

Enstitü, Milli Savunma Bakanlığı'nın izni ile, her zaman patent başvurusu veya patent için öngörölmüş gizliliği kaldırabilir.

Gizli Patentlerde Yıllık Ücret ve Tazminat

Madde 127 - Gizli patentler için yıllık patent ücreti ödeme yükümlülüğü yoktur.

Patent sahibi, patentin gizli tutulduğu süre için, devletten tazminat isteyebilir. Tazminat, patentin gizli kaldığı her yılın sonunda, o yıl için talep edilir. Ödenecek tazminat miktarı konusunda anlaşma sağlanamaz ise, tazminat miktarı malikemece belirlenir. Tazminat, buluşun önemi ve patent sahibinin onu serbestçe kullanabilmesi halinde elde edeceği muhtemel gelirin miktarı göz önünde tutularak hesaplanır.

Gizli patent konusu olan buluş, sahibinin kusuruyla açıklanmışsa, tazminat isteme hakkı doğmaz.

Gizli Patentler İçin Yabancı Ülkede Başvuru İzni Alınması

Madde 128 - Türkiye'de gerçekleştirilen bir buluş, 125 inci madde hükmüne tabi ise, patent başvurusunun Enstitüye yapıldığı tarihten itibaren, iki aylık süre geçmeden ve Enstitü'nün izni olmadan, söz konusu buluş için hiç bir yabancı ülkede, patent başvurusunda bulunulamaz. Yabancı ülkede başvuru için izin, Milli Savunma Bakanlığı'nın özel onayı olmadan verilemez.

Buluş sahibinin ikametgahı Türkiye'de ise, aksi ispat edilinceye kadar, buluşun Türkiye'de yapılmış olduğu kabul edilir.

DOKUZUNCU KISIM

PATENTİN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ VE PATENT HAKKININ SONA ERMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

PATENTİN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ

Hükümsüzlük Halleri

Madde 129 - Aşağıdaki hallerde patentin hükümsüz sayılmasına yetkili mahkeme tarafından karar verilir:

a - Patent konusunun, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci ila 10 uncu maddelerinde belirtilen, patent verilebilirlik şartlarına sahip olmadığı ispat edilmişse;

b - Buluşun, buluş konusunun ilgili olduğu teknik alanda bir uzmanın onu uygulamaya koyabilmesini mümkün kılacak yeterlikte, açık ve tam olarak tanımlanmadığı ispat edilmişse;

c - Patent konusunun, yapılmış olan başvurunun kapsamı dışına çıktığı veya patentin 45 inci madde anlamında ayrılmış olan bir başvuruya veya 12 inci maddeye göre yapılan bir başvuruya dayandığı ve onların kapsamlarını aştığı ispat edilmişse;

d - Patent sahibinin, 11 inci maddeye göre patent isteme hakkına sahip bulunmadığı ispat edilmişse.

Patent sahibinin, 11 inci maddeye göre patent isteme hakkına sahip bulunmadığı hakkındaki iddia, ancak, buluşu yapan veya halefleri tarafından ileri sürülebilir. Bu durumda, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 12 nci maddesi hükmü uygulanır.

Hükümsüzlük nedenleri patentin sadece bir bölümüne ilişkin bulunuyorsa, sadece o bölümü etkileyen istem veya istemlerin iptali suretiyle, kısmi hükümsüzlüğe karar verilir. Bir istemin kısmen hükümsüzlüğüne karar verilemez.

Kısmi hükümsüzlük sonucu, patent ile korunan buluşun iptal edilmeyen istem veya istemleri, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci ila 7 inci madde hükümlerine uygun olması halinde, patent, bu kısmi için geçerli kalır.

Hükümsüzlük Talebi

Madde 130 - Patentin hükümsüzlüğü, zarar gören kişiler veya Cumhuriyet Savcıları kanalıyla ilgili resmi makamlar tarafından istenebilir. Ayrıca, patentin hükümsüzlüğünü, 129 uncu maddenin birinci fıkrasının (d) bendine göre, patent isteme hakkına sahip kişiler de ileri sürebilir.

Patentin hükümsüzlüğü koruma süresinin devamınca veya hakkın sona ermesini izleyen beş yıl içinde dava edilebilir.

Patentin hükümsüzlüğü davası, davanın açıldığı anda Patent Sicili'nde patent sahibi olarak kayıtlı kişiye karşı açılır. Patent üzerinde sicilde hak sahibi görülen kişilerin davaya katılabilmelerini sağlamak için ayrıca onlara tebliğat yapılır.

Hükümsüzlüğün Etkisi

Madde 131 - Patentin hükümsüzlüğüne karar verilmesi halinde, kararın sonuçları geçmişe etkili doğar. Bu nedenle, patent veya patent başvurusuna, hukuki bakımdan bu Kanun Hükmünde Kararname ile sağlanan koruma, hükümsüzlük kapsamında doğmamış sayılır.

Patent sahibinin kötü niyetli olarak hareket etmesinden kaynaklanan, zararın giderilmesine ilişkin tazminat talepleri saklı kalmak üzere, hükümsüzlüğün geriye dönük etkisi, aşağıdaki durumları etkilemez:

a - Patentin hükümsüz sayılmasından önce, bir patente tecrüvüz sebebiyle verilen hukuken kesinleşmiş ve uygulanmış kararlar;

b - Patentin hükümsüzlüğüne karar verilmeden önce, yapılmış ve uygulanmış sözleşmeler. Ancak, ilal ve şartlara göre, haklı sebepler ve hakkaniyet düşüncesi ile sözleşme uyarınca ödenmiş bedelin kısmen veya tamamen iadesi mümkündür.

Bir patentin hükümsüzlüğüne ilişkin kesinleşmiş karar herkese karşı hüküm doğurur.

Hükümsüzlüğün Ek Patente Uygulanması

Madde 132 - Patentin hükümsüzlüğüne ilişkin karar, zorunlu olarak, ek patentlerin de hükümsüz olması sonucunu doğurmaz. Ancak, hükümsüzlük kararının tebliğinden itibaren üç ay içinde, ek patentlerin bağımsız patentlere dönüştürülmesi için, başvuruda bulunulmazsa, patentin hükümsüzlüğü ek patentlerin de hükümsüz olması sonucunu doğurur.

İKİNCİ BÖLÜM

PATENT HAKKININ SONA ERMESİ

Sona Ermenin Sebepleri

Madde 133 - Patent hakkı;

a - Koruma süresinin dolması;

b - Patent sahibinin patent hakkından vazgeçmesi;

c - Yıllık ücretlerin ve ek ücretlerin öngörülen sürelerde ödenmemesi;

sebeplerinden birinin gerçekleşmesi ile sona erer

Hakkı sona eren patentin konusu, sona erme sebebinin gerçekleşmiş olduğu andan itibaren, toplumun malı sayılır. Bu husus, Enstitü tarafından ilgili bülende ilan edilir.

Yıllık patent ücretinin ödenmemesi halinde, patent hakkının sona ermesine ilişkin sebebin ödeme yapılması gereken vade tarihi itibarıyla gerçekleştiği kabul edilir.

Mücbir Sebepçe Yıllık Ücretin Ödenmemesi

Madde 134 - Yıllık patent ücretinin ödenmemesi yüzünden patent hakkı sona ermişse, patent sahibinin ödemenin mücbir sebepten dolayı yapılamadığını ispat etmesi ile patent yeniden geçerlilik kazanır

Mücbir sebepçe ilgili talebin, patent hakkının sona erdiğine ilişkin ilanın ilgili bülende yayınlanmasından itibaren, altı ay içinde yapılması gerekir. Patent sahibinin mücbir sebepçe ilgili talebi bülende ilan edilir. İlgililer, ilandan itibaren bir ay içinde, bu konuda görüşlerini açıklayabilir.

Patentin yeniden geçerlilik kazanması, Enstitü'nün kararı ile olur. Patent yeniden geçerlilik kazanması, patent hakkının sona ermesi sonucunda hak kazanmış üçüncü kişilerin kazanılmış haklarını etkilemez. Üçüncü kişilerin hakları ve bunların kapsamı, mahkeme tarafından belirlenir.

Patentin yeniden geçerlilik kazanması halinde, patent sahibi, ödemediği ücretler ile ek ücretleri ödemekle yükümlü olur.

Patent Hakkından Vazgeçme

Madde 135 - Patent sahibi, patentin tamamından veya bir veya birden çok patent isteminden vazgeçebilir.

Patentten kısmen vazgeçilirse, istem veya istemlerin ayrı bir patentin konusunu teşkil etmesi ve vazgeçmenin patentin kapsamının genişletilmesine ilişkin olmaması şartıyla, vazgeçilmeyen istem veya istemler itibarıyla patent geçerli kalır.

Vazgeçmenin yazılı olarak Enstitü'ye bildirilmesi gerekir. Vazgeçme, Patent Sicili'ne kayıt tarihi itibarıyla hüküm doğurur.

Patent Sicili'ne kayıt edilmiş hakların ve lisansların sahiplerinin izni olmadıkça, patent sahibi patentten vazgeçemez.

Patent üzerinde, bir üçüncü kişi tarafından hak sahipliği iddia edilmekte ise, onun izni olmadıkça, patentten vazgeçilemez.

ONUNCU KISIM

PATENTTEN DOĞAN HAKKA TECAVÜZ VE TECAVÜZ HALİNDE HUKUK DAVALARI

BİRİNCİ BÖLÜM

TECAVÜZ DURUMLARI

Patentten Doğan Hakka Tecavüz Sayılan Fiiller

Madde 136 - Aşağıda yazılı fiiller patentten doğan hakka tecavüz sayılır:

a - Patent sahibinin izni olmaksızın buluş konusu ürünü kısmen veya tamamen üretme sonucu taklit etmek;

b - Kısmen veya tamamen taklit suretiyle meydana getirildiğini bildiği veya bilmesi gerektiği halde, tecavüz yoluyla üretilen ürünleri satmak, dağıtmak veya bir başka şekilde ticaret alanına çıkarmak veya bu amaçlar için ithal etmek veya ticari amaçla elde bulundurmak veya uygulamaya koymak suretiyle kullanmak;

c - Patent sahibinin izni olmaksızın buluş konusu olan usulü kullanmak veya buluş konusu usulle doğrudan doğruya elde edilen ürünleri satmak, dağıtmak veya bir başka şekilde ticaret alanına çıkarmak veya bu amaçlar için ithal etmek veya uygulamaya koymak suretiyle kullanmak;

d - Patent sahibi tarafından sözleşmeye dayalı lisans veya zorunlu lisans yoluyla verilmiş hakları izinsiz genişletmek veya bu hakları üçüncü kişilere devir etmek;

e - Bu maddenin 1 inci ila 4 üncü bendlerinde yazılı fiillere iştirak veya yardım veya bunları teşvik etmek veya hangi şekil ve şartlarda olursa olsun bu fiillerin yapılmasını kolaylaştırmak;

f - Kendisinde bulunan ve haksız olarak üretilen veya ticaret alanına çıkarılan eşyanın nereden alındığını veya nasıl sağlandığını bildirmekten kaçınmak.

Patent bir ürünün yapılışına ait bir usul için alınmışsa, aynı nitelikleri taşıyan her ürün, patenti alınmış usule göre yapılmış sayılır. Usule tecavüz etmeksizin ürünü ürettiğini iddia eden davalı bunu ispat etmekle yükümlüdür.

Patent başvurusu bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 55 inci maddesine göre yayınlandığı takdirde, başvuru sahibi, buluşa vaki tecavüzlerden dolayı hukuk ve ceza davası açmaya yetkilidir. Tecavüz eden, başvurudan veya kapsamından haberdar edilmiş ise, başvurunun yayınlanmış olmasına bakılmaz. Tecavüz edenin kötü niyetli olduğuna mahkeme tarafından hükümolursa, yayından önce de tecavüzün varlığı kabul edilir.

İKİNCİ BÖLÜM

HUKUK DAVALARI

Patent Sahibinin Talepleri ve Hukuk Davalarında Yetkili Mahkeme

Madde 137 - Patentten doğan hakkı tecavüze uğrayan patent sahibi, mahkemeden, özellikle aşağıdaki taleplerde bulunabilir:

a - Patentten doğan haklara tecavüz fiillerinin durdurulması talebi;

b - Tecavüzün giderilmesi ve maddi ve manevi zararın tazmini talebi;

c - Patentten doğan haklara tecavüz suretiyle üretilen veya ithal edilen ürünlere, bunların üretiminde doğrudan doğruya kullanılan araçlara ve patente bağlı bir usulün kullanımını sağlayan araçlara el konulması talebi;

d - Mümkün olduğu takdirde bu fıkranın üçüncü bendi uyarınca el konulan ürün ve araçlar üzerinde kendisine mülkiyet hakkının tanınması talebi; Bu durumda, söz konusu ürünlerin değeri, tazminat miktarından düşülür. Bu değer, kabul edilen tazminatı aşığı zaman, patent sahibinin fazlası karşı tarafa ödemesi gerekir.

e - Patentten doğan haklara tecavüzün devamını önlemek üzere tedbirlerin alınması, özellikle bu maddenin üçüncü bendine göre el konulan ürünlerin ve araçların şekillerinin değiştirilmesi veya patentten doğan haklara tecavüzün önlenmesi için, kaçınılmaz ise, imhası talebi;

f - Patentten doğan haklara tecavüz eden kişi aleyhine verilen mahkeme kararının, masrafları tecavüz eden tarafından karşılanarak, ilgililere tebliğ edilmesi ve kamuya ilan yoluyla duyurulması talebi.

Patent sahibi tarafından, üçüncü kişiler aleyhine açılacak hukuk davalarında yetkili mahkeme, davacının ikametgahının olduğu veya suçun işlendiği veya tecavüz fiilinin etkilerinin görüldüğü yerdeki mahkemedir.

Davacının Türkiye'de ikamet etmemesi halinde, yetkili mahkeme, sicilde kayıtlı patent vekilinin iş yerinin bulunduğu yerdeki ve eğer vekillik kaydı silinmiş ise, Enstitü merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemedir.

Üçüncü kişiler tarafından patent başvurusu veya patent sahibi aleyhine açılacak davalarda yetkili mahkeme, davalının ikametgahının bulunduğu yerdeki mahkemedir. Patent başvurusu veya patent sahibinin Türkiye'de ikamet etmemesi halinde, bu maddenin üçüncü fıkrası hükmü uygulanır.

Birden fazla mahkemenin yetkili olduğu durumda, yetkili mahkeme, ilk davanın açıldığı mahkemedir.

Tazminat

Madde 138 - Patent sahibinin izni olmaksızın, patentle korunan ürünü üreten, satan, dağıtan veya başka bir şekilde ticaret alanına çıkaran veya bu amaçlar için ithal eden veya ticari amaçla elde bulunduran veya patentli bir usulü kullanan kişi, hukuka aykırılığı gidermek ve sebep olduğu zararı tazmin etmekle yükümlü olur.

Patentle korunan buluşu herhangi bir şekilde kullanmakta olan kişi, patent sahibinin patentin varlığından ve tecavüzden kendisini haberdar etmesi ve tecavüzü durdurmasını talep etmesi halinde veya kullanmanın kusurlu bir davranış teşkil etmesi halinde, sebep olduğu zararın tazmin etmekle yükümlüdür.

Tecavüzü Kanıtlayan Belgeler

Madde 139 - Patent sahibi, patent konusu buluşun kendi izni olmaksızın kullanılması sonucunda uğramış olduğu zarar miktarının belirlenmesi için tazminat yükümlüsünden buluşun kullanılması ile ilgili belgeleri vermesini talep edebilir.

Yoksun Kalınan Kazanç

Madde 140 - Patent sahibinin uğradığı zarar, sadece fiili kaybın değerini değil, ayrıca patent hakkına tecavüz dolayısıyla yoksun kalınan kazancı da kapsar.

Yoksun kalınan kazanç, zarar gören patent sahibinin seçimine bağlı olarak aşağıdaki değerlendirme usullerinden birine göre hesap edilir:

a- Patentten doğan hakka tecavüz edenin rekabeti olmasaydı, patent sahibinin patent kullanması ile elde edebileceği muhtemel gelire göre;

b- Patentten doğan hakka tecavüz edenin, patent konusu buluşu kullanmakla elde ettiği kazançla göre;

c- Patentten doğan hakka tecavüz edenin, buluşu bir lisans anlaşması ile hukuka uygun şekilde kullanmış olması halinde ödemesi gereken lisans bedeline göre.

Yoksunkalınankazançın hesaplanmasında, özellikle buluşun ekonomik önemi, patent hakkına tecavüz edildiği anda geçerlilik süresi ve tecavüz sırasında patente ilişkin lisansların sayısı ve çeşidi gibi etkenler göz önünde tutulur.

Mahkeme, patent sahibinin bu Kanun Hükmünde Kararnamede öngörülen patent kullanma yükümlülüğünü yerine getirmemiş olduğu kanaatine varırsa, yoksun kalınan kazanç, bu maddenin ikinci fıkrasının (c) bendine göre hesaplanır.

Yoksun Kalınan Kazancın Artırımı

Madde 141 - Patent üzerinde tasarruf yetkisi olan kişi, yoksun kalınan kazancın hesaplanmasında, 140 ıncı maddenin ikinci fıkrasının (a) veya (b) bendlerinde belirtilen değerlendirme usullerinden birini seçmişse; mahkeme, ürünün üretilmesi veya usulün kullanılmasında patent konusu buluşun ekonomik bakımdan önemli bir katkısının bulunduğu kanaatine vardığı takdirde, kazancın hesaplanmasında makul bir payın daha eklenmesine karar verir.

Patentin, ilgili ürüne ekonomik bakımdan önemli bir katkısının olduğunun kabul edilebilmesi için, ilgili ürüne olan talebin oluşmasında patent konusu buluşun belirleyici etken olduğunun anlaşılmış olması gerekir.

Buluşun İtibarı

Madde 142 - Patentten doğan haklara tecavüz eden tarafından, patent konusu buluşun kötü şekilde üretimi veya uygun olmayan bir tarzda piyasaya sürülmesi sonucunda, patent konusu buluşun itibarı zarara uğrarsa, patent sahibi, bu nedenle, ayrıca tazminat isteyebilir.

Tazminatın İndirilmesi

Madde 143 - Patent sahibine ödenecek tazminat, patent sahibinin diğer kişilerden buluşunun başka bir şekilde kullanılmasından dolayı aldığı bedelden daha fazla ise, tazminat bu bedel dikkate alınarak ve bu bedele uygun olarak tesbit edilerek bedelden indirilir.

Tazminat İstenmeyecek Kişiler

Madde 144 - Patent sahibi, sebep olduğu zarardan dolayı, patent sahibine tazminat ödemiş olan kişi tarafından, piyasaya sürülmüş ürünleri kullanan kişilere karşı, Kanun Hükmünde Kararnamenin bu bölümünde yer alan davaları açamaz.

Zamanaşımı

Madde 145 - Patentten doğan haklara tecavüzden doğan, özel hukuka ilişkin taleplerde, zamanaşımı süresi için, Borçlar Kanunu'nun, zaman aşımına ilişkin hükümleri uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İHTİSAS MAHKEMELERİ

Görevli ve Yetkili Mahkeme

Madde 146 - Bu Kanun Hükmünde Kararnamede öngörülen bütün davalarda, görevli mahkeme, Adalet Bakanlığı'na kurulacak İhtisas Mahkemeleri'dir.

Asliye Ticaret ve Asliye Ceza Mahkemeleri'nden hangilerinin İhtisas Mahkemesi olarak görevlendirileceğini ve bu mahkemelerin yargı çevresini Adalet Bakanlığı'nın teklifi üzerine Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu belirler.

Enstitü'nün bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre aldığı bütün kararlara karşı açılacak davalarda ve Enstitü'nün kararlarından zarar gören üçüncü kişilerin Enstitü aleyhine açacakları davalarda görevli mahkeme, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen İhtisas Mahkemeleri'dir.

Hükümün İlanı

Madde 147 - Dava sonucunda haklı çıkan taraf, haklı bir sebebin veya menfaatinın bulunması halinde, masrafları karşı tarafa ait olmak üzere, kesinleşmiş kararın günlük gazete veya benzeri vasıtalarla tamamen veya özel olarak ilan edilmesini talep etmek hakkına sahiptir.

İlanın şekli ve kapsamı kararda tesbit edilir. İlan hakkı, kararın kesinleşmesinden sonra üç ay içinde talep edilmezse düşer.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ÖZEL HÜKÜMLER

Lisans Alanın Dava Açması ve Şartları

Madde 148 - Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, inhisari lisansa sahip olan kişi, üçüncü bir kişi tarafından patent sahibinin patentten doğan haklarına, tecavüz edilmesi durumunda, patent sahibinin bu Kanun Hükmünde Kararname uyarınca açabileceği davaları, kendi adına açabilir. İnhisar olmayan lisans sahibi olanların, dava açma hakları yoktur.

Bu maddenin birinci fıkrası hükümlerine göre, patente tecavüz dolayısıyla dava açma hakkı olmayan bir lisans alan, noter vasıtasıyla yapacağı bir bildirimle, gereken davayı açmasını patent sahibinden isteyebilir.

Patent sahibinin, bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen talebi, kabul etmemesi veya bildirim alınldığı tarihten itibaren üç ay içinde, gerekli davanın açılması halinde, lisans alan yaptığı bildirimi de ekleyerek, kendi adına dava açabilir.

Lisans alan, ciddi bir zarar tehlikesi karşısında ve söz konusu sürenin geçmesinden önce, ihtiyati tedbire karar verilmesini mahkemeden talep edebilir.

Bu maddenin üçüncü fıkrası hükmüne göre, dava açan lisans alanın, dava açtığını patent sahibine bildirmesi gerekir.

Patente Tecavüzün Mevcut Olmadığı Hakkında Dava ve Şartları

Madde 149 - Menfaati olan herkes, patent sahibine karşı dava açarak, fiillerinin patentten doğan haklara tecavüz teşkil etmediğine karar verilmesini talep edebilir.

Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen davanın açılmasından önce, kendisinin Türkiye'de giriştiği veya girişeceği sınai faaliyeti veya bu amaçla yapmış olduğu ciddi ve fiili girişimlerin patentten doğan haklara tecavüz teşkil edip etmediği hakkında, patent sahibinden görüşlerini bildirmesini noter aracılığı ile talep edebilir.

Bu talebin patent sahibine tebliği itibaren bir ay içinde patent sahibinin cevap vermemesi veya verilen cevabın menfaat sahibi kişi tarafından kabul edilmemesi halinde, menfaat sahibi bu maddenin birinci fıkrasına göre dava açabilir.

Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen dava, patentten doğan haklara tecavüzden dolayı kendisine karşı dava açılmış bir kişi tarafından açılmaz.

Dava, patent üzerinde hak sahibi bulunan ve Patent Sicil'ine kayıt edilmiş olan, bütün hak sahiplerine tebliğ edilir.

Bu maddede belirtilen dava, patentin hükümsüzlüğü davasıyla birlikte de açılabilir.

Delillerin Tesbiti Davası

Madde 150 - Patentle sağlanan hakları ileri sürmeye yetkili olan kişi, bu haklara tecavüz sayılabilecek olayların tesbitini mahkemeden isteyebilir.

İhtiyati Tedbir Talebi

Madde 151 - Bu Kanun Hükümünde Kararnamede öngörülen türde dava açan veya açacak olan kişiler, dava konusu patentin Türkiye'de kullanılmakta olduğunu veya kullanılması için ciddi ve etkin çalışmalar yapıldığının ispat edilmesi şartıyla, davanın etkinliğini temin etmek üzere ihtiyati tedbire karar verilmesini talep edebilir.

İhtiyati tedbir talebi, dava açılmadan önce veya dava ile birlikte veya daha sonra yapılabilir. İhtiyati tedbir talebi, davadan ayrı olarak incelenir.

İhtiyati Tedbirin Niteliği

Madde 152- İhtiyati tedbirler, verilecek hükmün etkinliğini tamamen sağlayacak nitelikte olmalı ve özellikle aşağıda belirtilen tedbirleri kapsamalıdır:

- a - Davacının patentten doğan haklarına tecavüz teşkil eden fiillerin durdurulması;
- b - Patentten doğan haklara tecavüz edilerek üretilen veya ithal edilen şeylere veya patenti verilmiş ürünün içerisinde kullanılan vasıtalarla, Türkiye sınırları içinde veya gümrük ve serbest liman veya bölge gibi olanlar dahil, bulundukları her yerde el konulması ve bunların saklanması;
- c - Her hangi bir zararın tazmini bakımından teminat verilmesi.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu Hükümlerinin Uygulanması

Madde 153 - Tesbit davaları ve ihtiyati tedbirlerle ilgili diğer hususlarda Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümleri uygulanır.

ONBİRİNCİ KISIM

FAYDALI MODEL BELGELERİ

Faydalı Model Belgesi Verilerek Korunan Buluşlar

Madde 154 - Bu Kanun Hükümünde Kararnamenin 156 ncı maddesi hükmüne göre yeni olan ve 10 uncu madde anlamında sanayiye uygulanabilen buluşlar, faydalı model belgesi verilerek korunur.

Faydalı Model Belgesi Verilerek Korunamayan Buluşlar ve Konular

Madde 155 - Bu Kanun Hükümünde Kararnamenin 6 ncı maddesinde belirtilen konuların yanı sıra usuller ve bu usuller sonucunda elde edilen ürünler ile kimyasal maddeler hakkında faydalı model belgesi verilmez.

Yenilik

Madde 156 - Faydalı model belgesi başvurusuna konu olan buluş başvuru tarihinden önce, Türkiye içinde veya dünyada herkesin ulaşabileceği şekilde yazılı olarak veya bir başka yolla açıklanmış veya yoresel veya ülke çapında kullanılmış ise, yeni değildir.

Faydalı model belgesi başvurusu sahibi veya seçmeleri tarafından başvuru tarihinden veya var ise riçhan hakkı tarihinden, oniki ay önceki tarihten itibaren yayınlama veya bir başka yolla yapılan açıklama veya kullanma, başvuru konusu buluşun yeniliğini ortadan kaldırmaz.

Faydalı model belgesi başvurusu tarihinden önce, Türkiye'de yapılmış olan patent veya faydalı model belgesi başvuruları, faydalı model belgesi başvurusu tarihinden sonra yayınlanmış olsalar dahil, başvuru konusu buluşun yeniliğini ortadan kaldırmaz.

Faydalı Model Belgesi İsteme Hakkı

Madde 157- Faydalı model belgesi isteme hakkı buluş yapana veya onun haleflerine ait olup, başkalarına devri mümkündür.

Faydalı model belgesi konusu buluş birden çok kişi tarafından birlikte gerçekleştirilmişse, faydalı model belgesi isteme hakkı, taraflarca başka türlü kararlaştırılmamışsa, bunlara müştereken ait olur. Bu konuda Medeni Kanun'un müşterek mülkiyet hükümleri uygulanır.

Aynı faydalı model belgesi konusu olan buluş, birbirinden bağımsız birden çok kişi tarafından aynı zamanda gerçekleştirilmiş ve bunlardan birinin başvuru yapmış olması durumunda, faydalı model belgesi isteme hakkının kime ait olduğu, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 11 inci ve 12 nci maddesi hükümlerine göre tesbit edilir.

Hakların Üçüncü Kişilere Karşı İleri Sürülememesi

Madde 158 - Faydalı model belgesi konusu buluşun özü, üçüncü kişi veya kişilerin tarifname, resim ve modellerinden, teçhizatından veya tesisatından bu kişi veya kişilerin izni olmadan alındığı takdirde, bu Kanun Hükmünde Kararname ile faydalı model belgesi verilerek sağlanan koruma, faydalı model belgesi sahibi tarafından tarafından bu kişi veya kişilere karşı ileri sürülemez.

156 nci madde hükmüne göre, kendisine karşı açılan hükümsüzlük davası sonuçlanıncaya kadar, faydalı model belgesi sahibi, bu belge ile doğan haklarını, üçüncü kişilere karşı ileri süremez. Bu nedenle açılan davanın ve dava sonucunun sicile kayıtlı edilmesi ve ilgili bültende yayınlanması, ilgililerin Enstitü'ye başvurusu ile gerçekleşir. Faydalı model belgesi sahibinin tazminat talebi ile ilgili hakları saklıdır.

Faydalı Model Belgesi Başvurusu

Madde 159 - Faydalı model belgesi verilmesi için yapılacak başvuruyla, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 42 nci maddesinde sayılan belgeler Enstitü'ye verilir ve faydalı model belgesi konusmasının talep edildiği açıkça belirtilir.

Faydalı model belgesi başvurusu tarihinin kesinleşmesi için, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 43 üncü ve 53 üncü maddeleri hükümleri uygulanır.

Başvurunun Şekli Şartlara Uygunluk Açısından İncelenmesi ve Yayınlanması

Madde 160 - Faydalı model belgesi başvurusu, başvuru tarihinin kesinleşmesinden sonra, 42 nci ila 52 nci maddelerde belirtilen ve Yönetmelikte öngörülen şekli şartlara uygunluk açısından Enstitü tarafından incelenir.

Başvuru, şekli şartlara uygunluk açısından, Enstitü tarafından incelendikten sonra, şekli şartlarda eksiklik ve başvuru konusunun, 154 üncü ve 155 inci madde hükümlerine göre, faydalı model belgesi verilecek nitelikte olmadığı tesbit edilirse, işlem durdurulur. Enstitü, bu kararında, kararın gerekçesinin dayanaklarını da bildirir ve eksiklikleri gidermesi, istem veya

istemlerde değişiklik yapılması veya itiraz edebilmesi için, başvuru sahibine, kararın tebliği tarihinden itibaren üç ay süre verir.

Enstitü, başvuru sahibinin görüşlerini ve eğer var ise başvurudaki değişiklikleri inceledikten sonra, kesin kararını verir. Enstitü'nün kesin kararı, istem veya istemlerin tamamı veya bir kısmı için faydalı model belgesi verilmesi şeklinde olabilir.

Şekli şartlara uygunluk açısından yapılan inceleme sonucunda, korumaya engel olacak bir eksikliğin bulunmadığına veya mevcut eksikliğin giderildiğine karar verildiği takdirde, Enstitü, işlemin devamı konusundaki kararını başvuru sahibine bildirir ve başvurunun toplumun incelemesine açılması için, başvuru konusu buluşa ait tarifname, istem veya istemler ve varsa resim veya resimler, yönetmelik hükümlerine göre yayınlanır. Yayınlanan başvurular, Yönetmelikte şekil ve şartları tespit edilen hususları kapsayacak şekilde, ilgili bültende ilan edilir.

Patentler için Enstitü tarafından düzenlenmesi öngörülen, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporu aydalı model belgeleri için düzenlenmez. Ancak, faydalı model belgesi başvurusu sahibi veya faydalı model belgesi sahibi tarafından, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporu düzenlenmesi, Enstitü'den özel olarak talep edilmesi halinde tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporu, faydalı model belgesi için de düzenlenir.

Üçüncü Kişilerin İtirazı

Madde 161- Başvurunun ilanından itibaren üç ay içinde, menfaati olan her kişi veya kurum, faydalı model belgesi verilmesi için yapılan başvuruya gerekçe göstererek itirazda bulunabilir. İtirazda faydalı model belgesi verilmesi için gerekli şartların yerine getirilmediği, özellikle 156 ncı madde hükmüne göre yenilik niteliğinin olmadığı veya tarifinamenin buluş konusunu uygulayacak yeterlikte açık ve tam olmadığı ileri sürülür.

Yapılan yazılı itirazı, itirazı kanıtlayan yazılı deliller eklenir.

İtirazlar, itiraz süresi sonunda Enstitü tarafından başvuru sahibine bildirilir.

Başvuru sahibi, itirazın tebliği tarihinden itibaren üç ay içinde, itirazlara karşı gerekçeli görüşlerini ileri sürebilir veya gerekli görürse, istem veya istemlerini değiştirebilir veya yapılan itirazları dikkate almaksızın belge verilmesini talep edebilir.

Başvuru sahibinin faydalı model belgesi istemeye hakkı olmadığı iddiası ile ilgili merci mahkemedir. Bu tür iddialar için Enstitüye yapılan talepler kabul edilmez.

Enstitü Kararı, Faydalı Model Belgesinin Verilmesi ve İlanı

Madde 162 - Başvuru sahibi tarafından itirazlara karşı görüş bildirildikten veya gerekli değişiklikler yapıldıktan veya başvuru sahibi tarafından itirazlara cevap vermesi için tanınan süre dolduktan sonra, Enstitü, üçüncü kişilerce yapılan itirazları dikkate almaksızın faydalı model belgesi verilmesi hakkında kararını verir ve Yönetmelikte belirlenen ücretin, üç ay içinde ödenmesini, kararı ile birlikte başvuru sahibine bildirir.

Ücret, bildirimin yapıldığı tarihten itibaren üç ay içinde ödenmediği veya ödenmesi için ek süre talep edilmediği takdirde, faydalı model belgesi verilmez ve başvuru geri alınmış sayılır.

Faydalı model belgeleri için, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 61 inci maddesinde belirlenen, tarifnameler yayınlanmaz.

Faydalı model belgesinin konusunun gerçekliliği ve yararlılığı devletçe garanti edilmez.

Faydalı model belgesinin verilmesi ilgili bültende ilan edilir. Bu ilanda aşağıdaki bilgiler yer alır:

a - Belge numarası.

b - Buluşun tasnif sınıf veya sınıfları.

c - Buluş konusunu tanımlayan açık bir inyan.

d - Belge sahibinin adı, unvanı, ikametgahı.

e - Özet.

f - Faydalı model belgesi başvurusunun yayınlan dığı bültenin, ilan edildiği yayının tarih ve sayısı.

g - Belgenin veriliş tarihi.

h - Faydalı Model Belgesi ile ilgili dosyanın ve yapılan itirazların ve bu itirazlara karşı ileri sürülen görüşlerin incelenmeye açık olduğu hakkında açıklama.

Faydalı Model Belgesi Verildikten Sonra Şekli Eksikliklere İtiraz

Madde 163 - Faydalı model belgesi verildikten sonra, üçüncü kişiler, faydalı model belgesinin verilmesine karşı, buluşun bütünlüğü ile ilgili 45 inci madde hükmü hariç olmak üzere, 42 nci ila 52 nci maddelerde belirtilen şekli eksiklikler bulunduğu gerekçesiyle Enstitü'ye itiraz yapabilir. Bu hususta bir itiraz yapabilmek için, yayınlanmış bulunan faydalı model belgesi başvurusuna daha önce itiraz yapılmış olması gerekmez.

Enstitü tarafından yapılan inceleme sırasında, buluşun bütünlüğü dışında, faydalı model belgesi verilmesi işlemleri ile ilgili 42 nci ila 52 nci maddelerde belirtilen, şekli bir işlem yerine getirilmemişse veya önemli bir şekli işlemde eksiklik yapılmışsa, itirazın bu noktada giderilmesine ilişkin Enstitü tarafından verilecek karar, faydalı model belgesi verilmesi ile ilgili işlemlerin geçersizliği ve eksikliğin yapıldığı yere kadar geriye dönülerek, işlemlerin yeniden yapılması sonucunu doğurur.

Koruma Şekli ve Süresi

Madde 164 - Patent sahibine tanınan koruma, faydalı model belgesi sahibine de aynen tanınır.

Faydalı model belgesi, başvuru tarihinden itibaren on yıllık bir süre için verilir. Bu süre uzatılamaz.

Faydalı model belgelerine, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 121 inci maddesi anlamında, kıyasen ek belge verilemez.

Faydalı Model Belgesinin Hükümsüzlük Halleri

Madde 165 - Aşağıdaki hallerde faydalı model belgesinin hükümsüz sayılmasına yetkili mahkeme tarafından karar verilir:

a - Faydalı model belgesi konusunun, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 154 üncü, 155 inci ve 156 nci maddelerinde belirtilen, hükümlere aykırılığı ispat edilmişse;

b - Faydalı model belgesi konusu buluşun, buluş konusunun ilgili olduğu teknik alandaki bir uzmanın onu uygulamaya koyabilmesini mümkün kılacak yeterlikte, açık ve tam olarak tanımlanmadığı ispat edilmişse;

c - Faydalı model belgesi konusunun, faydalı model belgesi verilmesi için yapılmış olan başvurusunun kapsamı dışına çıktığı veya faydalı model belgesi 45 inci maddeye göre ayrılmış olan bir başvuruya veya 12 nci maddeye göre yapılan başvuruya dayandığı ve onların kapsamlarını aştığı ispat edilmişse;

d - Faydalı model belgesi sahibinin, 157 nci maddeye göre faydalı model belgesi isteme hakkına sahip bulunmadığı ispat edilmişse.

Faydalı model belgesinin hükümsüzlüğü, zarar gören üçüncü kişiler veya Cumhuriyet Savcılığı vasıtasıyla ilgili resmi makamlar veya bu maddenin birinci fıkrasının (d) bendine göre, faydalı model belgesi isteme hakkına sahip kişiler tarafından talep edilebilir.

Zarar gören üçüncü kişilerin ve ilgili resmi makamların faydalı model belgesinin hükümsüzlüğünü talep edebilmeleri için, 161 inci maddeye göre itiraz yapmış olmaları şarttır.

Faydalı model belgesinin hükümsüzlüğü, koruma süresinin devamınca talep edilebilir.

Faydalı model belgesi sahibinin, 157 nci maddeye göre faydalı model belgesi isteme hakkına sahip bulunmadığı hakkındaki iddia, ancak buluşu yapan veya halefleri tarafından ileri sürülebilir. Bu durumda, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 12 nci maddesi hükmü uygulanır.

Hükümsüzlük nedenleri faydalı model belgesinin sadece bir bölümüne ilişkin bulunuyorsa, sadece o bölümü etkileyen isim veya isimlerin iptali suretiyle, kısmi hükümsüzlüğe karar verilir. Bir ismin kısmen hükümsüzlüğüne karar verilemez.

Kısmi hükümsüzlük sonucu, faydalı model belgesinin iptal edilmeyen isim veya isimleri, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci ila 7 nci maddesi hükümlerine uygun olması halinde, faydalı model belgesi, bu isim veya isimler için geçerli kalır.

Üçüncü kişilerin gerekçeli itirazlarının başvuru sahibi tarafından dikkate alınmaksızın faydalı model belgesinin verilmesi ve yapılan itirazla ilgili nedeniye, mahkeme tarafından bu maddeye göre faydalı model belgesinin hükümsüzlüğüne karar verilmesi halinde, itirazda bulunmuş olan zarar gören üçüncü kişilerin, hükümsüzlüğüne karar verilen faydalı model belgesi sahibinden tazminat talep etme hakkı doğar.

Patentler ile İlgili Hükümlerin Uygulanabilirliği

Madde 166 - Faydalı model belgelerine ilişkin açık bir hüküm bulunmadığı ve faydalı model belgelerinin özelliği ile çelişmediği takdirde, patentler için öngörülen hükümler, faydalı model belgeleri için de uygulanır.

Faydalı Model Belgesi Başvurusunun Patent Başvurusuna Değiştirilmesi

Madde 167 - Faydalı model belgesi verilmesi hakkında Enstitüce alınacak karardan önce, faydalı model belgesi başvurusu sahibi, başvurusunun patent başvurusuna değiştirilerek işlem görmesini Enstitü'den talep edebilir.

Bu talep tarihinden itibaren bir ay içinde Enstitü, faydalı model belgesi başvurusunun, patent başvurusuna değiştirilerek işlem göreceğini ve bunun için sunulması gerekli olan belgeleri başvuru sahibine bildirir. Enstitü yazısının tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde, başvuru sahibi, sunulması istenilen belgeleri tamamlar. Başvuru sahibi bu süre içinde gerekli belgeleri sunmadığı takdirde değiştirme talebi yapılmamış sayılır ve başvuru faydalı model belgesi başvurusu olarak işlem görmeye devam eder.

Faydalı model belgesi başvurusunun Patent başvurusuna değiştirilmesi ile faydalı model belgesi başvurusu geçersiz olur.

Faydalı model belgesi başvurusunun, patent başvurusuna değiştirilmesi halinde, faydalı model belgesi başvurusunda riçhan hakkı talep edilmişse, aynı riçhan hakkı veya hakları patent başvurusuna da tanınarak, patent başvurusu faydalı model belgesi başvurusu tarihinden itibaren geçerli olur.

Bu maddenin dördüncü fıkrası gereğince Enstitü tarafından talep edilen belgeler, başvuru sahibi tarafından tamamlandıktan sonra, faydalı model belgesi başvurusunun patent başvurusuna değiştirildiği ilgili bültende yayımlanır. Bu yayında faydalı model belgesi başvurusunun ve eklerinin yayımlandığı ilgili bültenin tarihi ve numarası belirlenir.

Patent Başvurusunun Faydalı Model Belgesi Başvurusuna Değiştirilmesi

Madde 168 - Patent başvurusunun faydalı model belgesi başvurusuna değiştirilmesi hakkında bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 65 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Faydalı Model Belgesi Konusunun Endüstriyel Tasarım Olarak Tescili

Madde 169- Bir faydalı model belgesi konusu, aynı zamanda endüstriyel tasarım olarak da tescil edilebilir. Bu durumda ilgili kanun hükümleri uygulanır.

Aynı Buluşa Patent ve Faydalı Model Belgesi Verilememesi

Madde 170 - Aynı buluş konusu için, birbirinden bağımsız olarak, patent ve faydalı model belgesi verilmez.

Patent veya faydalı model belgesi verilmesi için yapılmış olan bir başvuru, ancak 65 inci, 167 nci ve 168 inci madde hükümlerine uygun olarak diğerine çevrilebilir.

ONİKİNCİ KISIM

İŞLEM YETKİSİ OLAN KİŞİLER VE PATENT VEKİLLERİ

İşlem Yetkisi Olan Kişiler

Madde 171 - Aşağıdaki kişiler Enstitü nezdinde işlem yapabilir:

a - Gerçek veya tüzel kişiler,

b - Enstitü siciline kayıtlı Patent Vekilleri.

Tüzel kişiler, yetkili organları tarafından tayin edilen kişi veya kişilerce temsil edilir.

İkametgahı yurt dışında bulunan kişiler ancak patent vekilleri vasıtasıyla temsil edilir.

Vekil tayin edilmesi halinde, tüm işlemler vekil vasıtasıyla yapılır. Vekile yapılan tebliğat asile yapılmış sayılır.

ONÜÇÜNCÜ KISIM

ÜCRETLERİN ÖDENMESİ VE HUKUKİ SONUÇLARI

Ücretlerin Ödeme Süreleri ve Sonuçları

Madde 172 - Yönetmelikte belirlenen, patent başvurusu ve patentle ilgili ücretler, başvuru sahibi veya patent sahibi veya Patent Vekilleri tarafından ödenir.

Yönetmelikte belirlenen ve ödenmesi gereken bütün ücretlerin ödeme zamanı, Enstitü tarafından başvuru sahibiveya patent sahibi veya Patent Vekiline önceden tebliğ edilir.

Yönetmelikte belirlenmiş olan süre içinde, bir işlemden ilgili ücreti ödenmemişse, durumun Enstitü tarafından başvuru sahibine bildirileceği tarihten itibaren işlem hüküm ve sonuç doğurmuş sayılır.

Bir patentin verilmesi ile ilgili işlemler için ödenmesi gereken ücretin, bu Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen süreler içinde, ödenmemesi halinde, patent başvurusu geri çekilmiş kabul edilir.

Yıllık Ücretler

Madde 173. - Bir patent başvurusu veya patentin korunması için gerekli olan ve Yönetmelikte belirtilen yıllık ücretler, patentin koruma süresi boyunca her yıl vadesinde peşinen ödenir. Vade tarihi; başvuru tarihine tekabül eden ay ve gündür.

Yıllık ücretlerin, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen vadede ödenmemesi halinde, bu ücretler, Yönetmelikte belirlenen ek bir ücretin ilavesi ile vadeyi takip eden altı ay içinde, gecikmeli olarak ödenebilir.

Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen süreler içinde yıllık ücretlerin ödenmemesi halinde patent hakkı, bu ücretin son ödeme tarihi itibarıyla, sona erer.

ONDÖRDÜNCÜ KISIM SON HÜKÜMLER

Yürürlükten Kaldırılan Mevzuat

Madde 174 - 10 Mart 1296 (23 Mart 1879) tarihli İhtira Beratı Kanununun 39 uncu, 40 inci, 41 inci, 42 nci, 43 üncü, 44 üncü, 45 inci, 46 nci ve 47 inci maddeleri dışında kalan maddeleri ve 11 Rebiülahir 1297 tarihli İhtira Beratı Kanununun 12 nci maddesini tadil eden 100 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ HÜKÜMLER

Önceki Kanun Hükümlerinin Uygulanması

Geçici Madde 1 - Bu Kanun Hükümünde Kararname'nin yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış patent başvuruları hakkında, başvuru tarihindeki kanun hükümleri uygulanır.

Bu Kanun Hükümünde Kararname'nin yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış ve sicile kaydedilmiş devir, intikal ve lisans işlemlerinden dolayı kazanılmış haklar saklı kalmak üzere, bu çeşit işlemlerde meydana gelecek değişiklikler için bu Kanun Hükümünde Kararname hükümleri uygulanır.

Enstitü'de Tekniğin Bilinen Durumu ile İlgili Araştırma Raporu Düzenlenmesi için Gerekli Teşkilat Kuruluncaya Kadar Araştırma Raporunun Düzenlenmesi

Geçici Madde 2 -Enstitü'de tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporu düzenlenmesi için gerekli teşkilat kuruluncaya kadar, bu Kanun Hükümünde Kararname hükümleri uyarınca Enstitü tarafından düzenlenmesi öngörülen tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporu, milletlerarası niteliği tanınmış araştırma kuruluşları tarafından düzenlenir.

Yıllık Ücretlerin Ödenmesi

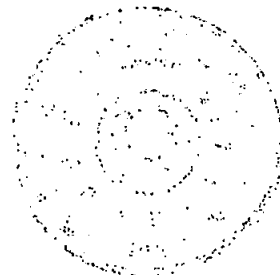
Geçici Madde 3 - Vade tarihinde yıllık ücretleri ve harçları ödenmediği için hükümden düşmüş bulunan patentlerin, vadesi geçmiş yıllara ait ücretleri, Enstitü'nün bildirim tarihinden itibaren altı ay içinde, bu Kanun Hükümünde Kararnamenin uygulanması için çıkarılacak Yönetmelikte belirtilen ücret ve ayrıca bu ücretin iki katı ek ücretle birlikte ödendiği takdirde, patent hakkı devam eder. Bu hükmün uygulanabilmesi için, patentin koruma süresinin bitmemiş olması gerekir.

İlaç Üretim Usulleri ve İlaç Ürünlerinin Korunması

Geçici Madde 4- Tıbbi ve veteriner ilaç üretim usullerine bu Kanun Hükümünde Kararname kapsamındaki patent belgesi ile sağlanan koruma 1 Ocak 2000 tarihinde başlar.

Birinci fıkrada belirtilen korumanın başlama tarihi Bakanlar Kurulu Kararı ile beş yıl süreyle ertelenebilir.

Tıbbi ve veteriner ilaç ürünlerine bu Kanun Hükümünde Kararname kapsamındaki patent belgesi ile sağlanan koruma 1 Ocak 2005 tarihinde başlar.

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR ve KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

KHK/ 551

Yürürlük

Madde 175- Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 176- Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

PROF. DR. T. ÇİLLER
BAŞBAKAN

SÜLEYMAN DEMİREL
CUMHURBAŞKANI

H. ÇETİN Devlet Bakanı ve Başb. Yrd.	N. CEVHERİ Devlet Bakanı	Y. AKTUNA Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
O. KUMBARACIBAŞI Devlet Bakanı	B. S. DAÇE Devlet Bakanı	A. BAYKAL Devlet Bakanı	A. E. KIRATLIOĞLU Devlet Bakanı
N. KURT Devlet Bakanı	A. HACALOĞLU Devlet Bakanı	A. A. DOĞAN Devlet Bakanı	A. ATAÇ Devlet Bakanı
O. KUMBARACIBAŞI Devlet Bakanı v.	A. GÖKDEMİR Devlet Bakanı	Ş. ERDEM Devlet Bakanı	M. MOĞULTAY Adalet Bakanı
M. GÖLHAN Millî Savunma Bakanı	N. MENTEŞE İçişleri Bakanı	E. İNÖNÜ Dışişleri Bakanı	I. ATTILA Maliye Bakanı
N. AYAZ Millî Eğitim Bakanı	E. ŞAHİN Bay. ve İskan Bakanı	D. BARAN Sağlık Bakanı	A. S. EREK Ulaştırma Bakanı
R. ŞAHİN Tarım ve Köylüleri Bakanı	Z. HALİS Çal. ve Sos. Gv. Bakanı	H. AKYOL Sanayi ve Ticaret Bakanı	V. ATASOY Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
İ. GÜRPINAR Kültür Bakanı V.	İ. GÜRPINAR Turizm Bakanı	H. EKİNCİ Orman Bakanı	R. AKÇALI Çevre Bakanı

Dosya No.